This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

A 3 9015 00369 083 4
University of Michigan – BUHR

PROPERTY OF
University of Michigan Libraries
1817
ARTES SCIENTIA VERITAS

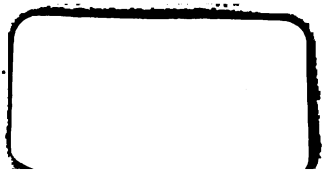

PN
6505
R7
Z3
1907

EDITIUNE POPULARĂ

PROVERBELE ROMÂNILOR

EXTRASE

DIN

COLECȚIUNEA D-LUI I. ZANNE ȘI CU AUTORIZAREA D-SALE

BUCUREȘTI
Editura Librăriei SOCEC & COMP., Soc. anonimă
1907

Prețul Lei 2

Zanne, Ioan A

EDIȚIUNE POPULARĂ

PROVERBELE ROMÂNILOR

EXTRASE

DIN

COLECȚIUNEA D-LUI I. ZANNE ȘI CU AUTORIZAREA D-SALE

BUCUREȘTI
Editura Librăriei SOCEC & COMP., Soc. anonimă

PRO

1. Deât
2. Nu ac
3. Când
Nu a
4. Dec
5. Pân
6. Pâ
7. De
8. C

9. I
10.
11.

12

PN
1505
.R7
Z3
1907

PROVERBELE ROMÂNILOR

NATURA FIZICĂ

1. Decât la anul un bou mai bine acuma un ou.
2. Nu aduce anul ce aduce ceasul,
3. Când va vreà norocul să-și întoarcă pasul;
   Nu aduce anul ce aduce ceasul.
4. Decât o mie de ani răi, mai bine unul bun.
5. Până la anul câte capete rămân fără căciulă.
6. Până la an multe căciuli rămân fără stăpân.
7. Decât un an cioară, mai bine o zi șoim.
8. Când se vede la apus o sprânceană luminoasă,
   s'așteaptă să vie o vreme frumoasă.
9. Pentru găina de mâine, oul de astăzi lasă.
10. A da azi un ou ca să capeți mâine un bou.
11. Mai bine azi un ou
    Decât mâine un bou.
12. Astăzi când are parale
    Mănâncă zaharicale;
    (Și) Când se caută mâine,
    N'are cu ce să-și ia pâine.

13. Azi Stan, mâine căpitan.
14. De faci astăzi cuivà bine,
Mâine dela altu-ţi vine.
15. Azi întinde pân-o rupe,
Mâine n'are s'o astupe.
16. Gândeşte-te de astăzi şi pentru mâine.
17. Azi mlădiţă de tufan
Mâine coadă de ciocan.
18. Ce e astăzi nu e mâine.
19. Treaba de astăzi nu o lăsà pe mâine.
20. A intrat bălaia în sat.
(S'a luminat de ziuă).
21. Cine se teme de brumă, să nu sădească vie.
22. Nu mor oamenii de cald.
23. A nu face nici cald nici frig cuivà.
24. Cerul curat de trăsnet nu se teme.
25. Nu e cer fără nori.
26. N'are cer, n'are pământ,
Şade ca într'un mormânt.
27. La Crăciun se vede dacă-i bună nuca.
28. Cel ce nu lucrează ziua, flămânzeşte noaptea.
29. Mai bine o zi cocoş, decât o vară găină.
30. A aveà zile cu carul.
31. Cine umblă ziua nu se poticneşte.
32. Ziua mănâncă colaci,
Noaptea umblă după draci.
33. Ziua bună multă vreme nu ţine.
34. Să nu zici „ce zi frumoasă" până nu va înserà.
35. Ziua bună de dimineaţă se vede.
36. Toată ziua,
Bună ziua.

37. Ziua ceas și ceasul clipă.
38. Un ceas al dimineții plătește cât trei după prânz.
39. Cea mai frumoasă dimineață are seara întunecoasă.
40. Cine se scoală mai de dimineață, acela e mai mare.
41. Cine pleacă mai de dimineață, ajunge mai înainte.
42. Ce a fost, a fost;
Ce a fost să nu mai fie.
43. Ce-a fost verde s'a uscat,
Ce-a înflorit s'a scuturat.
44. Nu căutà ce-am fost, ci te uità acum ce sunt.
45. A fost odată ca niciodată, de nu ar fi nu s'ar povestì.
46. Ce-a fost am văzut, ce-o fi om mai vedeà.
47. Frumos să privești furtuna pe mare, dar cam de departe.
48. După furtună și liman.
49. Scrie pe gheață,
Până dimineață.
50. Il iubesc ca gheața în sân.
51. La nepoaie e bună și grindină.
52. După ce îl bate grindina,
Il mai bate și cu prăjina.
53. Ieri a plouat, azi a înseninat.
54. A căutà ziua de ieri.
55. A nu fi de ieri alaltăieri.
56. Ce se naște prin întuneric trebuie să se vază la lumină.

57. După întunerec vine și lumină.
58. Joi după Paști.
(niciodată).
59. La Paștele calului.
60. Lumina rămâne lumină deși orbul n'o întâmpină.
61. Se schimbă ca luna.
62. A cere luna.
63. A apucà luna cu dinții.
64. Par'că e din lună.
65. La luna câinilor.
(niciodată).
66. Nu știi ce aduce ziua de mâine.
67. A intrat murga în sat.
68. Ridică-ți nemetul d'innaintea ușei tale, și nu îngrijì de bruma ce cade pe casa vecinului tău.
69. Daca nu e ploaie, fie și ninsoare.
70. Noapte cu soare nu s'a pomenit.
71. Mare e noaptea, bun e Domnul.
72. Intru zadar te muncești noaptea ziuă să o faci.
73. Nici n'am frați și nici surori,
Pare că-s picat din nori.
74. După nor vine și senin.
75. După nor și ploaie
Răsare și soare.
76. Cui i-e frică de orice nor nici o călătorie face.
77. Norul, până nu se îngroașă, furtună nu aduce.
78. Norii cei mici să duc la cei mari.
79. Nici de nor de vară să te întristezi, nici de senin de vară să te înveselești.
80. Crăciunul sătul, Paștele fudul.

81. Toate lucrurile la vremea lor
Şi la Paşte ouă roşii.
82. Picătură lângă picătură baltă mare ne adună.
83. Picătura ploii peatra găureşte şi funia de teiu, cu vreme, marmurile despică.
84. Mai mult de picătură decât de ploaie răpede să te fereşti.
85. Udul de ploaie nu se teme.
86. Nici ploaia îl udă, nici soarele îl arde.
87. Ploaia mărunţică multă vreme ţine, iar cea repede, cum vine aşa se duce.
88. După ploaie, aşteaptă senin.
89. Fuge de ploaie şi dă în noroaie.
90. De nu plouă, măcar picură.
91. Prier, ori prieşte, ori despoaie.
92. Până nu vine primăvara, nu se face vară.
93. Decât o săptămână vrabie mai bine o zi şoim.
93. A căutà pete în soare,
A căutà nod în papură şi pete în soare.
94. Soarele încălzeşte şi pe bun şi pe rău.
95. A astupà soarele cu degetul.
96. Ca stelele cerului şi ca nisipul mării.
97. A vedeà stele verzi.
98. Toamna se numără bobocii.
99. A tunat şi ne-a adunat.
100. Vara cine îşi câştigă
Iearna nu se încârligă.
101. Vara întins la umbră doarme,
Şi iarna moare de foame.
102. A mâncat astă vară prea multă miere
Şi acuma are la inimă durere.

103. Cei ce cântă toată vara, iearna joacă păpară.
104. La vijelii copacii cei mari jos cad, iar buruenile pe loc rămân.
105. A îndrugà de Vinerea mare.
106. A semănat vântul şi a cules furtuna.
107. Din cotro ne bate vântul
Ni se întunecă cuvântul.
108. Vântul adună norii, şi tot vântul îi risipeşte.
109. Din vânt a venit, în vânt s'a dus.
110. Vântul aduce, vântul duce.
111. Vântul alege gunoaiele din bucate.
112. A despicà vântul.
(A fugì).
113. Ce vânt te aduce pe la noi ?
114. A se da după vânt.
115. A gonì vânturile.
116. După vreme rea şi senin.
117. Vremea vremueşte şi omul îmbătrâneşte.
118. Vremea frumoasă nu ţine multă vreme.
119. O vreme să nu scoţi câine din casă.
120. S'a făcut agurida miere.
121. Cu încetul, încetul agurida se face miere.
122. Cu oţet şi cu fiere
Nu se face agurida miere.
123. Pomul altuit mai bun rod ne dă.
124. A aveà altoiu de vino încoa.
125. Apa, vântu şi gura lumii nu o poţi oprì.
126. A bate apa să aleagă unt.
127. Mai mult să te temi de apa cea lină decât de cea turbure.
128. Apele mici fac râurile mari.

129. Mare apă, mari valuri.
130. Apa, cât de turbure, tot stinge focul.
131. Apa trece, pietrele rămân.
132. Apă limpede până nu vei vedeà,
Cea turbure n'o lepădà.
133. Când seacă apa, atunci se vede ce peşte la fund este.
134. Când apa te înneacă, ce ceri s'o mai bei?
135. Daca nu ştii ce-i apa nu te sui în luntre.
136. A aduce apă după ce s'a stins focul.
137. Nu cărà apă la fântână.
138. A o scăldà în două ape.
139. A scrie pe apă.
140. Ii merge ca din apă.
141. Boul ară şi calul mănâncă.
742. A-şi da arama pe faţă.
143. Arătura bună pururea îţi dă în gură.
144. Arde locul sub el.
145. Iute ca ardeiul.
146. A scoate, a face ca argintul.
147. Mai bine prigonire la holdă, decât gâlceavă la arie.
148. Aşchia nu sare departe de pomul tăiat.
149. Orice luceşte nu se înţelege aur.
150. Aurul şi în glod străluceşte.
151. Aurul nu se uneşte nici cu fierul nici cu oţelul.
152. Cu cheia de aur se deschid porţile raiului.
253. Aurul este ochiul dracului.
154. A mâncà aur cu lingura.
155. A da cu măciuca în baltă.

156. Bâta are două capete.
157. Câtu-i negru bobului.
(Adică foarte puțin).
158. Nalt ca bradul, prost ca gardul.
159. Se dă pe brazdă.
160. A se ferì de brudină și a da peste putină.
161. Buruiana proastă crește și în peatră.
162. A rămâne bușteau.
163. A drege busuiocul cui-va.
164. A se urcà pe butuc.
165. A trage cui-va butucul.
166. Buturuga mică răstoarnă carul mare.
167. Calea bătută este cea mai scurtă.
168. Pe cale surpată să nu calci, ca să nu aluneci.
169. Pe cale strâmbă în veci te încurci.
170. In câmpii cei mai frumoși și plini de flori se găsește și scaietele.
171. A măsurà câmpurile.
172. A bate câmpii.
173. A o lăsà moartă în cânepă.
174. In dorul căpșunelor mănânci frunzele.
175. Când or înflorì căpșunele iearna.
176. Cine strânge cărbuni cu mâna altuia, nici se mânjește, nici se arde.
177. Când te arde cărbunele, îl arunci și în barba lui tat-tău.
178. Cărbunele acoperit pe nesimțite te arde.
179. A semănat castraveți,
Și au răsărit scaieți.
180. Din cenușe albă nu se face turta

181. A îngheța cenușa sub foc.
(Se zice când cine-va ascunde adevărul).
182. A luà cui-va și cenușa din vatră.
183. A nu se alege nici cenușa de cine-va.
184. A se ridicà din cenușă.
(A se ridicà la o stare plecând de jos).
185. C'o ridiche și c'o ceapă nu se face grădină.
186. Mintea lui nu plătește nici o ceapă degerată.
187. Nu fac nici două cepe degerate.
188. A stoarce cui-va ceapa în nas.
189. Nici cerul cerc de bute, nici mojicul om de frunte.
190. A îngălbenit ca turta de ceară.
191. A se uità la cine-va ca la un cireș copt.
192. Până nu ploua nu se fac ciupercile.
193. A resărì ca ciupercile.
194. Claie peste grămadă.
195. Ca clăile de fân pe câmp.
196. A da cui-va colb în ochi.
197. Cu o lovitură numai copacul nu se doboară.
198. Copacul când cade, ramură verde nu se mai vede.
199. Copacul ce se taie iarăși odrăslește.
200. Un copac nu face pădure.
201. Copacul după fruct se cunoaște.
202. Tot copacul ce va să fie bun de cârlig, de timpuriu începe a se strâmbà.
203. Tot copacul dela rădăcină se usucă.
204. Vântul la pământ n'aruncă buruieni, ci pe cei mai mari copaci.
205. Pe lângă copacii (cei) uscați ard și cei verzi.

206. Copacul când jos cade, toți cu topoarele pe el se pun.
207. Copacul când jos cade, umbra lui nu se mai vede.
208. Copacul când cade, se aude de departe.
209. La copacul fără poame nimenea nu aruncă peatră.
210. Copacul va să odrăslească, și bruma nu-i dă pace.
211. Toți copacii înfrunzesc
Dar mulți din ei nu rodesc.
212. Copacul când înfrunzește
Pe mai mulți sub el umbrește.
213. Dac'ar face toți copacii flori, dac'ar face și mustele miere, dac'ar face și trântorii roi.
214. A se duce pe copcă.
215. A tăià craca sub picioarele cui-va.
216. A tăià creanga de sub picioarele cui-va.
217. Cât de frumos și de măreț crinul în grădină crește, dar cum cade jos îndată se vestejește.
218. Crinul în gunoi de tot se usucă.
219. Crinul în gunoi se usucă.
220. A fi de criță.
221. De nu curge, pică.
222. Deal cu deal se ajunge dar încă om cu om.
223. Cine nu sue dealul, nu coboară coastele.
224. Mai e un deal, ș'o vale și o limbă de pădure. (Mai sunt greutăți de învins).
225. Impedică la deal și despedică la vale.
226. Rău la vale, greu la deal.
227. Nu știe nici la deal, nici la vale.

228. De departe calu-şi bate,
Iar d'aproape ochii-şi scoate.
229. Când e drumul bătut pot trece căruţele.
230. Cel ce perde drumul e bucuros şi de cărare.
231. S'a rupt drumul în mijlocul carului.
232. Ca edera ce se urcă pe copaci şi pe pereţi.
233. A-şi perde făgaşul.
234. In fântâna unde nu-i broască, apa nu-i bună.
235. Când seacă apa se cunoaşte preţul fântânei.
236. La fântână bună
Mulţi voinici s'adună.
237. Nu turburà fântâna ce te-a îndestulat.
238. Ca o fântână fără isvor.
239. Bate ferul până e cald, că de se va recì, în zadar vei muncì.
240. Cine bate ferul rece,
Nimic nu foloseşte.
241. Ferul rău cât să-l baţi e degeaba.
242. Ferul rău nu se prăpădeşte.
243. A fi de fer şi de criţă.
244. Alta e floarea de grădină,
Şi alta e floarea de câmp.
245. Cu o floare numai vară nu se face.
246. Floarea până n'o pui la nas, nu cunoşti ce miros are.
247. Cine leapădă floarea nu simte mirosul ei.
248. De flori de cuc.
249. A umblà de flori de cuc.
250. A umblà cu flori la urechi.
251. A luà foc cu mâna altuia.
252. Focul ce nu te supără, nici cum să-l sgândăr

253. Il trimit în sat la foc,
Și el mi-aduce busuioc.
254. Focul în pădure din scânteia mică s'aprinde.
255. Focul, cu cât mai mult îl sgândări, cu atât mai mult se și aprinde
256. Foc să faci, și fum să nu easă, peste putință se înțelege.
257. Până nu faci foc, fum nu ese.
258. Foc după foc, rău după rău.
259. Focul când se încinge,
Anevoie se stinge.
260. Nu sgândări focul de supt cenușă.
261. Scapă-l din foc, ca să te bage în foc.
262. In urma focului mulți dascăli se arată.
263. A trece prin foc și prin apă.
264. Stinge focul cu paiele.
265. De dorul fragilor mănâncă frunzele.
266. Supt frunza cea mai proastă se găsește poamă coaptă.
267. Ca frunza pe apă.
268. Câtă frunză și iarbă.
269. Cine cade în gârlă nu se mai ferește de ploaie
270. Până treci gârla spui măgarului și: moșule!
271. Are să treacă încă multă apă pe gârlă.
272. Când gaură în apă se va puteà face. (Nici odată).
273. Blând și dulce ca un mănunchiu de ghimpi.
274. A mângâià cu ghimpi.
275. A trage un ghimpe din piciorul cui-va.
276. A stà ca ghimpele în ochii cui-va.
277. Este grădină de om.

278. Când se culcă grâul se scoală stăpânul.
279. Nu e grâu fără neghină.
280. Din grăunte mărunte se fac grămezi mai multe.
281. Cine vreà să sară groapa, arunce-și mai întâiu desagii peste ea.
282. Cine sapă groapa altuia, cade singur într'însa.
283. A da în gropi.
284. A da din groapă în groapă.
285. Gunoiul de vară e piper de iarnă.
286. L'a lovit cu un bulgăre de iască în spate și se vaită că-l doare în coastă.
286. Iarba rea nu piere.
287. Cu iarba cea uscată arde și cea verde.
288. Unde nu e iarbă verde nu pasc oile.
289. Pe ce iarbă ai călcat ?
290. Ca iarba de leac.
291. Când mi-o crește iarba în barbă.
292. Cine î-și mănâncă sămânța de in, î-și mănâncă cămașa.
293. Lac să fie, broaște multe.
294. Unde e lac s'adună broaște.
295. A sărit din lac în puț.
296. Mă duc să mă înnec,
Unde-o fi lacul mai sec.
297. Unii gustă din lămâie și altora li se strepezesc dinții.
298. A fi mâncat laur.
299. Lemnul strâmb, focul îl îndreptează.
300. Dintr'un lemn ese și cruce și măciucă.
301. Orice lemn își are viermele său.
302. Pe unde tăiam lemne, acum adunăm surcele.

303. Pe lângă lemnul uscat arde și cel verde.
304. Lemnul care se îndoește e mai bun decât cel care se rupe.
305. Măgura cea gurguiată,
N'o doboară vânt vr'o dată;
Dar șoarecii o scobesc
Pe dedesubt, ș'o găuresc.
306. Ca să ești la mal în toate, îți trebuie limbă de aur or pungă de aur.
307. L'a scos apa la mal.
308. A se înnecà tocmai la mal.
309. A da pre cine-va de mal.
310. Dintr'un mărăcine ese un trandafir, și adesea dintr'un trandafir ese un mărăcine.
311. Nici mărăcinele struguri scoate, nici scaietele smochine.
312. Cine s'atinge de mărăcini, nevătămat nu scapă.
313. Toate apele în mare se varsă, și marea nici cum se umple.
314. Marea e plină de talazuri,
Și lumea cu feluri de necazuri.
315. Când ești în luciul mării și tună,
Anevoie o să scapi de furtună.
316. Nu încercà marea cu degetul.
317. Făgăduește marea cu sarea.
318. Ii făgăduește marea cu sarea, și-i dă ce nu curge pe apă.
319. Făgăduește marea cu sarea și Oltul cu totul.
320. Peste nouă mări și nouă țări.
321. Mărgăritarul stă în fundul mării și mortăciunea plutește pe d'asuprei apei.

322. Par'că i-a dat cine-va mătrăgună.
323. Ca mazărea lângă drum, câți trec toți o smulg.
324. Dacă risipești meiul anevoie îl aduni.
325. Din afară măr frumos,
Și în lăuntru găunos.
326. Merele se strică unul dela altul.
327. Merele putrede strică pe cele bune, fără ca vre-o dată cele bune să poată drege pe cele stricate.
328. Mărul nu cade departe de pom.
329. A fi ca mărul lângă drum.
330. Micșuneaua cât de frumoasă, dar până în vară nu ține.
331. A pipăi miezul cui-va.
332. Mlădiță de tânără se poate îndreptà.
333. Munte cu munte nu se întâlnește,
Dar om cu om când nici nu gândești (când nici gândește).
334. A se face munte și punte.
335. A aștepta să-i pice mură în gură.
336. A luà cui-va mura din gură.
337. A se lipì ca mușchiu de pom.
338. Cu vreme și cu paie,
Mușmulele se moaie.
339. A alege neghina din grâu.
340. Când te bați cu cine-va în noroi, ori te trânteşte, ori îl trântești, tot te murdărești.
341. Cine-va să mănânce miezul, trebue mai întâi să spargă coaja.
342. O singură nucă nu sună într'un sac.

343. Bate nucile până nu pică frunza.
344. Omul se cunoaşte din vorba sa, cum şi nuca cea seacă din uşurinţa sa.
345. Se prinde ca nuca în părete.
346. A adunà nuiele pentru spinarea sa.
347. Orzul îl ară boii, şi-l mănâncă caii.
348. Strici orzul pe gâşte.
349. Pe oţelul vîrtos rugina îl topeşte.
350. Nu e pădure fără uscături.
351. Pădurea nu se sperie de cel care pune multe lemne în căruţă.
352. De securea fără coadă n'are frică pădurea.
353. A cărà lemne în pădure.
354. Nu ştie să împarţă paie la doi măgari.
355. Paiul cât de mic îşi are umbra sa.
356. Nu ştie să încurce două paie.
357. Cât e lumea şi pământul,
Pe cuptor nu bate vântul.
358. Cu o stropitură de ploaie pământul nu se moaie.
359. Pământul cât de bun, fără lucrător, sălbatic rămâne.
360. Ce apucă pământul lesne se uită.
361. A mirosì a pământ.
362. A face umbră pământului.
363. Pământul te naşte, pământul te creşte, pământul te mistueşte.
364. A tăceà ca pământul.
365. Ca şi cum ar fi intrat în pământ.
366. La părul lăudat cu sacul mare să nu te duci.
367. Aşteaptă să-i pice pară mălăiaţă.

368. Pică pară mălăiață
In gura lui Nătăfleață.
369. Pică, pară mălăiață
Să te mănânce Nătăfleață.
370. A stà cu para în gură.
371. Doi pepeni la o mână nu se pot ţineà.
472. A scoate din pepeni pe cine-va.
373. Piatra ce se rostogolește, nimic dobândește.
374. Și piatra prinde muşchiu, dacà ședе mult într'un loc.
375. Cine piatră rostogolește
Pe el se lovește.
376. Ori cu capul de piatră, ori cu piatra de cap, tot atâta-i.
377. A fi statornic ca piatra.
378. A ridicà o piatră de pe inima cui-va.
379. Din piatră seacă scoate banul.
380. A numărà petrele.
381. Par'că ar fi plouat cu piper între noi.
382. N'a ajuns pân'la pârâu
Și și-a ardicat poalele în brâu.
383. Are să treacă până atunci multă apă pe pârâu.
384. Și plopul e înalt dar îl spurcă ciorile.
385. Plopu nu face pere, nici răchita micșunele.
386. Când a face plopul pere
Și răchita vișinele.

Când o face plopul mere
Și răchita vișinele,
Să-ți alin pofta cu ele.

Când o face plopul mere,
Și tânjala viorele.

Când o face plopul nuci,
Și răchita mere dulci.

387. Din pomul bun și roadă bună se face.
388. Pomul după roadă se cunoaște.
389. După poamă se cunoaște pomul,
Și după faptă omul.
390. Din pomul căzut toată lumea taie lemne.
391. La pom lăudat să nu mergi cu sacul.
392. Pomul mare
Cade tare.
393. Nu tăià pomul din rădăcină, ca să cază și să-i culegi rodul, ci mai bine urcă-te în el, ca să culegi și la anul.
394. Poama bună e cea din urmă.
395. Poama nu cade departe de tulpină.
396. Poama bună nu se caută după față, ci după dulceață.
397. Poama cea mai coaptă, până ce cu mâna nu o vei luà, în gură-ți nu va cădeà.
398. Cine nu știe potecile nu știe nici drumul mare.
399. A i se scurtà potecile.
400. A se face praf și pulbere.
401. Din prună căneașcă nu faci zamă dulce.
402. A-și scutură pulberea de pe picioare.
403. Rădăcina mică răstoarnă cel mai mare car.
404. Rădăcina pe ramuri ține, iar nu ramurile pe rădăcină.

405. Până ce rădăcina sănătoasă este, frunze și rod mult vei vedeà.
406. Rădăcina e amară, dar roadele dulci.
407. Nu este răsur
Să n'aibă cusur.
408. Dintr'un răsur ese și trandafir și mărăcine.
409. Răsare unde nu-l sameni.
410. A da de râpă. A ajunge la malul râpei. Se duce de râpă.
411. Toate râurile curg în mare.
412. Rodul după sămânță, ca oul după pasăre.
413. De verde ș'a mâncat rodul.
414. După cum a fost sădit,
Astfel a și răsărit.
415. Nici din salce pere, nici din răchită vișinele.
416. Nici salcia cerc de bute,
Nici nerodul om de frunte.
417. Nici salcia pom,
Nici mojicul om.
418. A se aninà de cine-va ca scaiul.
419. Cea mai mică scânteie aprinde focul cel mai mare.
420. Totdeauna urma alege,
Ce-ai semănat vei culege.
421. Cine seamănă culege.
422. Sămânță bună, bun rod îți dă.
423. Cine s'atinge de smoală și nu se mânjește?
424. Ai dat spuză și ai luat cenușă.
425. Și stafida e uscată, dar dulceața ei nu ș'o pierde.
426. Din stejar, stejar răsare.

427. Și cel mai tare stejar la topor se pleacă.
428. Nu e suiș
Fără coborâș.
429. Surceaua nu sare departe de butuc.
430. Tu unde aduni surcele eu am tăiat nuele.
431. Eu îl trimit la surcele
Și el mi-aduce viorele.
432. Țandăra nu sare departe dela trunchiu.
433. Talazuri mari ca niște munți, îndată nu le mai vezi, cum vântul încetează.
434. Nu-i teiu-beleiu, ci-i beleiu-teiu.
(Adică tot una este).
435. A da cu țernă în ochii cui-va.
436. Cine culege trandafiri trebuie să se înghimpe.
437. Nu cercà vadul cu nebunul.
438. La vale lesne aluneci, iar în sus anevoie te urci.
439. Pe lângă cele uscate ard și cele verzi.
440. Să duce la vie cu struguri în poală.
441. Vinde via și cumpără stafide.
442. Via să n'o lași să se părăginească, că pierzi și pe ea și vinul ei.
443. La buciumul viței trei vlăstari cresc: unul al sănătății, al veseliei și altul al turburării.
444. Vița dela rădăcină se taie, când de tot se usucă.

DESPRE ANIMALE

445. Albina și de ne mușcă, dar cu miere ne îndoapă.
446. C'albina, în gură cu miere,
Ș'în coadă ac și fiere.
447. Ca albinele la fag s'adună.
448. Ariciul cu meșteșug se prinde și vrabia cu mei.
449. Armăsarul bun se vinde din grajd.
450. Nu ți-e necaz când te isbește un armăsar,
Ci când te trântește un măgar.
451. Armăsarul când îmbătrânește,
La râșniță ajunge de râșnește.
452. A se îngâmfà ca barza.
453. Când se bat bivolii, sufer broaștele.
454. Când va sburà bivolul.
455. Bobocii pe gâște vor să le învețe să înnoate.
456. Ca la botu calului.
457. A pune botu pe labe.
458. Și boul are limbă mare, dar nu poate să vorbească.
459. Până a 'geme boii scârție carul.

460. Până să geamă boii scârție carul.
461. Boul se leagă de coarne și omul de limbă.
462. Boul cu încetul departe merge; de-l silești se poticnește.
463. Boii uniți la păsune,
Lupul nu-i poate răpune.
464. Boul cu bivolul anevoie trag la jug.
465. Unde nu sunt boi, ieslele sunt curate.
466. Cine se naște breaz, breaz moare.
467. Broasca stă în apé bune.
468. Și broasca mică este, dar gură mare face.
469. A cere lână dela broască.
470. Plin de noroc ca broasca de păr.
471. Bufnița nu clocește privighetori.
472. Cal cu minte, călăuza prostului.
473. Moare calul, îi rămâne șeaua; moare omul îi rămâne numele.
474. Cine n'are cal,
Să urce pe jos la deal.
475. La calul nărăvit pinten ascuțit.
476. A umblà după cai verzi.
477. A spune la cai verzi pe pereți.
478. Calul de dar nu se caută după dinți.
479. Calul cunoaște ce călăreț îl încalecă.
480. Calul nu se întreabă dacă vreà orz.
481. Calul bun se vinde din grajd.
482. Cal bătrân nu se mai învață în buiestru.
483. Calul de e cal, și tot se poticnește.
484. Nici cal, nici măgar.
485. Care are cal nu are livade și care are livade nu are cal.

486. Nu căutà a amăgì calul cu sacul deşert.
487. A umblà după cai morţi.
488. Trage cu calul la iesle (la grăunţe).
489. Când n'ai, cămila de un ban e scumpă.
490. Cămila vrând să dobândească coarne şi-a pierdut urechile.
491. Mulţi câini latră pre urs, dară nici unul nu-l muşcă.
492. Nu e numai un câine scurt de coadă.
493. Câinele une-ori intră în biserică, dar nici biserica nu se spurcă, nici câinele nu se sfinţeşte.
494. Câinii latră, vântul bate.
495. Câinele latră, iar lupul tace şi face.
496. Fereşte-te de câine mut şi de om tăcut.
497. Câinele flocos numai lui îşi ţine cald.
498. Câinele Turcului, la nevoie, mănâncă şi mere pădureţe.
499. Câinele când l'a opărit, fuge şi de apă rece.
500. Câinele şade pe fân:
Nici mănâncă, nici nu va să lase,
Calul măcar să-l miroase.
501. Câinele nu fuge de bine, ci de ciomag.
502. Miluieşte câinii până eşi din sat.
503. Câinele care latră, nu muşcă.
504. Cine se culcă cu câinii se scoală cu purici.
505. Nu da pâne câinilor altuia, că te latră ai tăi.
506. Din coada de câine sită de mătase nu se mai face.
507. Mai bine un câine viu decât un leu mort.
508. Tot câinele ese din iarnă, dar numai pielea lui ştie.

509. Când umblau câinii cu covrigi în coadă.
510. Departe griva de iepure.
511. Fuge de câini şi dă peste lupi.
512. A trece ca câinele prin apă.
513. A scăpat ca câinele de (din) lanţ.
514. Cum i-e câinelui a linge sare.
515. Ii merge ca câinelui în car.
516. Ca câinele în puţ.
517. Ii mănâncă câinii din traistă.
518. A intrà în vorbă cu câinele la nuntă.
519. A tăià frunză la câini,
520. Nu-l poţi prinde nici de cap nici de coadă.
521. Calul fără căpăstru te duce în prăpastie.
522. A pune căpăstru în coada calului.
523. A împăcà şi capra şi varza.
524. Pe unde a sărit capra, sare şi ieada.
525. Cârtiţa pe supt pământ umblă, dar urma ei i se cunoaşte d'asupra pe pământ.
526. A ascultà căţelul pământului.
527. Când ploau cârnaţi şi erau păsările cu ciocul de argint (aramă).
(Când erau timpurile mai fericite).
528. Cioacă cu cioacă se înţelege.
(Prost cu prost, şi mojic cu mojic).
529. Cioarei i se par puii ei de păun.
530. Decât cioară pe par, mai bine vrabia în palmă.
531. Cioară la cioară nu scoate ochii.
532. Cât cioara în par şi apa în ciur.
533. Cât trece cioara peste gard.
Au tăbărât pe el ciorile, ca nevoile pe sărac.

535. A pune cioarei fulgi străini.
536. A fi ciuca bătăilor.
537. Cloşca care coprinde ouă multe, nici un pui nu scoate.
538. Fură ouăle de sub cloşcă.
539. Dacă cocoşul ar face ouă, ar fi găină.
540. Să cânte cocoşul iar nu găina.
541. Tot cocoşul pe gunoiul său (lui) cântă.
542. A călcà pe coadă.
543. A ajuns coada cap.
544. A înnodà coada la câini.
545. A fi codiţa cui-va.
(A fi ciracul cui-va).
546. A-şi arătà colţii.
547. A se luà în colţi cu cine-va.
548. Corb la corb nu scoate ochii.
549. Cotoiul s'a călugărit, şi s'a jurat că nu mai mănâncă şoareci.
550. Cap de crap, creeri de iepure.
551. Cucul până nu vede mugur, nu cântă.
552. A cântà cucul cui-va.
I-a cântat cucul astăzi.
553. I-a cântat cucul în spate.
(Ii merge rău).
554. I-a cântat cucul în stânga.
(Ii merge rău).
555. I-a cântat cucul în faţă.
(Ii merge bine, e cu noroc).
556. I-a cântat cucul la (în) dreapta.
557. A fi cap de cuc.

558. Cucul cântă până e frunza verde, iar nu când pică de bătrână.
559. Cuibul tău să ţi-l păzeşti, dacă vrei să nu rătăceşti.
560. Dacă ai intrat în cuşcă, trebue să cânţi cocoşeşte.
561. Incearcă-ţi dobitocul
Până unde (îi) e sorocul,
562. Şi fiara cea mai crudă cinsteşte neamul său.
563. Fluturele când se întoarce pe lângă vâlvoare, aripile şi le arde.
564. Unde se găseşte frâul se caută şi calul.
565. Ca fulgul pe apă.
566. Furnica îşi strânge hrană
De cu vară pentru iarnă.
567. Şi furnica, de e furnică, tot are mânie, cât de mică.
568. Furnică cu furnică, fie cât de mică, face mare moşoroi.
569. Au tăbărât ca furnicele la stejar.
570. A se ţine gaie după cine-va.
(Fără încetare, într'una).
571. Şi o găină chioară scurmând găseşte câteodată mărgăritare.
572. Dacă găina ar cântà cutcurigu, ar fi cocoş.
573. Găina când prea mult ne cârcârăţeşte, nu prea ne clocește.
574. Găina care cârcâe seara, dimineaţa n'are ou.
575. Găina când se vede în tărâţe, dă cu piciorul.
576. Găina vecinului e mai grasă.

577. Găina vecinului totdeauna îi curcă.
(Lucrul străin ni se pare în totdeauna mai bun decât al nostru).
578. Ce naşte din găină râcăie la pământ.
579. S'a mâniat găina pe tărâţe.
580. Găina înaintea cocoşului nu cântă.
581. A stà ca o găină plouată.
(Umilit, ruşinat).
582. A fi cu gărgăuni în cap.
583. Zece gâşte când se pornesc,
Pe un câine îl biruesc.
584. Când gâştele păzesc stratul, puţin rămâne grădinarului.
585. Greierele în vremea agoniselei cântă,
Şi iarna cere să se împrumute.
586. A aveà greieri în cap.
(A fi cu toane).
587. Pe cei mai buni cai îi mănâncă hamul.
588. Mai bun e un iepure în frigare decât doui în crâng.
589. Cine caută iepuri în biserică, se întoarce fără vânat acasă.
590. De unde nu gândeşti, d'acolo sare iepurele.
591. Cine umblă după doi iepuri nu prinde nici unul.
592. Iepurele în culcuşul său se înveseleşte.
593. Lăcusta puţin trăieşte, dar pagubă mare face.
594. Mai bine lână s'o dai decât oaie s'o pierzi.
595. Când a da din piatră lapte.
596. A stoarce lapte din piatră.
(A fi dibaci, şiret).

597. Pe câți nu-i poate mușcà, îi latră.
598. A fi un latră 'n lună.
599. Leului nu i-a fost ciudă că l'a rănit vânătorul, ci că l'a lovit măgarul.
600. Leul nu se uită când îl latră un cățel.
601. Leul după urme se cunoaște.
602. Când leul e mort, iepurii îi sar pe spinare.
603. Când lupii cu mielul împreună vor paște, și leul cu boul împreună vor mâncà.
(Adică niciodată).
604. Lipitoarea până nu cade, nu zice: ajunge.
605. Umblă să sperie lupul cu pielea oaei.
606. A se sfădì pe pelea lupului din pădure.
607. Cine se bagă între lupi trebue să urle.
608. Foamea gonește pe lup din pădure.
609. Și lupul sătul și mielul întreg nu se poate.
610. La lupul mort, câinii nu latră.
611. Lupul când îmbătrânește, atunci și șoarecii încalecă pe el.
612. Vorbim de lup și lupul la ușă.
613. Când oi vedeà
Lupul cu cimpoi
Umblând după oi.
(Adică niciodată).
614. Urma lupului de urma câinelui puțin se osebește.
(Cu greu se pot deosebi cei buni de cei răi).
615. Lupii totdeauna se bucură în timp de furtună.
616. Lupul părul schimbă dar (iar) năravul ba.
617. Moartea lupului e sănătatea oilor.
618. Ce intră în gura lupului nu se mai poate scoate.
619. A scoate din gura lupului.

620. Lupul mănâncă și din oile numărate.
621. A închide lupul în staulul oilor.
622. Lupii se țin după oi și corbii după hoit.
623. Lupul îmbrăcat în piele de oaie.
624. De când lupul erà cățel, și se jucà de-a baba-oarba cu mielușeii.
(De demult).
625. Pe mojic îl cunoști după ochi,
Ca pe măgar după urechi.
626. Mai bine un măgar care te poartă, decât un cal care te trântește.
627. Pe măgar să-l încarci după a lui putere, dacă nu vei să te încarci tu în locul lui.
628. Șeade pe măgar, și caută măgarul.
629. Pe măgar cât să-l împodobești,
Armăsar tot nu poți să-l numești.
630. Ce știe măgarul, ce e cântarea privighitoarei.
631. E ca măgarul îmbrăcat în piele de leu.
632. Când mâța nu-i acasă
Șoarecii joacă pe masă.
633. A umblà cu mâța în sac.
634. Mâța cu clopoței nu prinde șoareci.
635. Când o prinde mâța pește,
Și coada la urs o crește.
(Niciodată).
636. Când nu găsești midii, prinde loc și scoica.
637. Pe din afară miel se vede, pe din lăuntru lup întreg.
638. A face pe cine-va cu moț.
(A-i aduce laude proaste).
639. A fi mai cu moț decât altul.

640. La bătrâneţe s'a călugărit motanul.
641. Aşteaptă, murgule, să paşti iarbă verde.
642. Nu fac toate muştele miere.
643. Cu o lingură de miere mai multe muşte prinzi decât cu o bute de oţet.
644. Musca când îşi vâră tot capul în miere, acolo şi-l lasă.
645. Musca sătulă nu prea muşcă tare.
646. A face musca cât cămila.
647. A se auzì bâzâitul muştelor.
648. A fi cu musca pe căciulă.
649. Cine se ştie cu musca pe căciulă, se apără.
650. A se adunà ca muştele la miere.
651. De când scrià musca pe perete.
(Adică de demult).
652. A creşte pui de năpârcă,
653. Tunde oaia dar nu-i luà şi pielea.
654. Unde sunt oi,
Acolo-s (sunt) şi foi.
655. O oaie râioasă molipseşte turma întreagă.
656. Cine se face oaie îl mănâncă lupii.
657. Schiopătura oilor
E bucuria lupilor.
658. Şi cu oile toate şi cu lupul sătul nu se poate.
659. A da oile în paza lupului.
660. A umblà cu pielea de oaie.
(Se zice pentru cei făţarnici şi vicleni).
661. A da un ou pentru a căpătà un bou.
662. A se umflà în pene.
663. Mai bine o pasăre în colivie decât o sută pe gard.
664. Pasărea mălai viseză.

665. Toată pasărea pe limba (sa) ei piere.
666. Din coada pisicei sită de mătase nu se face.
667. Mai bine cap de pisică decât coadă de leu.
668. Ce ese din pisică
Şoareci mănâncă.
669. Când pisica n'ajunge la slănină zice că e Mercuri.
670. Gluma pisicei, moartea şoarecilor.
671. Unde nu este pisică,
Şoarecii vătaf ardică.
672. Pisica blândă sgârie rău.
673. Moare de ciudă ca piţigoiul în colivie.
674. Cine nu se îndură de cuiu, pierde şi potcoava.
675. Nu căutà cai morţi să le iei potcoavele.
676. Prepeliţele se duc şi sturzii ne vin.
677. Privighetoarea cântare prea dulce ne face, dar curând tace.
678. Pentru un purice îşi arde plapoma.
679. Cu un rac,
Tot sărac.
680. Cu rîma mică se prinde peştele mare.
681. Numai o rândunea nu ne aduce primăvară.
682. Cel cu sagna în spate, vede musca în cer.
683. Orice sboară nu se mănâncă.
684. Cu piciorul în scara murgului.
(Se zice de o lucrare făcută în grabă).
685. Supt piatra cea mai frumoasă, scorpia ascunsă zace.
686. Bate şeaua să priceapă ieapa.
687. Să cumperi şeaua după cum e calul.

688. A plecat călare şi se întoarce cu şeaua în spinare.
689. Şarpele se sperie de însuşi pielea lui, când o vede spânzurată.
(Adică cel fricos de umbra lui).
690. Cine e muşcat de şarpe se păzeşte şi de şopârlă.
691. A prinde şarpele cu mâna altuia.
692. A fi cu sgardă.
693. Ca câinele cu sgardă de gât.
694. La şoarece mare, pisică şi mai mare.
695. Plâng şi şoarecii când moare pisica ?
696. Ca şoarecii cu pisica se iubesc.
697. A avea sticleţi în cap.
698. La stup de miere, roi de muşte.
699. A ascultà ţâncul pământului.
(Adică a dormì adânc, a dormì dus şi chiar a fi mort).
700. Ţânţarul, cât de mic, c'o muşcătură mică şi pe leu îl biruieşte.
701. Face din ţânţar armăsar.
702. Mănâncă ca trântorul d'a gata.
703. De ai turme mari de oi
Ai şi turme de nevoi.
704. Il tragi de urechi ca să-l duci la miere, şi apoi îi rupi coada şi tot nu-l poţi depărtà dela stup.
705. Nu deşteptà pe urs când doarme.
706. Ursul nu joacă de voie ci de nevoie.
707. Vinde pielea ursului în târg, şi ursul în pădure.

708. Nu este prea bine vacei
Că vine tata îmi pare,
Cu pielea ei în spinare.
709. Ca viermele în hrean.
710. Vierme se găsește și în mormânt de piatră.
711. Viespea după ce miere nu face, apoi și împunge.
712. A intrat viţel și a eșit de nu-i încap coarnele pe ușă.
713. A rămânea ca viţelul la poarta nouă.
714. Vrabia mălai visează.
715. Vrabia mălai visează și calicul praznic.
716. Decât o mie de vrăbii pe gard mai bine una în mână.
717. Vulpea bătrână nu se sperie de cursă.
718. Vulpea părul își schimbă, iar năravul niciodată.
719. Nu vinde pielea vulpei înainte de a o prinde.
720. Vulturul stă în loc, veghiază,
Dar el muște nu vânează.
721. Vulturul, când îi tai penele, rămâne de batjocură.

OMUL ŞI ORGANELE SALE

722. Unde baba face,
Nici dracul nu desface.
723. Baba tace
Că n'are ce face.
724. Nu te grămădì ca baba la rai.
725. Băiatul cere puşcă şi fata cere furcă.
726. Barba lasă să se ducă,
Capul să trăiască.
727. Cine are barbă să-şi cumpere pieptene.
728. Barbă lungă şi capra are, dar minte nici cum are.
729. De barbă şi de coate goale să nu te plângi niciodată.
(căci vin fără a le dorì cineva).
730. Fie un băţ descojat
Tot se numeşte bărbat.
731. Unde nu-i (e) bărbat în casă,
Nici mămăligă pe masă.
732. Bărbatul fără muiere, ca foarfeca fără soţie, ce nu taie ci numai sgârie.

733. Bărbatul capul muierii,
Bărbatul legea muierii,
Bărbatul crucea muierii.
734. Bărbatul e stâlpul casei.
735. Bărbatul surd nu prea bine, muierea mută cu mult, mult mai bine.
736. Burta omului n'are fereastră să se vază ce e în ea.
737. A face burta butie şi gura pâlnie.
(Se zice despre cei beţivi).
738. In buze miere şi în inimă fiere.
739. Buzele cele mute
Vorbesc pe tăcute.
740. Isbeşte cu călcâiele în pinteni.
(Adică singur se răneşte).
741. Ii joacă şoarecii în călcâie.
(Om neastâmpărat).
742. A se întoarce (numai) într'un călcâi.
(A fi iute la treabă, a face orice lucru repede, fără zăbavă, a fi vrednic).
743. Cât te-ai învârtit într'un călcâi.
744. Când nu-i cap, nu-s nici picioare.
745. Capul să trăiască, (că) belele curg.
746. Bine zice moş Arvinte:
Vai de cap unde nu-i minte.
747. Pe cap bun stă bine şi o căciulă ruptă.
748. Cap legat, inimă încinsă
Şi de minte necoprinsă.
(Adică femeile cari sunt lipsite şi de minte şi de judecată).
749. Capul până nu se sparge, creerii nu se văd.
750. Capul plecat nu-l taie sabia.

751. Capul plecat, pururea nevătămat, iar cel din potrivă, pururea culcat.
752. Capul fie cât de mare, iar gura potrivită, și cu mult mai mică.
753. Capul cel tâmpit, odorogește ca un butoi dogit.
754. Cap ai, minte ce-ți mai trebue.
755. Capul face, capul trage.
756. Capul le face, inima le trage.
(Inima suferă adesea-ori din pricina capului).
757. Câte capete, atâtea și căciuli.
758. Atâtea capete, atâtea păreri.
759. Ești stăpân pe capul tău,
Ori la bine, ori la rău.
760. Cine n'are cap, nu-l doare.
761. Capul când te doare, tot trupul bolește.
762. Tufă în cap, tufă în mână, tufă în pungă.
763. Numai ciuperci în cap nu mi-au crescut.
(Zice acel care știe și a pătit multe).
764. I-a răsărit luna în cap.
765. A scoate fumurile din capul cuiva.
(A aduce pre cineva la cunoștința adevăratel sale valoare, a-i scoate gărgăunii din cap).
766. A umblà cu capul între urechi.
(A nu fi atent la nimic, a fi leneș).
767. Are cap de întors furci.
(E prost rău, nu e de nici o treabă).
768. A se da cu capul de (toți) pereții.
769. A se da peste cap.
770. A-și luà lumea în cap. A apucà lumea în cap.
771. A nu-și vedeà capul.

772. A pune plumb în capul cuiva.
(A-l domoli, a-i băgà minte în cap).
773. A-şi face de cap.
774. De cap şi-a făcut, de cap i-a fost.
775. A fi de capul său.
776. Două căpăţâne într'o căciulă.
777. A lovì în ceafă c'un bulgăre de iască.
(A spune vorbe nepotrivite).
778. Fii după cum te arată chipul.
779. Cum ţi-e chipul te poartă.
780. Copilul nepedepsit.
Ajunge neprocopsit.
781. Cui e milă nuiaoa să nu-şi frângă
El mai pe urmă copilul o să-şi plângă.
782. Nevoia învaţă pe om şi nuiaua pe copil.
783. Dacă-i copil, să se joace,
Dacă-i cal, să tragă,
Dacă-i popă, să citească.
784. A ajunge în mintea copiilor.
785. Mila dela copil de suflet ca umbra de mărăcine.
786. Când cotul se loveşte, toată mâna pătimeşte.
787. Cinci degete sunt la o mână, şi unul cu altul nu se potrivesc.
788. Te loveşti la un deget şi te doare trupul tot.
789. Mai bine să pierzi un deget decât mâna toată.
790. Incearcă marea cu degetul.
791. Nici la degetul cel mic nu te puiu (pune, ajunge).
792. Nu ştie să-şi numere degetele.
793. A (se) ascunde (de) după deget.

794. A lins la miere de pe degete până ce și le-a mâncat.
795. Mai aproape dinții
Decât (ca) părinții.
796. Treizeci și doi de dinți are omul în gură, dar nici doi nu-i rămân până în urmă.
797. Nu-l mai dor dinții.
798. — Unul în dos te-a înjurat,
— In lipsa mea puteà să mă și bată,
799. Cu o falcă în cer și (cu) alta (una) în pământ.
800. In față miere,
Și în dos fiere.
801. Fața subțire cu mare cheltuială se ține.
802. Uită-te la față,
Și-l întreabă de viață.
803. După față și sufletul.
804. Nici pe față, nici pe sub mânecă.
805. Femeia care nu voește să frământe, toată ziua cerne.
806. A despicà firul în patru.
807. Ce ți-e scris, în frunte ți-e pus.
808. A merge în fruntea cozii.
809. Decât coada frunții mai bine fruntea cozii.
810. Puneți frâu la gură și lacăt la inimă.
811. Din gură miere, iar din inimă otravă.
812. La gură ca un miel, iar la inimă lup întreg.
813. Gura îndulcește,
Gura amărăște.
814. Nu e păcat ceea ce intră în gură, e păcat ceea ce iese.
815. Gura omului sparge cetăți.

816. Gura aduce ura.
817. Gura nu cere chirie,
Poate vorbi orice fie.
818. Gura lumei numai pământul o astupă.
819. Gura lumei numai mormântul o astupă.
820. Gura taie mai mult decât sabia.
821. Nu te luà după gura lumii că dai în gropi.
822. Bun de gură, (și) rău de lucru.
823. Bun de gură, rău de mână.
824. A vorbì ca cu gura altuia.
825. A își bate gura în vânt.
826. Fie-ți gura aurită (rostul aurit).
(Să vorbești într'un ceas bun).
827. Inima voioasă, picioare ageri.
828. Cu inima aproape de gură.
829. Marea că e mare și încă are fund, dar inima omului.
830. Inima sănătoasă e viața trupului.
831. A își luà inima în dinți.
832. A își luà inima în gură.
833. A se pune călare pe inima cuiva.
834. A unge la inimă cu miere.
835. A coace pre cineva la inimă.
836. Limba oase n'are, dar oase sfărâmă.
837. Limba nu are oase, se îndoae după gând.
838. Cine își păzește limba, își păzește capul.
839. Limba dulce
Mult aduce.
840. Limba îndulcește,
Limba amărăște.
841. Limba e dulce ca mierea și amară ca fierea

842. Înțeleptul învârtește de șeapte ori limba în gură, înainte de a vorbì.
843. Toată pasărea pe limba ei piere.
844. A își pune frâu limbii.
845. L'au mușcat albinele de limbă.
(E beat).
846. Par'că îl trage cineva de limbă.
847. Cine dă din mâni nu se înnecă.
848. Dă din mâni dacă vrei să ieși la liman.
849. Dă din mâni și cerul îți va ajutà.
850. Multe mâni fac sarcina mai ușoară.
851. Omul de treabă nu iese cu mâna goală din casă.
852. Mâna altuia nu te scarpină cum îți place.
853. Mână pe mână spală, și amândouă (spală) obrazul (fața).
854. E rău când aștepți dela mâna altuia.
855. Dă cu o mână ca să ia cu două.
856. Mii și sute de întâmplări dela mână până la gură.
857. Dela mână până la gură.
Pierde îmbucătura.
858. Prostul uită, din natură
Dela mână pân' la gură.
859. Sărută mâna pe care n'o poți mușcà.
860. Ce e în mână, nu e minciună.
861. Pe tot ce pune mâna se usucă.
862. Cu mâna închisă muște nu poți prinde.
863. Cine are mână lungă,
Perde și ce are în pungă.
864. A pune cuiva mâna în piept.

865. A stà cu mânele în şolduri.
866. A sta cu mânele în brâu.
867. A fi mână spartă.
868. A aveà mână strânsă.
869. Fiecare ştie unde îl doare măsaua.
870. Tot înşiră la gogoşi,
Spunând despre moşi strămoşi.
871. Sfatul muerii muierilor foloseşte.
872. Muierea care nu vreà să plămădească, toată ziua cerne.
873. Decât muiere de aur, mai bine bărbat de paie.
874. A râde pe sub nas.
875. A-i râde în nas.
876. A întoarce nasul cuiva.
877. Nu vede mai departe decât lungul nasului.
878. A tăià (frânge, rupe, scurtà) cuiva nasul.
879. Il poartă de nas pe unde îi place.
880. A purtà de nas ca pe un bou de coarne.
881. A nu fi de nasul cuiva.
882. A îşi luà nasul la purtare.
883. A merge cu nasul în vânt.
884. Obrazul supţire cu mare chieltuială se ţine.
885. A-şi pune obrazul pentru cineva.
886. Cireşele trec, dar obrazul rămâne.
(Răspunde acel care nu vreà să facă o faptă ce-l poate ruşinà).
887. A da cuiva obraz.
888. A luà obraz. A îşi luà obraz.
(A se obrăznicì)
889. A fi subţire de obraz.
(A fi om delicat).

890. A fi cu două obraze.
(A fi fățarnic).
891. A-i crăpà obrazul de rușine.
892. A nu fi obrazul cuiva.
893. Vezi bârna din ochiul tău,
Și nu vorbì p'alt (altul) de rău.
894. Vede gunoiul în ochiul altuia și nu vede bârna din al său.
395. A-i stà ca un gunoi în ochi. A stà ca gunoiul în ochi.
(A supărà pre cine-va).
896. Doi ochi văd mai bine decât unul.
897. Mai credincioși ochii decât urechile.
898. Ochii văd, inima cere,
Dar e rău când n'ai putere.
899. Ochii ce se văd rar sunt mai drăgălași.
900. Ochii ce nu se văd, lesne se uită.
901. Când nu sunt ochi negri săruți și albaștri.
902. Ochii înțeleptului văd mai departe.
903. Oamenii se cunosc după ochi.
904. Dă-mi ochii tăi, și eu pe ai mei, să vezi cum o să-ți pară.
(Dacă ai judecà tu ca mine, mi-ai găsì dreptate).
905. Are cu ce să-ți ungă ochii. Are ochii ce să-ți ungă.
(Are avere, are cu ce să te cumpere).
906. Are ochi să vadă și urechi să audă.
(Știe singur ce e de făcut).
907. Cu un ochiu la slănină și cu altul la făină.
(Se zice pentru cei care se uită cruciș).
908. Cu un ochiu la răsărit și cu altul la apus.

909. Ii sticlesc ochii în cap.
(E şiret).

910. A nu-şi luà ochii dela cineva.

911. A face (aveà) ochii patru.

912. Fără să zică: negri ţi-s ochii.
(Fără să-i spue nimic care să-l supere, fără să-l întrebe ceva).

913. A fi lumina ochilor cuiva.
(A fi drag cuiva).

914. A fi cui-va ca sarea în ochi.
(A nu-i fi drag, plăcut).

915. A 'l legà la ochi, a îl brobodì la ochi.
(A 'l fermecà, a 'l legà de gard, a 'l înşelà, a îl prostì).

916. A pune ochi răi pe cineva.

917. A 'i fugì ochii.

918. A 'i alunecà ochii după ceva.
(A îi fi plăcut).

919. A sorbì cu ochii pe cineva.

920. A 'i sclipì (licărì) ochii după ceva.
(A 'l dorì foarte mult).

921. A 'i scoate prin ochi.
(A 'i aduce aminte des de binele ce i-ai făcut).

922. A aveà ochi în ceafă.
(Vede tot, nu-i scapă nimic din tot ce se petrece împrejurul lui).

923. Să-ţi dai cu degetul în ochi.
(Când e întunerec besnă).

924. Are ochi de mură
Care inima 'ţi fură.
(Negri şi frumoşi).

925. A-i albì ochii.
(A i se urâ aşteptând, de durere, de dor).

926. A da ochii în gene.
(A închide ochii, a aţipi).

927. Cât te-ai şterge (frecà) la ochi.
(Intr'o clipă).

928. Nici cât te-ai mânjì la un ochiu.
(Adică foarte puţin).

929. Par'că umblă cu ochii legaţi.
(Nu îşi dă seamă de ceea ce se petrece împrejurul lui).

930. A face ochii roată.
(A se uità jur împrejur).

931. A da ochii peste cap.
(A leşinà, a murì).

932. Omul e ca iarba, zilele lui ca floarea.

933. Omul vrednic se face munte şi punte.

934. Omul pe pământ, dar îngerii în cer.
(Adică fiecare unde i se cuvine).

935. Omul gândeşte (şi) rele şi bune.

936. Oamenii că degetele, nici unul cu altul se aseamănă.

937. Omul cu cap uşor
Se învârteşte ca un mosor.

938. Ce drac mai mare, mai rău şi mai fără inimă îţi trebue ca omul?

939. Pe om în ziua de azi să-l pui în piuă, şi să dai cu chilugul peste el, şi nu-l nemereşti.
(Atât de şiret este).

940. Câţi oameni atâtea năravuri.

941. Ori om, ori semănătură
Nu se schimbă din natură.

942. Din omul bun, bun lucru iese

943. Omul muncitor
Ca un pom roditor.
944. Omul sfinţeşte locul.
945. Omul fără socotinţă, ca carul fără protap.
946. Nu e om fără cusur.
947. Omul trage la om, şi dobitocul la dobitoc.
948. Omul este ca oaia, lesne se ia după altul.
949. Omul ca o beşică, piere cum se sparge.
950. Omul se luptă cu durerea.
951. Omul ca o maimuţă, ce vede la altul, aceea şi el face.
952. Omul să zică în gândul său:
Doamne fereşte de mai rău.
953. Din acelaş aluat sunt făcuţi toţi oamenii.
954. Ooamenii buni se împacă.
955. Nu e după cum vreà omul ci după cum poate.
956. Omul se deprinde cu răul ca viermele în hrean.
957. Ceea ce omul singur îşi face,
Nimeni nu-i poate desface.
958. A fi un om şi jumătate.
(Voinic, îndemânatic).
959. A-i fluerà vântul prin oase.
(A fi slab).
960. A fi cu oasele pestriţe.
(A fi om răutăcios).
961. A purtà pe cineva pe palme.
(A îngriji de cineva).
962. Cât (cum) ai bate în palmă, cât plesneşti în palme.
(De grabă, îndată).
963. A frecà în palme.
(A face un lucru repede, uşor).

964. A bate palma cu cineva.
(A isprăvi un târg, a se învoi)
965. A căděà în palmă.
(A căděà în puterea cuiva).
966. Pântecele se satură dar ochii nici odată.
967. A pnne lumea în pântece.
(A mâncà sau a beà cu lăcomie).
968. A fi (cam) într'o parte.
969. Şi firul de păr îşi are umbra sa.
970. Părul când albeşte,
Inima se topeşte.
971. Păr lung şi minte scurtă.
972. A se da după păr.
973. I-a crescut păr în palmă.
(Se zice de omul leneş).
974. A căutà peri în palmă.
(A îşi pierde vremea, căutând un lucru care nu poate fi).
975. A despicà părul în patru.
(A fi sgârcit, a cercetà cu deamăruntul, a fi isteţ).
976. A i se face părul măciucă, a se sbârlì părul în cap, a i se suì părul în vârful capului.
(De spaimă).
977. A scoate cuiva peri albi.
978. Cu'n picior în groapă şi cu altul (unul) afară.
A fi cu piciorul în groapă.
979. Un picior sănătos e mai de priinţă decât două cataligе.
980. A pune piciorul în scară.
981. Cât s'ar întoarce într'un picior.
982. A stà (face) pe picior (de ducă).

983. Asta merge chiar drept în picioare.
(Adică e o mare minciună).

984. A 'și luà picioarele pe umere, a 'și luà picioarele la spinare.

985. A o luà la picior.

986. A 'și ascuți picioarele.

987. A-i pune picioarele peste cap.
(A-l stăpâni cu totul).

988. Mai aproape îi pielea decât cămașa.

989. Par'că el e de piele,
Și eu de nuele.
(Când cineva are în vedere numai pe sine, și de altul nu-i pasă).

990. A intrà (a se băgà) pe sub pielea cuiva.
(I-a aflat toate tainele).

991. A crește pielea pe cineva.
(De bucurie, de îngâmfare).

992. A 'și vinde și pielea.

993. A luà cuiva și pielea.

994. A nu 'i fi pielea nici de ciur.
(A nu fi bun de nimic).

995. A 'și pune pielea pentru cineva.

996. A fi de șeapte palme în piept.
(A fi om voinic, mare în trup).

997. Pletele lungi și minte scurtă.

998. Verși cu pumnul și aduni (culegi) câte unul.

999. Din pumni străini nu te saturi când bei apă.

1000. A rămas cu pumnu 'n gură.
(A rămâneà păcălit, prost).

1001. A râde în pumni.
(A râde pe ascuns).

1002. A bate cuiva în pumni.
(A 'şi râde de dânsul).

1003. A se bate cu pumnii în pept.
(A fi dat peste vre-o nenorocire).

1004. A aveà (a fi cu) seu la rărunchi.
(A stà bine, a fi cu avere; a se îmbogăţì).

1005. Ieà dintr'un sân şi bagă într'altul.
(Să zice pentru cei scumpi şi sgârciţi, şi pentru cei ce ajută tot pe ai săi).

1006. Ca şi când îi trece un şearpe rece prin sân.
(Arată spaima).

1007. A fi cu ghiaţă în sân.
(Cu frica în sân).

1008. Cade pe spate şi-şi frânge nasul.
(Să zice despre omul cu totul lipsit de noroc).

1009. Cu spatele nu poţi îndreptà lumea.

1010. A pune la spate.
(A da uitării).

1011. A nu ştì nici cu spatele.
(A nu ştì de loc).

1012. 'I-a trecut rece prin spate.

1013. A 'şi arătà spatele cuiva.

1014. A fi spate cuiva.

1015. A face cuiva foc în spinare.
(A'l supărà).

1016. A căderà în spinarea cuiva.

1017. Par'că nu are splină.
(Se zice de omul sau de calul care fuge repede).

1018. Vrând să-şi facă sprincenele şi-a scos ochii.
(Când vrei să te dregi mai rău te rupi).

1019. Se umflă în sprincene
Ca curcanul în pene.

1020. A aveà sprâncene posomorâte.
(A fi negru la suflet, a fi hain).
1021. Ales pe sprânceană.
1022. Pe sprânceană şi pe porunceală.
1023. A se uità pe sub sprânceană.
(A se uità crunt).
1024. A trage la stânga.
(A furà, a ascunde. A fi şiret, viclean).
1025. Mic la stat
Mare la sfat.
1026. Ce folos de statul tău,
Dacă ţi-i nărăvul rău.
1027. Stomacul se satură dar ochii niciodată.
1028. A nu aveà pe cineva la stomah.
1029. Sufletul când pătimeşte,
Tot trupul se topeşte.
1030. La unul fără suflet, trebue unul fără de lege.
1031. Are nouă suflete, ca pisica.
1032. Işi mănâncă de sub tălpi,
(Se zice despre cel sgârcit).
1033. A cunoaşte pe cineva din talpă.
1034. A o apucà la talpă.
(A plecà, a fugì).
1035. Ii ard tălpile.
1036. A o luà la tălpăşie.
1037. Om în trup destul de mare,
Şi minte de copil are.
1038. Trupul sluga sufletului.
1039. Cu trupul în biserică şi cu gândul la dracu.
1040. Cine se reazemă de umbră,
Dă îndată peste cap tumbă.

1041. Par'că i-a luat umbra.
(Pare gata să moară).

1042. Nu-l ajunge nici umbra lui.
(Aşà de tare fuge).

1043. Ca umbra după om se ţine.

1044. Face şi el umbră pământului.

1045. A face cuiva umbră.
(A-i întunecà vaza, renumele, gloria).

1046. Nu o să îndreptez eu lumea cu umărul.

1047. A se ridicà pe umărul cuiva.

1048. A luà pre cineva peste umăr.

1049. A fi unghie şi carne cu cineva.

1050. A-şi pune unghia în carne pentru cineva.

1051. La ureche ce se zice, în pădure se aude.

1052. A fi cam într'o ureche.

1053. Este tare de urechi, este fundul de urechi.

1054. A se (cam) lungì urechile cuiva.
(De foame).

1055. A fi urechia târgului.
(A şti tot ce se petrece în târg).

1056. A fi urechia pământului.
(A şti tot ce se petrece, tot ce se zice în lume).

1057. A fi urechia lui Dumnezeu.
(Om bun, om care dă sfaturi bune).

1058. A fi urechia dracului.
(Om rău, om care dă sfaturi rele).

1059. A suflà vântul în urechile cuiva.
(A nu auzì).

1060. A-şi deschide urechile în patru.

STĂRILE ŞI MIŞCĂRILE TRUPULUI

1061. Ori de ce se agaţă se usucă.
1062. Ce folos de multă albeaţă,
Dacă n'are un vino încoace.
1063. Cine aleargă (mult) se poticneşte.
1064. A alergà ca un purice potcovit.
(Abia se mişcă din loc).
1065. Puterea la om sunt anii
Şi aripile lui banii.
1066. Orice apucă
Se usucă.
1067. Cine s'a ars cu ciorbă suflă şi în iaurt.
1068. Ascultă cu urechile, vezi cu ochii, dar taci cu gura.
1069. Cine se aseamănă se adună.
1070. A nu asudà de vorba cuiva.
(A nu-i păsà de vorba lui).
1071. Nu asvârlì cu piciorul,
Că-i vei duce dorul.
1072. Alta e a auzì şi alta e a vedeà.

1073. Boala cunoscută e pe jumătate vindecată.
1074. A dat Dumnezeu şi boale, dar a lăsat şi leacuri.
1075. A se legà de cineva ca boala de om sănătos.
1076. Boala de om se leagă ca viţa de păr.
1077. Intrebi pe bolnav: „vrei să-ţi dau pernă"?
1078. A pune mâna (degetul) pe bubă.
1079. Cine cade de sine, să plângă e ruşine.
1080. Cât va călcà iarbă verde.
(Cât va trăi).
1081. Calcă pe mărăcini (spini).
(Umblet nesigur sau sfiicios).
1082. A călcà pe jeratec.
(A se băgà într'o afacere primejdioasă).
1083. Par'că calcă pe ace.
(Se zice pentru cei grei în mişcări.
A fi plin de bucurie, a fi mândru).
1084. A călcà în peatră seacă.
(A umblà fără izbândă, a nu-i merge bine).
1085. A nu fi capiu.
(Adică ameţit, beat).
1086. Umblă căscând din pom în pom,
Ca căscatul din om în om.
(Se zice pentru cel nerod care nu e bun de nici o treabă, precum şi pentru cel leneş).
1087. Căutătura dulce, haz de dragoste ne aduce.
1088. Pe unde nu-l cauţi pe acolo îl găseşti.
1089. Ce-i lipseşte (trebue) chelului? Tichie de mărgăritar.
0. Chelului, numai chel să nu-i zici.

1091. Cine trăeşte cu chiorii se învaţă a se uità cruciş.

1092. Cu chiorii chioreşti,
Cu gângavii gângăveşti.

1093. Chiorul între orbi este împărat (e rege).

1094. N'are cu ce chiorî un şoarece.
(Se zice de omul sărac).

1095. Nu mi-ar părea rău, când m'ar ciupì o cioară cu plisc; da mă ciupeşte una fără plisc.
(Când unul mai rău ca tine vreà să te mustreze).

1096. Omul în copilărie,
Lesne învaţă orice fie.

1097. Omul se culcă unde'i moale.

1098. Cuvântul e ca vântul, nu se ajunge nici cu armăsarul, nici cu ogarul.
(Se zice când un om a vorbit de rău pe cineva şi s'a auzit).

1099. Puţine cuvinte şi ispravă mai bună.
(Fapte iar nu vorbe).

1100. Cine de cuvânt nu înţelege, nici de ciomege.

1101. Câte cuvinte le zici, le vinzi,
Şi câte (tu) le auzi, le prinzi.

1102. Te apuc de cuvânt.
(Să nu uiţi ce spui; să te ţii de vorbă).

1103. Când eu dedesubt, când el deasupra.

1104. Zilele omului
Sunt ca floarea câmpului.

1105. Nu dorm toţi câţi au ochii închişi.

1106. Cine doarme pe pământ, n'are frică să cadă, când se întoarce.
(Adică cel sărac. când i se întâmplă vre-o nenorocire, n'are ce mai scăpătă).

1107. Când doarme şi pământul sub om.
(Arată o liniște, o tăcere desăvârşită).

1108. Când se duce, par'că vine.
(Se zice de un leneş pe care 'l trimeți la treabă, şi se duce încet, alene).

1109. M'aşi duce, şi'mi stă calea cruce.
(A se îndoi, a fi nehotărît)

1110. Unde 'l doare şi unde 'l leagă.
(Se zice când altă supărare avem şi de alta ne cercetează).

1111. Fiecare se leagă unde 'l doare.

1112. Nu mă doare nici ceafa trăgând, nici coarnele ţinând.
(N'am habar).

1113. I-a eşit lupu înainte.
(A dat norocul peste el).

1114. Face ceva nerozeşte
Şi fluerând îl priveşte.
(Se zice pentru cel prost).

1115. Nu fluerà când sunt curcanii de aproape.

1116. Cine s'a fript (să frige) la ciorbă, suflă şi în iaurt.

1117. Dacă te frigi, încailea să te frigi cu o ciorbă bună.

1118. De o umbră, d'o nălucă
Frigurile îl apucă.

1119. Decât frumoasă din sat străin, mai bine slută din satul meu.

1120. Nimenea nu întreabă de casa frumosului, ci de casa vrednicului.
1121. Nu e frumos ce e frumos, ci e frumos ce'mi place mie.
1122. Nu'mi place pentru că'i frumos, ci-i frumos pentru că'mi place.
1123. Pe deasupra frumos,
Şi 'năuntru găunos.
1124. Ce folos, că eşti frumos
Dacă eşti căpăţânos.
1125. Ce folos de chip frumos
Dacă nu e lipicios.
1126. Are chip frumos, cu dar,
Şi 'i e vorba de văcar.
1127. Nu 'i frumoasă,
Da 'i hăzoasă.
1128. Frumuseţea cui nu'i place!
Dar nu ştii în ea ce zace.
1129. Frumuseţea la om, ca floarea 'n pom.
1130. A vrut să fugă de Stana,
Şi a dat peste Satana.
1131. Fuge de pare că mănâncă pământul.
1132. Fuge de scapără pietrele.
1133. Fuge ca când îl goneşte cu biciu de foc.
1134. Fuge ca şi când ar fi scăpat din puşcă.
1135. Gâdilă-mă să râd.
1136. Celui ce sufere de gălbinare, toate par galbine.
1137. N'aşteptă dela gângav vorbă deslușită.
1138. Cu toată a lui gemătură
Duce lingura la gură.
(Despre cel ce se preface că e bolnav).

1139. După glas cunoşti pe om şi pe dobitoc.
1140. Nu la glas, ci la dulceaţa glasului.
1141. Cine mult grăieşte, puţin sporeşte.
1142. Omul după graiu, ca clopotul după sunet, îndată se cunoaşte.
1143. Graiul dulce
Mult aduce.
1144. Zi-i, mamă, guşată, până nu ţi-o zice ea înainte.
1145. N'are cine să'l asculte
Şi el spune 'ndrugă multe.
1146. Să fugi de omul însemnat ca de dracu.
1147. Pe cât ţi-i pătura te'ntinde.
1148. Intinde-te cât îţi ajunge plapoma.
1149. Nu te'ntinde pe cât n'ai, ci te 'ntinde pe cât ai.
1150. Merge mai mult în trei zile decât într'una.
(Om incet, leneş).
1151. După moarte (şi) cal de ginere.
(Când ceva se întâmplă fără timp şi fără loc).
1152. Moartea nu vine când o chemi,
Ci te ieà când nu te temi.
1153. Moartea nu va să ştie
De averi, de bogăţie.
1154. In deşert sunt toate,
Dacă este moarte!
1155 E bun să'l trimeţi (de trimes, să meargă) după moarte.
(Se zice de oamenii cari merg alene, înceţi, leneşi la treabă. Se zice câte odată de babele pocite şi urîte, căci ar fugì moartea de ele).

1156. De ar ştì omul când are să moară, şi-ar săpà groapa singur.
1157. Numai când moare omul se cunoaşte ce a fost.
1158. Pe cine (care) nu-l laşi să moară, nu te lasă să trăeşti.
1159. Nu mă lăsà să mor, că nu te-oiu lăsà să trăeşti.
1160. Decât să mueti omul pe din dos, mai bine muşcă'l de faţă.
1161. Mai bine cu muta decât cu limbuta.
1162. Te duci unde a dus mutul iapa şi ţiganul cârlanul.
1163. După ce e neagră o (mai) cheamă şi Neagă.
1164. Decât un car de frumuseţe mai bine un dram de nuri.
1165. Lapte fiert l'a opărit,
Suflă şi 'n cel covăsit.
1166. Orbul îşi caută acul în aria cu paele, şi surdul îl povăţueşte unde sună.
(Se zice despre cei cari nu se pricep la o treabă şi dau altora poveţe).
1167. In ţara orbilor cel cu un ochiu este împărat.
1168. Când treci prin ţara orbilor închide şi tu un ochiu.
1169. Orbul cu întrebarea a nemerit Brăila.
1170. Decât orb şi călare, mai bine şchiop şi pe jos.
1171. Prinde orbul, scoate-i ochii.
(Adică dela cel ce n'are nimic, nu poţi luà nimic).

1172. A se ţine de ceva ca orbul de gard.
1173. Cu pleşuvul când vorbeşti
Tigvă să nu pomeneşti.
1174. Până ce rana te ustură, nu poţi uità cuţitul ce te-a rănit.
1175. Rana se vindecă dar semnul rămâne.
1176. Rana de cuţit se vindecă lesne, da cea dela inimă niciodată.
1177. Bun de să'l pui la rană şi să te vindece.
1178. Cel ce se rătăceşte înapoi se întoarce şi niciodată ajunge.
1179. Răspunderea moale frânge mânia, şi trestia îndoplecată de vifor nu se frânge.
1180. Răspunsul blând înlătură mânia.
1181. Râde om de om şi dracul de toţi.
1182. Noi râdem de unul, doi,
Şi patru-zeci râd de noi.
1183. Să nu râzi de oameni sluţi,
De orbi, de şchiopi şi de muţi;
Ci când vezi aşa calici,
„Doamne fereşte“ să zici.
1184. Nu râde de alţii, uită-te la tine.
1185. Să nu râzi de nimeni niciodată, căci râsul îţi cade în vine.
1186. Cine ieà în râs pe altul singur se face de râs.
1187. Cine râde la urmă, râde mai bine.
1188. Cine râde gura 'şi întinde.
1189. Pentru un lucru de nimică,
Râde baba de se strică.
1190. Vreme e a râde, vreme e a plânge.

1191. Cine astăzi râde, mâine plânge, că vremea e nestatornică.
1192. Când râde, soarele răsare.
1193. Când se vorbeşte de râs, nu se spune pentru plâns.
Şi când se spune de plâns, nu se vorbeşte de râs.
1194. După râsul vine plânsul.
1195. Râsul are trei fraţi: pe nebun, pe nerod şi pe tine însu-ţi.
(Se zice celor ce răd fără măsură).
1196. Sănătatea face banii, şi banii sănătatea.
1197. Hai! noroc şi sănătate,
Că 's mai bune decât toate.
1198. Sănătatea e ca o iapă albă, cum trece dealul nu se mai vede.
1199. Cine'i sănătos e destul de bogat.
1200. Tare'i bine şi frumos
Când e omul sănătos,
Şi călare şi pe jos.
1201. Sângele apă nu se face.
1202. Sânge cu sânge nu se spală.
(Rău cu rău nu se îndreptează).
1203. Fierbe sângele în tine ca într'o coajă de rac.
(A fi lipsit cu totul de inimă şi de vlagă).
1204. Cine sare cam sus, îndată cade jos.
1205. Cine a sărit şi nu s'a poticnit voinic mare s'a numit.
1206. Pe unde a sărit capra trebue să sară şi ieada.

1207. Şchiopul mai bine te învaţă să umbli.
(Adică pătimaşul, şi de nu e învăţat).

1208. Cu şchiop într'un (la un) loc (de) şezi
Te înveţi să şchiopătezi.

1209. Işi nemerì şchiopul coborâşul.

1210. Până a nu râde de cel ce şchiopătează, bagă de seamă bine dacă tu umbli cu mult mai bine.

1211. Cine scuipă în potriva vântului îşi scuipă mustăţile.

1212. Cine se scoală mai de dimineaţă (acela) ajunge mai departe.

1213. De scund este scund
Dar nu-i dai de fund.
(Se zice:
De omul viclean şi prefăcut.
De omul cam tăcut care dă câte o vorbă, şi bună).

1214. Mai bine (să) şezi strâmb, şi vorbeşte (să vorbeşti) drept.

1215. Râde şiotcă
De potcă.
(Când râde unul de altul, şi amândoi sunt de râs).

1216. Somnul cu moartea fraţi gemeni s'au născut.

1217. Somnul dulce,
Nimic n'aduce.

1218. Somnul ca vameşul, vieaţa pe jumătate ne-o dă la o parte.

1219. In şoaptă trebue să fie,
Şi vre-o diavolie.

Cine spune multe, face puţine.

1221. Spune vede, ce nu vede,
Toate la lume se crede.

1222. I-a stat alba 'n ham.
(A sărăcit.

1223. Să ştăm strâmb şi să grăim (vorbim) drept.

1224. Stai strâmb şi judecă drept.

1225. Nu strigà că deştepţi muştele.
(Omului care vorbeşte încet).

1226. Cine scuipă în sus, îi cade pe obraz.

1227. Nu 'i greu să te sui în sus, e greu să te ţii acolo.

1228. Surdul n'aude, dar le potriveşte.

1229. — Bună ziua, nea Istrate!
— Doi boboci de raţă, frate.

1230. Pentru o babă surdă popa nu toacă de două ori.

1231. Cel mai mare surd, sau orb, este acela care nu voeşte să auză sau să vadă.

1232. Nu bate toba la urechile surdului.

1233. După ce că e surd, nici n'aude.
(Glumă populară care se mai iea cu înţelesul: după ce că are un cusur, mai e şi prost).

1234. Sau taci, sau zi ceva mai bun decât tăcerea.

1235. Cine tace,
Nimului nu-i place,
Dar şi cine vorbeşte,
El la multe greşeşte.

1236. De taci
Bubă faci,
De zici
Mai rău te strici.

1237. Cine tace merge în pace.
1238. Să-ţi fie frică de cel ce tace-face.
1239. Tăcerea
E ca mierea.
1240. De multe ori tăcerea e mai buuă decât răspunsul.
1241. In inima tăcutului locueşte dracul.
1242. Deprinderea din tinereţe rămâne şi la bătrâneţe.
1243. Cine adună la tinereţe are la bătrâneţe.
1244. Adună (strânge) la tinereţe ca să ai (aibi) la bătrâneţe.
1245. Trăind omul, când şi când
Află ce nu-i dă prin gând.
1246. Spune-mi cu cine trăeşti,
Şi'ţi voi spune cine eşti.
1247. Multe trăeşti, multe pătimeşti; multe greşeşti, multe înveţi.
1248. Mult trăeşti, multe auzi, multe vezi.
1249. Nu cine trăeşte mult ştie multe; şi cine umblă mult, ştie multe.
1250. Cineva să trăiască în pace,
Aude, vede şi tace.
1251. Decât să trăeşti murind, mai bine să mori trăind.
1252. M'am învăţat cu traiul rău şi trăesc bine.
1253. A trăi un trai şi jumătate.
(A trăi bine).
1254. Tremură după un nap
Ca de ochii săi din cap.
(Pentru cel sgârcit).

1255. Cine umblă cu gândul acasă îşi pierde căciula în târg.
1256. Omul e născut (ca) să umble şi pasărea (ca) să sboare.
1257. A umblà gonind vânturile şi măsurând câmpurile.
1258. Umblă par'că treeră la mărăcini.
(Pentru cei nevoiaşi).
1259. Omul se cunoaşte din umblet ca şi după vorbă.
1260. După ce e urât beà şi tutun.
1261. După ce e urât îl chiamă şi Vlad (Neacşu).
1262. Dacă vrei să trăeşti liniştit, să nu vezi, să n'auzi, să taci.
1263. După ce e ciupit de vărsat îl mai chiamă şi Vlad.
1264. Viaţa fără sărbători, ca un drum fără conac
1265. Îi stă viaţa
Intr'un fir de aţă.
1266. Trăeşte viaţă
Legată cu aţă.
1267. Viaţă
Cârpită cu aţă.
1268. Spune-mi cu cine împreună vieţueşti să-ţi ghicesc ce fel de om iești.
1269. Cele trecute la vârstă dar cu nuri, ca stafida cea uscată dar plină de dulceaţă.
1270. A visat că s'a înghimpat
Şi umblă la picior legat.
1271. Când nici nu visează omul atunci o păţeşte.

1272. Ieà de pe vii şi de pe morţi.
(Despre popi).
1273. Imbucătură mare să înghiţi,
Şi vorbă mare să nu zici.
1274. Cine necredincios este în vorbă viclean este şi în lucru.
1275. Nu te amestecà nepoftit în vorba altora.
1276. De vorbă bună nu te doare gura.
1277. Vorba dulce
Mult aduce.
1278. Vorba bună
Mult adună.
1279. Vorba dulce oase frânge.
1280. Faguri de miere sunt vorbele plăcute.
1281. Vorba de rău se duce peste nouă ţări şi nouă mări.
1282. Vorba rea se duce ca glonţul.
1283. Vorba rea fuge mai tare ca cea bună.
1284. O vorbă rea răneşte mai mult decât o sabie ascuţită.
1285. Vorba ce sboară odată nu se mai întoarce.
1286. Cu vorbe îmbolditoare
Il atinge unde îl doare.
1287. Vorbele celor mari sunt ca smochinele de dulci,
Iar vorbele celor mici sună ca nişte nuci.
1288. Din vorbă în vorbă, vorbă se deschide.
1289. Din vorbă în vorbă iese adevărul.
1290. Din vorbă se face fapta, şi din faptă vorba.
1291. Vorbă multă, sărăcia omului.
1292. Vorbă lungă
Sărăcie în pungă.

1293. Dela vorbă până la faptă, ca dela pământ la cer.
1294. Vorba'i vorbă, treaba'i treabă.
1295. Bun de vorbă, (şi) rău de lucru.
1296. Vorbele sunt femei, faptele sunt bărbaţi.
1297. Vorba fără glume pare ca bucate fără sare.
1298. Dacă nu ţi se trece vorba nu-ţi mai recì gura.
1299. Vorba unui om cinstit face mai mult ca un înscris.
1300. Mai bine vorbe multe decât sulițe frânte.
1301. Vorbă de popă ostenit.
(Trăncănește de pomană).
1302. Ori te poartă cum ţi-e vorba, ori vorbeşte cum ţi-e portul.
1303. Cine tot vorbește
Lucru nu-i sporește.
1304. Cine vorbeşte mult face puţin.
1305. Cel ce vorbeşte mult, ascultă puţin.
1306. Vorbește vorba îngânată,
Par'că i-e gura legată.
1307. Nici în cap ce nu'ţi pocnește,
A vorbì se pomeneşte.
1308. Care vorbește ce-i place, acela să audă şi ce-l supără.
1309. Pune-l să steà să-ţi vorbească
De vrei să te păcălească.
1310. Cine vorbeşte seamănă, cine ascultă culege.
1311. A vorbì de un lucru ca orbul de lumină.
1312. A vorbì alături cu drumul.
1313. N'a zăcut degeaba deşì nu muri în grabă.

ÎMBRĂCĂMINTE, CASĂ

1314. Cum (îţi) vei aşterne aşa vei dormì.
1315. Aţa se întinde până se rupe.
1316. Nu trage prea mult că se rupe aţa.
1317. Unde e aţa mai subţire, acolo se rupe.
1318. Mai mult aţă decât faţă.
1319. Omul a intrà în baie şi a nu se îmbăià nu se poate.
1320. Se duce la vie cu poamă în basmà.
1321. Nu ajungi la bete,
Dacă nu ai spete.
1322. Nici tu în beciu, nici eu pe casă.
(Nici tu prea jos, nici eu prea sus).
1323. De boltă trebuinţă sărmanul nu are.
1324. Un bordeiu să ai, cât de rău, numai să fie al tău.
1325. Mai bine în bordeiul tău decât în palatul altuia.
1326. Câte bordeie,
Atâtea obiceie.
1327. Nu fiecare bordeiu are splină de teiu.
(Nu trebue să judeci după aparenţe).

1328. A fi (se ţine) de brâu cu cineva.
1329. Buretele până nu'l storci, apă din el nici cum scoţi.
1330. Cu burete nu poţi bate un cuiu (un piron) în părete.
1331. A bate cu burete
Piron în părete.
(A încercà o muncă peste putinţă).
1332. După ploaie, şi căciulă de oaie.
(Când ne vine un lucru după vreme).
1333. Căciula ta, când va aflà taina ta, în foc s'o bagi.
1334. La aşa cap aşa căciulă.
1335. Doi la un gând ca două capete într'o căciulă.
1336. Cămaşa e mai aproape decât anteriul.
1337. Mai aproape e cămaşa decât cojocul.
1338. Cămaşa e mai aproape ca sumanul.
1339. Cămaşa e mai aproape decât haina.
1340. Cine umblă la Crăciun în cămaşă, la Paşte umblă cu cojoc.
(Când iarna este caldă, primăvara va fi geroasă).
1341. A nu se mai încrede nici în cămaşa lui.
1342. A ajuns vremea să nu se mai încreadă omul nici în cămaşa lui.
1343. Parcă am uscat cămăşi la acelaş soare.
(A trăì împreună, a aveà aceleaşi interese. A se înrudì).
1344. Dacă pui unt-de-lemn în candelă, îţi va luminà.
(Fără dare de mità nu capeţi dreptate la judecăţi)
1345. Mai scumpă căptuşala decât blana.

1346. De ți-e casa mare, bagă un mărăcine, de cât pe fiecine.
(Adică mai bine să băgăm mărăcini în casă și să o năpăstuim decât s'o dăm cu chirie).

1347. Ne ducem la casa cui ne are,
Că mai bine 'i pare.

1348. Pretutindeni e bine, dar acasă e mai bine.

1349. Ajungi în casa altuia nu poți ședeà cum îți place.

1350. In casa lui să învârtești o mâță de coadă, n'are de ce s'apucà.
(Adică e foarte sărac).

1351. La casa aprinsă și vecinul vrăjmaș aleargă să o stingă.
(Focul se poate întinde și la tine).

1352. Dă foc casii ca să ardă șoarecii.

1353. Cine nu aleargă să'și stingă casa, când s'ar aprinde?

1354. E cu casa în spinare ca melcul.
(Se zice de țiganii nomazi, de oamenii cari se mută din loc în loc. Pentru săraci).

1355. Ai dat un cazan mare și ai luat o căldare.

1356. A căderà din ceaun în foc.

1357. Voind să poarte cercei mai buni, își perde urechile.

1358. După ce nici n'are de cercei urechi
Umblă să'și cumpere și două perechi.

1359. Cercelul a căzut dar urechile au rămas.
(Cinstea a rămas dacă averea a perdut-o).

1360. Pentru un purece nu puiu cerga'n foc.

1361. Omul nu fuge de colac ci de ciomag.

1362. Ciomagul are două căpătâie.
1363. Fiecare ştie unde 'l strânge cizma.
1364 A nu aveà nici în clin nici în mânecă cu cineva.
1365. Cu nebunul să nu'ţi pui nici în clin nici în mânecă.
1366. Cu omul prost să nu ai a face nici în clin nici în mânecă.
1367. A 'şi întoarce cojocul (pe dos).
(A 'şi schimbà părerile de odată şi pe neaşteptate).
1368. E mai bine în coliba ta decât în palatul altuia.
1369. A intrat lupu în coşar.
(Păzeşte-te).
1370. Doară n'ai căzut cu coşniţa din cer.
(Nu eşti de viţă mare, nu e ceva de tine).
1371. S'a întors crângul morii.
(S'au schimbat vremurile).
1372. S'a învăţat desbrăcat şi i-e ruşine îmbrăcat.
1373. Pe brumă desculţ şi pe rouă încălţat.
(Face tot pe dos, e într'o ureche).
1374. Ferestrele au ochi, iar gardul şi păreţii urechi.
1375. Dintr'un fus de moară face o coadă de teslă.
(Dintr'un lucru însemnat, prin nedibăcie, se face o nimica toată).
1376. Gardul are ochi şi zidul urechi.
1377. Gardul cu proptele,
Nu cade în timpuri grele.

1378. Peste gardul mititel
Sare și un căţel.
(Omul prea smerit de toți e lovit).

1379. A potrivit-o cu oiștea 'n gard.

1380. Gol m'am născut, gol o să mă duc.

1381. Udă întâiu grădina ta, și de 'ți mai rămâne apă, udă și pe a vecinului.

1382. Închide grajdul după ce îi fură calul.

1383. Nici din grindă cerc de bute,
Nici din mojic om de frunte.

1384. Milă mi-e de haina lui, dar de cămașa mea și mai tare.

1385. Se răsfaţă 'n haine lungi
Ca un ban în două pungi.
(Se zice despre cel mândru).

1386. Hainele nu fac pe om mai bun decât este.

1387. Omul cinsteşte haina, nu haina pe om.

1388. După coajă se vede pomul,
După haină omul.

1389. Haina împrumutată nu ţine de cald.

1390. Până se încalţă
Soarele se înalţă.

1391. Lumea piere de beleà,
Lelea pune să se leà.

1392. Lacătul nu se pune la ușă pentru hoţi, ci pentru oameni cinstiți.

1393. Lâna cea bună prin spini rămâne.
(Multe talente se perd prin bordee).

1394. Dacă se rupe o verigă, tot lanţul se desface.

1395. Când aveam locul n'aveam mijlocul, acum că am mijlocul îmi lipseşte locul.

1396. Caută luleaua şi el cu ea în gură.
1397. Aprinde lumânarea înainte de a se face noaptea.
1398. Ori la unul, ori la trei, tot o lumânare arde.
(Să ne ferim de risipă).
1399. Bune sunt mânecele late dar nu ajunge pânza.
1400. Pentru un purice nu mi-oi pune eu mantaua (cerga) pe foc.
1401. După ploaie manta.
1402. Manta de vreme rea.
(A fi întrebuinţat de nevoie, în lipsa altuia mai bun).
1403. După gustul altora să nu-ţi alegi materie nici nevastă.
1404. Mătura cea nouă în cuiu se atârnă.
1405. Mătura veche ajunge la grajd.
1406. Mături fiecare la uşa sa (lui).
1407. Nu-şi mătură gunoiul dinaintea casei lui.
1408. A-i curge din mână numai mirozna.
(E vrednic, se pricepe la orice. Implineşte numai fapte bune).
1409. Nu tot pe moale, ca să poţi suferi şi cele tare.
1410. Lasă să arză (şi) moara numai şoarecii să moară.
1411. Pentru un şoarece nu pot să dau foc morei.
1412. Moara nu macină până nu o ungi la fus.
(Fără interes, nimeni îţi ajută).
1413. Din cotro bate vântul se îndreaptă aripele morii.
(Din cotro sunt foloasele, puterea).

1414. Ţine rândul ca la moară.

1415. Mi-a venì şi mie apa la moară.

1416. Par'că i-am tăiat apa dela moară.

1417. S'a dus dela moară la râşniţă.

(Se zice, în derâdere, celui care se pretinde că a umblat mult prin lume).

1418. A fi dus şi la moară şi la râşniţă.

(Ştie şi a păţit multe).

1419. A fost odată la moară şi de două ori la râşniţă.

(Pentru cei cari se laudă că au văzut şi ştiu multe, şi tot proşti au rămas).

1420. Ajunge dela moară la râşniţă.

(Din bine în rău; din rău în mai rău).

1421. A-l trimite de la moară la râşniţă.

(Te duce cu vorba, te trimite dela unul la altul, dar de dat nu-ţi dă).

1422. Mi-a ajuns mucul la deget.

(A nu mai puteà răbdà. A fi la dică, la mare strâmtoare, în primejdie).

1423. Mai bine cu capul netuns decât cu el tăiat.

1424. Oglinda este duşmanul femeilor urâte.

1425. De s'ar fi apucat să facă pălării, toţi oa menii s'ar fi născut fără cap.

(Pentru omul fără noroc).

1426. Cine a încurcat pânza trebue să o descurce.

1427. Câtă pânză ai luat, apusul soarelui ţi-o arată.

1428. Ţine-te, pânză, nu te rupe.

(Se zice pentru cei ce vorbesc prea mult, şi pentru cele rele, când vin una după alta).

1429. Și-a găsit vremea a țese pânza!
(Când cineva se apucă de o treabă în afară de vreme).

1430. Mai bine să-ți spargi papucii decât să-i ții învăliți.
(Se zice pentru cei sgârciți).

1431. Mai bine cu papuci cârpiți decât cu piciorul gol.

1432. Ajungi la patul altuia, cum ți-e voia nu poți dormì.

1433. Se lipește ca mazărea în perete.

1434. Intinde petecul numai cât ajunge, căci se rupe.

1435. Două pietre tari nu pot măcinà bine.

1436. Piatra din zidire, cu vreme, iar la zidire se pune.
(Pentru nădejde în viitor).

1437. Piatra după sfoară s'o așezi la zid, iar nu sfoara după piatră, că te înșeli îndată.
(Adică urmare după dreptate, iar nu dreptate după urmări).

1438. Lumea piere, baba se piaptănă.

1439. Poale lungi și minte scurtă.

1440. N'ai ajuns la gârlă și ți-ai ridicat poalele.

1441. Vrednicia omului se cunoaște după port.

1442. Eu îți deschid poarta și tu îmi zici nebun.
(Imi răsplătești cu rău binele ce ți-am făcut).

1443. Cine bate la poarta altuia, o să bată și altul la poarta lui.

1444. Până nu te lovești cu capul de pragul de sus nu vezi pe cel de jos.

1445. Lovit cu capul de pragul de sus şi de cel de jos.

(Om care a păţit multe şi prin urmare ştie şi multe).

1446. Cine cu capul de multe praguri se loveşte, acela în urmă mai bine se socoteşte.

(A învins necazurile).

1447. Nu scuipà în puţ, că se poate întâmplà să bei din el.

1448. La un puţ bun mulţi voinici s'adună.

1449. Multe am tras
Şi nu m'am ras,
Nici de asta nu m'oi tunde.

(Mângâierea nevoiaşului care crede că şi de o belea nouă va scăpà ca şi de altele).

1450. Tu îi zici rasă, ea îţi zice tunsă.

1451. Ba e rasă, ba e tunsă.

1452. Spală-ţi rufele în ograda-ţi, şi le întinde pe funia ta.

1453. Sacul dela gură trebue chibzuit, nu dela fund.

1454. Intre doi saci goi, alegi p'ăl cu pae.

1455. Sacul din care tot iei şi nu mai pui, se goleşte.

1456. Deslegà-voi sacul,
Vedeà-vei pe dracul.

(Voi spune tot ce ştiu).

1457. Dacă întinzi salteaua se rupe.

1458. Scara de sus în jos se mătură, iar nu de jos în sus.

1459. Când te urci în sus pe scară, din treaptă în treaptă să păşeşti, ca să nu te poticneşti.

1460. Scară la cer și pod peste mare nu se poate.
1461. Scaunul tot din picioare își are pierire.
(Omul din rude piere).
1462. A ședeà între două scaune.
1463. Spărtura până e mică trebue cârpită.
1464. S'a dus și el la stână, și a ajuns Vinerea.
(Pentru omul fără noroc, care nu o nimerește niciodată).
1465. Sumanul alb se poate înnegrì,
Iar cel negru nu se poate albì.
(Omul cinstit are ce perde, iar cel stricat nu are nici ce perde nici cum să se îndrepte).
1466. Se culcă în tindă ca să-și scurteze din cale.
(Când unul se pregătește la un lucru mult înainte de vreme).
1467. La culesul viei nu merge cu struguri în traistă.
1468. Cine sare multe trepte deodată, i se frânge piciorul.
1469. Intoarce umbrela din cotro vine ploaia.
1470. Care ascultă la ușă își aude defaima.
1471. Fie pânea cât de rea
Tot mai bună în vatra mea.
1472. Vesmintele luate împrumut nu țin de cald.
1473. Zidul alb e hârtia nebunilor.
(Pentru cei cari măzgălesc zidurile cu scrisul lor).
1474. Zidul are urechi și gardul proptele.
1475. Cine pe lângă drum zidește, mulți stăpâni dobândește.

MÂNCARE, BĂUTURĂ

1476. E așà de acru încât să-ți fie cât de rudă și tot îi faci cu ochiu.

1477. A-i venì acru de cine-va.
(A-i fi cineva displăcut).

1478. Unul mănâncă aguridă, și la altul se strepezesc dinții.
(Unii greșesc și alții pătimesc.

1479. Cine n'a gustat amarul
Nu știe ce e zaharul.

1480. Până nu guști amarul, nu știi ce e dulcele.

1481. Ii sătul de dulce, vreà și amar câteodată.

1482. Cine beà apă din pumni străini, nu se satură niciodată.

1483. Dacă nu dai omului apă, nu-i da nici mâncare.
(Când faci omului un bine, fă-l întreg).

1484. Unul nu găsește pod pe apă, altul nu găsește apă de băut.
(Unii au prea mult și alții mai nimica).

1485. A ști (vedeà) în ce apă se adapă.
(Adică ce cugetă, ce scopuri are).

1486. A se adăpà în aceeaș apă cu cineva.

1487. A îmbătà cu apă rece.
(A amăgì pre alții cu vorba).

1488. Nu plăteşte nici apa care o beà.

1489. N'are după ce beà apă şi el se scobeşte în măsele.

1490. Dacă bei și mai mănânci, par'că nu te prea usuci.
(Voia bună te face să nu mai îmbătrâneşti).

1491. Lumea moare de Tătari,
Stanca bea cu lăutari.

1492. Tu îl bei pe dânsul şi el te bea pe tine.
(Adică vinul).

1493. Să fii treaz nemâncat, dacă ți-o zice lumea că ești beat dute de te culcă.

1494. Ce e în inima treazului stă în gura beatului.

1495. Din calea omului beat și Hristos s'a dat în lături.

1496. Beția o vindecă sapa și lopata.

1497. Beția este ușa tutulor răutăților.

1498. Arama omului la beție se arată.

1499. Beţivul, când trece pe punte, închide ochii să nu vază apa.

1500. La lipsă de înghețată braga ne răcoreşte.

1501. Brânza de capră strică şi pe cea de oaie.

1502. Brânză bună în burduf de câine.

1503. Cu bucătăria plină
Sărăcia e vecină.

1504. Bucătăria grasă, moştenire slabă.

1505. Cu bucătura mică se prinde peștele mare.
1506. Cine te vede intrând în cârciumă nu zice că ai intrat să te închini.
1507. Nici carnea să arză, nici frigarea.
(Să nu fii nici prea sgârcit nici prea cheltuitor).
1508. Cine mănâncă numai ceapă, dă mâna cu vântul.
(Tâlharul trebue să se descopere. Cine e prins, greu se desvinovățește).
1509. Cine cerne toată ziua, nu mănâncă mămăligă.
1510. Râde ciob de oală spartă.
1511. Par'că mănâncă numai ciuperci fripte.
(E slab, fără sânge în obraz).
1512. Fiecare grăunte are făină, dar are și tărâțe.
1513. Vrea să fie și grâu scump și făină eftină.
(Cere lucruri peste putință).
1514. A rămâne de râs ca fasolea în ziua de Paști.
1515. Se lovește ca fasolea în ziua de Paști.
1516. Flămândul codri visează și vrabia mei.
1517. Celui flămând
Pânea i-e în gând.
1518. Cine se culcă flămând se scoală fără datorie.
1519. Foamea se uită la poarta omului muncitor, și nu îndrăsnește să intre.
1520. — Tu, foamete lungă, unde ai ernat?
— La sărac în pungă, și mai mult sub pat.
1521. Pentru fragă,
Și frunză ți-e dragă.
1522. In dorul fragilor rozi cotoarele.
1523. Frământă făina cu picioarele și lutul cu mâinile.
(A face toate pe dos).

1524. Cine nu va să frământe, toată ziua cerne.
1525. Epurele din frigare e mai bun decât gliganul din pădure.
1526. Cine a învârtit frigarea şi cine mănâncă friptura.
(Unul lucrează şi altul se foloseşte).
1527. Nu se poate, nici de cum,
Când frigi să nu iasă fum.
(Adică când faci ceva rău să nu se afle).
1528. Cum îşi va găti, aşà va prânzì.
1529. Cel înţelept îşi găteşte
Incă până nu flămânzeşte.
1530. Râde hârbul de oala spartă.
1531. Şade hârbul în drum şi râde de cei ce trec.
(Se zice de cei proşti, ce se socotesc că-şi bat joc de cei mari cu râsul lor).
1532. Rău te hrăneşti cu mâncarea în traista altuia.
1533. Imbucă de pare că se bat lupii la gura lui.
1534. După cum ţi-e gura
Să-ţi fie şi îmbucătura.
1535. Umblă ca mâţa pe lângă laptele fierbinte.
(Ar dorì şi se teme).
1536. Pune straje mâţa la lapte.
1537. Până nu baţi laptele nu iese unt.
1538. Mai bine legumă puţină şi dragoste multă.
1539. Cu lingura îţi dă dulceaţă şi cu coada îţi scoate ochii.
1540. Iţi dă cu linguriţa şi-ţi scoate cu furculiţa.
(Te îndatorează cu ceva, apoi neîncetat îţi aminteşte facerea de bine).

1541. Nu e nebun cel ce mănâncă şeapte mălae, ci e nebun cel ce i le dă.

1542. Când mălai are, sare n'are;
Când sare are, mălai n'are.

1543. A tăià un fir de mălai în opt.
(A fi foarte sgârcit).

1544. Decât mămăligă cu unt
Şi să mă uit în pământ,
Mai bine pâne cu sare
Şi să mă uit la soare.
(In căsătorie să cauţi dragoste iar nu avere).

1545. A prins mămăliga coajă.

1546. A pus'o de mămăligă cu lemne verzi.
(A umblat în zadar).

1547. E bun de tăiat mămăliga.
(E prost).

1548. Omul când n'are ce să mănânce, mănâncă şi pui fripţi.
(Se zice în glumă când sunt bucatele mai bune decât credeam).

1549. Omul nu trăeşte să mănânce, ci mănâncă să trăiască.

1550. Cine mănâncă puţin mănâncă mai de multe ori.
(Pentru cel cumpătat şi prevăzător).

1551. Cine mai puţin mănâncă, are şi mâine ce mâncà.

1552. Cine mănâncă mult, mănâncă mai de puţine ori.
(Pentru cel lacom la mâncare sau necumpătat în cheltueli).

1553. Noi n'avem ce mâncà, şi câinii se plimbă cu colaci în coadă.

1554. De vei mâncà, îmi vei fi ca un frate; iar de nu, ca doi.
(Pentru cel care dă fără plăcere, şi ar fi bucuros să nu i se prindă vorba).

1555. Il face de mănâncă şi mere pădureţe.
(A'l sili la ascultare).

1556. Mai bine două mâncări decât o bătae.

1557. La mâncare lup şi la învăţătură butuc.

1558. Mâncarea de dimineaţă şi însuratul de tânăr niciodată nu strică.

1559. Vorba puţină şi mâncarea puţină, niciodată nu strică pe om.

1560. Mai bună-i mâncarea lungă decât vorba lungă.

1561. Mai bine mâncare puţină decât boală lungă.

1562. La mâncare să aibi cumpătare,
Şi la băutură să fii cu măsură.

1563. Nu te amestecà ca mărarul în toate bucatele.

1564. Când eşti poftit la vr'o masă
Pleacă sătul d'acasă.

1565. Masa întinsă
Te lasă cu punga linsă.

1566. Asta e mai rău decât: poftim la masă.
(La o întâmplare displăcută).

1567. Iţi dă o măslină şi-ţi cere un butoi de unt-de-lemn.

1568. Il cerci de mazere şi (el) se face bob.
(Il înveţi bine şi el face rău).

1569. Nu strică merele cu cel deprins a mâncà pădurețe.
(Când nu știe sa prețuiască o atenție, un lucru mai bun ce i se dă).

1570. Și mielul bine fript, și frigarea să nu se arză.

1571. Se scoate miere din orice floare.
(Să nu dispreţuim pe nimeni, căci orice om își are bunul lui).

1572. Numai a zice: miere, gura nu se îndulcește.
(A făgăduì nu e de ajuns, trebue să te ţii de cuvânt).

1573. A băgà mâna în miere și a nu-ți linge degetele nu se poate.

1574. Nu e miere fără fiere.

1575. A băgà ac în miere.
(A vârâ zizanie între oameni).

1576. A'i ști (cunoaște) moarea.
A mâncà moarea cuiva.
(A cunoaște cine e, felul său de a fi, cât poate).

1577. A prins mura.
(A se folosì, fără muncă și fără osteneală).

1578. A venì cuiva mustarul la nas.
(A se supără).

1579. Cine se culcă nemâncat se scoală fără vreme.

1580. Cine se culcă nemâncat codri visează.

1581. Cine o face nesărată,
Nu o mai face altă dată.
(Omul unde greșește, pe urmă se învață minte).

1582. Nuca nu crapă până nu dai cu ciocanul.
(Nimic nu se dobândește fără muncă).

1583. Atât merge olul pe apă până se sparge.

1584. Oala dogită în zadar o mai legi.

1585. Când se lovesc două oale se sparg amândouă.
1586. Se laudă oala că va sparge căldarea.
1587. Departe oala de căldare ca nu cumva, lovindu-se, să se spargă.
1588, Ajunge un ciomag la un car de oale.
1589. Va mai veni oala la spuză.
(Va veni vremea când cineva să se roage de altul, şi atunci va fi ars, ruşinat).
1590, Oala la foc şi epurele în pădure.
1591. In oala acoperită nu cad gunoaie.
1592. In oala acoperită nimenea nu ştie ce fierbe.
1593. Nu te amestocà unde nu-ţi fierbe oala.
1594. Nu-ţi băgà limba unde nu-ţi fierbe oala.
1595. Nu-i fierbe oala.
(Ii merge rău).
1596. Ii fierbe oala fără foc.
(E om norocos).
1597. Faptele, faptele,
Nu oala cu laptele.
(Omul se judecă după faptele lui).
1598. Să n'am parte
De oale sparte.
1599. Fiecare trage foc la oala lui.
1600. Sună a oală.
(E bolnav rău, cam pe ducă).
1601. A ieşì d'asupra ca oleiul.
1602. Cine poate oase roade.
1603. Osul gol nici câinii îl mănâncă.
1604. Oţetul tare vasul său îşi strică.
1605. Din pahar
Beai şi dulce şi amar.
1606. Oul din sat e mai bun ca cel de acasă.

1607. Pâinea nu vine singură la tine.

1608. Dacă nu e colac e bună şi pâinea.

1609. Şi un nebun mănâncă nouă pâini, dar e mai nebun cine îi le dă.

1610. Eu umblu cu pâine după el, şi dânsul dă cu ciomagul în mine.
(Când faci bine unuia şi el caută să lovească în tine.

1611. Cine îţi svârle o piatră, svârle-i o pâine.
(Nu prigoni pe nimeni, nici chiar pe cel care caută să-ţi facă rău).

1612. Il blestemă pâinea care o mănâncă.
(Pentru cel leneş).

1613. Pâine cu sare
E gata mâncare.

1614. Pâinea tăiată nu se mai lipeşte.
(Prietenia stricată nu se mai drege).

1615. Cine ţine pâinea în sânul altuia, de multe ori rabdă de foame.

1616. Fiecare pentru sine tăetor de pâine.

1617. De vei să mănânci pâine nu-ţi bate joc de tărâţe.

1618. Pâinea e în gând
La omul flămând.

1619. Pâine la foame udată
E cea mai dulce bucată.

1620. Vai de acela ce are pâine, şi n'are dinţi să o mănânce.

1621. Tată! noi n'avem pâine nici o coajă
Şi câinii umblă cu covrigi în coadă.
(Când unii nu au ce mâncă pe când alţii se resfaţă în belşug şi bunătăţi).

1622. Mai multă pâine mănânci cu miere decât cu oțet.
1623. Mai bună e o bucată de pâine goală, în pace, decât o mie de dulcețuri cu ceartă.
1624. Pâine și sare
Și să te uiți la soare.
1625. Caută pâine mai bună decât de grâu.
1626. Cine nu vrea să facă pâine, toată ziua cerne.
1627. Cine a mâncat papară.
Știe dulce-i ori amară.
1628. Și para cea mai frumoasă poate să nu fie bună.
1629. Par'că i s'a vărsat laptele în păsat.
(Adică e vesel).
1630. Păsările fripte nu se găsesc în parii gardului.
1631. Nu te amestecà ca pătrânjelul în toate bucatele.
1632. Cine are piper mult pune și în iaurt.
1633. Nu e nebun cel ce mănâncă nouă pite late ci cel ce i le dă.
1634. Umblă după pită mai bună decât de grâu.
1635. A mâncat pită din nouă cuptoare.
(Om umblat).
1636. Bună-i plăcinta, dar dacă nu-i, e bună și pita.
1637. Dacă vei socotì câte foi intră în plăcintă, niciodată nu vei mâncà.
1638. Nu numărà foile la plăcintă.
1639. Cine nu vrea să plămădească, cerne toată ziua.
1640. Nu căutà la ploscă ci ce e în ploscă.

1641. Poate să fie strugur, dar nu-i poamă.
(Infățișarea poate să o aibă, însă nu-i bun).

1642. Cum ți-i sarà așa-i mâncà.

1643. Trebue să mănânci un car cu sare cu cineva ca să-l poți cunoaște bine.

1644. Nu e meșteșug a gătì mâncare
Ci e meșteșug a o potrivì din sare.
(Pentru cei cari nu vorbesc cum se cuvine).

1645. Sarea-i bună la fiertură,
Insă nu peste măsură.

1646. Când e sare nu e făină, când e făină nu e sare, și când le înpreună pe toate, iese apa în vatra focului.

1647. A-l face cu sare și cu piper.
(A-l mustrà rău, a-l batjocorì făcându-l de râsul lumei).

1648. A se amestecà în toate ca sarea în bucate.

1649. Ce folosește celui sătul o masă plină de bucate.

1650. Sătulul la flămând nu crede.

1651. Și sătul și cu punga plină nu se poate.

1652. Crăciunul e al sătulului.

1653. A făcut că țiganul care s'a săturat întâi cu frunza, și, în urmă, a mâncat poama.

1654. In dorul scrobului lingi coada tigăei.

1655. Când casa ta are sete, nu vărsà apa pe drumuri.

1656. Când mi-e sete să-mi dai apă,
Iar nu fierea după ce-mi crapă.

1657. Setosul bea apă din orice lac.

1658. Se învârteşte ca mâţa împrejurul oalei cu smântână.
1659. Toate străchinile nu sunt pentru ciorbă.
1660. A mâncà dintr'o strachină.
(A trăi împreună, a fi foarte prieteni, a fi de o teapă).
1661. Par'că am mâncat dintr'o strachină cu el.
(Se zice despre cei obraznici).
1662. Cine se amestecă în tărâţe îl mănâncă porcii.
1663. Eftin la făină şi scump la tărâţe.
1664. Ce mai atâta vorbă pentru un căuş de tărâţe.
1665. Şi-a găsit tingirea capacul.
1666. Cum e tingirea şi capacul.
1667. Tivga nu merge de multe ori la apă, că ori se sparge ori crapă.
1668. Şi-a găsit tivga dopul.
1669. După ce olarul a făcut oala, unde vrea îi pune toarta.
1670. Işi trage spuză pe turta lui.
1671. A-i luà turta de pe spuză.
(A luà cuiva ceace doreà să aibă).
1672. Ulciorul nu merge de multe ori la apă.
1673. Decât oi întinge în unt
Şi m'oi uità în pământ,
Mai bine oi întinge în sare
Şi mă voi uità la soare.
1674. Bate apă se se facă unt.
1675. Untul-de-lemn, ce păcat!
Că fu oală proastă s'a vărsat.
1676. A ieşì d'asupra ca unt-de-lemnul.

1677. Până nu mănânci usturoiu nu-ţi miroase gura.

1678. Mai bine varză acră cu învoială
Decât zahar dulce cu cârteală.

1679. Numai cu apă şi cu sare nu se face varzare.

1680. Vasul curat spune în ce mâini a picat.

1681. Vasului gol toţi îi dau cu piciorul.
(Adică omului sărac).

1682. In vasul mare intră şi mult şi putinţel.
(Mai bine să prisosească decât să fie lipsă).

1683. Vasul vechiu mai mult ţine

1684. Toarnă ca într'un vas spart.

1685. A jurat pe apă că nu bea vin.
(La o vorbă mincinoasă).

1686. Vinul e toiagul bătrâneţelor şi nebunia tinereţelor.

1687. Vinul îl bei de bun
Şi el te face nebun.

1788 Fie omul cât de bun,
Vinul îl face nebun.

1689. Unde intră vinul ruşinea iese d'acolo.

1690. Vinul face pe săraci bogaţi, pe ciungi cu mâini, pe ologi cu picioare şi pe orbi cu ochi.
(Omul care s'a îmbătat uită toate necazurile vieţii).

1691. Cine bea vin îşi bea punga, şi mintea, ba şi sănătatea.

1692. Cine bea vin mult îşi bea şi minţile.

1693. Se duce ca vinul stricat din bute în bute.

1694. Cât să dai ocol
Tot te dă de gol.
(Pentru vin, dacă-l bei peste măsură).
1695. A beà vin de unde cântă broasca.
1696. L'a spălat cu zahăr în gură.
(E om plăcut la vorbă).

DESPRE VIAȚA SOCIALĂ

1697. Adio, și un praj verde!
1698. Cu cine te aduni te asemeni.
1699. Spune-mi cu cine te aduni, să-ți spun ce fel de om ești.
1700. L'adunare cine tace
El la niminea nu place.
1701. Adunările cele rele strică deprinderile cele bune.
1702. După buna-dimineață și mulțumita.
1703. Dă bună-dimineață gâștelor.
(Adică e prost).
1704. Toată ziua bună ziua.
1705. Cercetările mai bune sunt cele mai rari.
1706. Fiecare trage acolo unde cunoaște.
1707. Unde sunt doi, cu el se fac trei.
(Pentru cel care se ține scai de noi, care tot răsare unde nu-l semeni).
1708. Cum tu mie și eu ție.
1709. Cum ți se închină așa-i mulțumește.
1710. Spune-mi cu cine te însoțești,
Ca să-ți spun cine ești.

1711. Spune-mi cu cine te întâlnești,
Ca să-ți spun cine ești.
1712. Rara întâlnire
E mai cu iubire.
1713. Lumea este din bucăți,
Cere unul, dai la toți.
1714. Lumea este ca o roată, cine poate învârtește.
1715. Lume, lume,
Cum ți-aș pune nume!
(Pentru a se arătă răutatea lumei).
1716. Lumea nu-i cât se vede prin fereastră.
1717. Ce avem cu lumea? Lumea ca lumea și noi ca noi.
1718. A se duce în lumea albă.
(Departe, să nu-i afle urmele, să nu știe nimeni de dânsul, și unde va fi mai bine decât această lume ticăloasă și plină de necazuri).
1719. Cei mulți n'așteaptă pe cei puțini.
1720. Nechematul (la masă) n'are loc.
1721. Cel nepoftit, locul lui după ușă.
1722. Nepoftitul n'are scaun.
1723. Cu vasul gol nu pofti oaspeți.
1724. Oaspătul nu mănâncă ce gândește. ci mănâncă ce găsește.
1725. Tovarăș numai la câștig,
La pagubă pune cârlig.
1726. Cine are tovarăș nerod,
Ajunge din pod în glod.
1727. Mulți tovarăși totdeauna
Fac mai mult decât o mână

1728. Lucrul de tovărăşie
Miroase a sărăcie.

1729. De vrei să ai nume bun, nu te unì cu cei răi.

1730. In unire stă tăria.

1731. Bună-i găina mea, tot mai bună pare a fi a vecinului.

1732. Mai bun este vecinul şi prietenul de aproape, decât fratele de departe.

1733. Când vrei să stai bine, să fie vecinul de aproape.

1734. Să cumperi vecinii întâi şi apoi casa.

1735. Vecin bun ai nemerit, mare bine ai dobândit.

1736. Cine are vecini răi se laudă singur.

1737. De vrei să ştii cum e oarecine, nu întrebà departe, ci numai caută cum trăeşte cu vecinii săi.

1738. Timpul trece, iar vecinul rău rămâne.

1739. Rar se văd şi nu se pupă.
(Se urăsc de moarte).

1740. Mai rară vedere,
Este mai cu miere.

1741. Rara vedere,
E mai cu plăcere.

1742. Precum a venit aşa se duce.
(Câştigul uşor, uşor se cheltueşte).

1743. Am fost şi am văzut. Erà şi nu erà. A zis c'a venit dacă n'a venit. Se vede c'a venit, de n'a mai venit.
(Pentru omul care nu se ţine de cuvânt).

1744. De frate, frate să-mi fii,
Dar la noi mai rar să vii.
(Când unul ne supără cu cercetări prea dese).
1745. Soră-mi ești, soră să-mi fii,
Iar la noi mai rar să vii.
1746. De prieten, prieten să-mi fii,
Dar la noi mai rar să vii.
1747. Vizitele cele mai plăcute
Sunt cele mai rar făcute.
1748. După arc și săgeată.
1749. Argat vrednic cine are
Se cunoaște pe mâncare.
1750. Par'că ne jucăm de-a baba-oarba.
(Când nu ne putem întâlni cu cineva, nu putem pune mâna pe dânsul).
1751. In urma bătăliei mulți voinici s'adună.
1752. Pleacă la bătălie fără pușcă.
(A se apucà de o treabă nepregătit).
1753. Să te ferești de boierul nou și de cerșetorul vechiu.
1754. Cum e boierul și sluga.
1755. După cum e boierul așa e și odorul.
1756. Eu boier, tu boier, cine'mi trage cizmele?
1757. Dacă 'i boier, tot boier.
1758. Boierul e tot boier, măcar d'ar fi încins cu tei.
1759. Boierii țin fumul de pe urma săracului.
(Boierii tot din munca săracului se țin).
1760. Din orice lemn nu se face bucium.
1761. De cel călare să nu'ți fie milă, când îi atîrnă picioarele.

1762. Cel pe jos cu cel călare anevoie se învoiesc.
1763. Cel călare nu crede celui pe jos.
1764. Popa era călare pe bălana şi întrebà de ieapă.
1765. Nici călare, nici pe jos.
1766. Calul trânteşte şi pe călăreţul cel bun.
1767. Tu cânţi ca cucu, eu urlu ca lupu.
1768. Cine cântă nu joacă.
1769. Cum îţi cântă aşa joacă.
1770. El cântă, el descântă.
1771. După cântec şi jocul.
1772. Ori Stan, ori căpitan.
1773. Silita căsătorie
E frigură de livie.
1774. Cine nu-i bun de catană
Nici acasă nu-i de seamă.
1775. Se face prost să nu'l iea catană.
1776. Cine nu chiteşte
Nu nimereşte.
1777. Ciocoiul este ca richita, de ce 'l tai de ce răsare.
1778. Nici din salce cerc de bute, nici din ciocoi om de frunte.
1779. Mai bine fruntea cozii decât coada frunţii.
1780. Nici coada frunţii, nici fruntea cozii.
(Adică om de mijloc).
1781. Eu nu's coada lemnelor că's fruntea surcelelor.
(Zice cu mândrie un fruntaş între cei mici).
1782. Decât codaş în oraş,
Mai bine în satul tău fruntaş.

1783. Să nu prinzi peşte (peşti) înaintea coşului.
1784. Cu mâna plină de cozi, cine nu ştie să joace.
1785. Ce folos! tata 'i crai
Şi de mine vai!
1786. Unde sunt două cumnate
Rămân vasele nespălate.
1787. Unde două cumnate,
Casele's nemăturate.
1788. Se întâmplă să cază în cursă şi cine învaţă să te păzeşti de dânsa.
(Sunt mulţi cari dau sfaturi altora şi nu se pot călăuzì singuri).
1789. Se întâmplă să cază în cursă şi acela care se păzeşte de ea.
1790. Dă în mine, şi 'l doare pe el.
(Se zice pentru cele nepotrivite).
1791. Nu 'i prost cine dă, numai cel ce rabdă.
1792. Doină ştie, doină cântă.
(Tot acelaş lucru spune).
1793. Domnul fără dreptate ca gardul fără proptea.
1794. Domnul fără prieteni, ca ostaşul fără arme.
1795. Schimbarea Domnilor e bucuria nebunilor.
1796. Am un frate cât un Domn, ş'un cumnat cât un împărat.
(Se zice pentru cei ce se fălesc cu rudele lor).
1797. Nu mâncà cu domnii cireşe din un blid, căci îţi aruncă sâmburi în ochi.
1798. In dragoste şi în domnie
Nu încape tovărăşie.
1799. A jucà cuiva un dulap.
(A'l înşelà, a'l amăgì cu mare dibăcie).

[illegible]. A învârti dulapuri.
(A umbla cu înşelătorie).

[illegible]. Şi-o să învârtească dulapul.
(A moşter, e şiret).

[illegible]. Fecior tomnatic. Fecior bătut de brumă.
(Adică holtei (burlac) bătrân).

[illegible]. Dacă moare finul se pierde cumetria.

[illegible]. Sacul finului e tot nou.
(Să nu iei nimica cu împrumut căci, în totdeauna, o ceri cu vârf şi o dai îndesată).

[illegible]. Ţine, fine; na şi ţie;
Cât p'acì să-mi dea şi mie.
(Când uitám să dăm şi unuia care e de faţă).
(La un chef mare).

1306. Nu se cade a luà pâinea fiilor şi a o aruncà câinilor.

1307. Din orice lemn îţi place,
Fluer nu se poate face.

1308. Cântă cu fluer de argint în gură.
(Se zice pentru cei ce suflând în mâini ca să se încalzească, le îngheaţă mustăţile, adică vrând sa nimerească, mai rău se poticnesc).

1309. Foalele pline cântă mai bine.
(Omul îndestulat cu mâncare e în totdeauna vesel).

1310. Decât frate mai mic, mai bine câine mai mare.
(Arata cum fraţii cei mai mici sunt nedreptăţiţi).

1311. De frate, îmi eşti frate; dar brânza e pe bani.
Frate, frate; dar până unde se poate.
Unde sunt trei fraţi,
Nici tu coada să nu'ţi bagi.

1814. De rămâneai, îmi erai ca un frate; iară de nu, îmi eşti ca doi.
(Îmi facı plăcere stând, dar şi mai mare dacă te vei duce).

1815. Trăesc ca fraţii şi se iubesc ca dracii.

1816. Cine ţi-a scos ochii?
— Frate-meu.

1817. Nici ginere fecior, nici nora fată.

1818. Ginerele e sac spart (fără fund).

1819. Nu plăteşte nici un glonte.

1820. Dacă în horă ai intrat,
Joacă şi tu necurmat.

1821. Cu un ban s'a prins în horă, şi cu zece nu poate scăpà.
(Se zice pentru cei ce lesne se înşală şi anevoe scapă).

1822. Cine joacă 'n horă şi nu dă din mâini?

1823. Pân' la împăratul,
Rabzi încăeratul.

1824. Fă-mă, mamă, împărat să mă mir ce m'a găsit.
(Când unul a ajuns unde nici nu visà).

1825. A'şi bate capul cu împărăţiile.
(Când unul îşi frământă mintea cu lucruri cari întrec puterile sale).

1826. Să împuşti acolo unde vezi că curge sânge.
(Să cauţi să dobânbeşti acolo unde vezi că e ceva).

1827. Anevoe s'a înălţat,
Şi prea lesne a picat.

1828. Să înnoate nu e dat decât la cel ce s'a învățat la înnotat.

1829. Insoară'te până nu-ți trece vremea.

1830. Pleacă și te 'nsoară,
Pe rând ca la moară.

1831. Când se însoară,
Nu-i de moară.

1832. Când te însori, să te însori, iar nu să te măriți.
(Adică să nu-ți iei nevastă care să-ți poruncească).

1833. Insuratul de tânăr și mâncarea de dimineață n'au greș.

1834. Sculatul de dimineață și însuratul de tânăr nu strică niciodată.

1835. Insurătoarea de tânăr e ca gustarea de dimineață.

1836. La însurătoare și la moarte nu se poate să n'ai parale.

1837. De însurătoare și de coate goale nu scapă nimenea.

1838. După însurătoare și cal de ginere.

1839. Nu zice: hop!
Până nu te vezi în joc.

1840. S'a pornit ca surda în joc.
(Se aplică acelora cari se pornesc într'o treabă fără nici o socoteală și în afară de vreme).

1841. Cel ce privește la joc, mai bine judecă decât cei în joc.

1842. Dacă te-ai băgat în joc, trebue să joci.

1843. Nu intrà în joc dacă nu vrei să joci.

1844. Ce ar mai fi dacă ar jucà ursu de bună voe. (Supunere de frică).
1845. Trebue să joci după cum îți cântă vremea.
1846. Lăutarul cântă mai bine când își cântă lui.
1847. Lumea piere și vecina se dă în leagăn.
1848. Poartă condei la ureche,
Ca să'i zicem logofete.
(Pentru cei cari vor să pară ceea ce nu sunt și mai ales învățați).
1849. După luptă mulți viteji s'arată.
1850. Se bat cei mari și rabdă cei mici.
1851. Ține-te mare cât ai mălai în căldare.
1852. Oamenii mari de multe ori
Nu sunt în apele lor.
1853. Cu cei mari nu mâncà cireșe, nici nu te trage în degete.
1854. Cu mai marele tău calul nu-ți alergà.
1855. Cu mai marele tău în plug să nu te pui.
1856. Cu mai marii tăi nu întinde vorbă lungă,
Cu cei bogați nu'ți măsurà punga.
1857. Nu te măsurà cu cei mai mari.
1858. Când vine cel mai mare, cel mai mic nu se mai vede călare.
1859. Tu mare, eu mare, ghetele cine să le tragă?
1860. Eu mare, tu mare, da dăsagii cine'i duce la moară?
1861. Cine e mare
E și tare,
Cine e mic
Tot nimic.

1862. Cu cei mari e greu să te ții,
Rău e și cu mojicii să fii.
1863. Azi tare, mâine mare,
Poimâine pe spinare.
1864. Cele mici le-ai lepădat,
Cele mari ai căutat;
Acum înoată ca un câine
Ca să poți scăpa mai bine.
1865. Nu te jucà de-a mijoarca.
(Spune pe față ce vrei, ce ai de gând să faci).
1866. Mingea se cuvine la cel ce știe s'o trânteascà mai bine.
(Adicà slujba la cel mai destoinic).
1867. După lumânare și mire.
(Cum e darul și dobânda).
1868. A'și căutà cal de mire.
(A se fudulì, a căutà tot lucruri mari. Pentru cel leneș care e bucuros să nu găsească ceace caută).
1869. Mai mulți se uità la mireasă decât la ginere.
1870. Șeade pare că i-a murit mireasa.
1871. S'a lovit ca mireasa la moară și ca musca în lapte.
(La vorbe nepotrivite).
1872. Apa trage la matcă și mojicul la teapă.
1873. Nici salcia pom,
Nici mojicul om.
1874. Nici salcia pom de munte,
Nici mojicul om de frunte.
1875. Nici salcia fund de bute,
Nici mojicul om de frunte.

1876. Nici răchita cerc de bute,
Nici mojicul om de frunte.
1877. Nici talpa casii cerc de bute,
Nici mojicul om de frunte.
1878. Mojicul e tot mojic și în ziua de Paști.
1879. Dac'a fost mojic întâi,
E și pân' la căpătâi.
1880. Pasărea după ce se cunoaște? după cântec.
Mojicul după ce se cunoaște? după vorbă.
1881. Pe mojic îl cunoști după ochi,
Ca pe măgarul după urechi.
1882. Mojicul bogat e ca câinele lățos, care numai lui îșĭ ține de cald.
1883. Nu prinde pește înaintea mrejii.
(Nu te lăudà înainte).
1884. Nu suferì în ochi fum și muere rea, că te îmbătrânește de timpuriu.
1885. Decât muere rea
Mai bine fără ea.
1886. Muma unde lovește
Carnea crește.
1887. Uită-te la mumă-sa și cunoaște pe fie-sa.
1888. Cum e mama e și fata.
1889. Vezi mama, apoi ieà fata.
1890. Muma cea bună nu întreabă pe copii de le este foame.
1891. Blestemul de mumă,
Ca fiara de ciumă.
1892. La unii mumă
Și la alții ciumă

1893. In față mumă,
Și în dos ciumă.

1894. A trăi ca în sânul mamei.

1895. Cu neamurile să mănânci, să bei,
Daraveri să n'ai cu ei.

1896. Neam cu neam
Trag la ham.

1897. Parcă i-ar fi murit cine știe câte neamuri.
(Stă supărat).

1898. Își cunoaște moșul nepoții.
(Știe pe cine să-l ocărască).

1899. Omul neslujit
E ca lemnul necioplit.

1900. La nevoe se cunoaște prietenul și la boală nevasta.
(In nenorociri și la nevoe poți cântări prietesugul și dragostea cuiva).

1901. Să-ți iei nevastă de casă
Nici urâtă, nici frumoasă.

1902. Nevasta cu mintea bună
E bărbatului cunună.

1903. Mai ușor e a păzi un cârd de epuri decât o femee.

1904. Cine caută nevastă fără cusur, neînsurat rămâne.

1905. Cât ține nunta slugile sunt scutite de bătae.

1906. Nuntă fără ceartă și moarte fără bănuială nu se poate.

1907. Nuntă fără râs și moarte fără plâns nu se poate.

1908. Au mâncat părinții aguridă și și-au strepezit copii dinții.

1909. Păcatele părinților, pedeapsa pruncilor.

1910. Ca mila dela părinți nu-i nimic în lumea asta.

1911. Blestemul părinților
E ca piatra munților:
Cade greu copiilor.

1912. Barem de m-aș turcì să mă fac pașă.
(Dacă mă supun la un neajuns măcar să iasă un folos).

1913. Petrece și joacă toată vara, parcă o să secere la iarnă.

1914. Dă-ți, popă, pintenii și bate iapa cu călcâiele.
(Se zice când cerem ceace e de mare trebuință altuia).

1915. A dà cu praștia pe undeva.
(A se duce foarte rar pe undeva, și într'un mod neregulat).

1916. Unde-i pușca să te tai și cuțitul să te împușc?
(Amenințare glumeață)

1917. A fi de cei ce pușcă'n lună.
(Om nesocotit).

1918. Mai lesne a rănì decât a tămăduì.

1919. La război înapoi, și la pomană năvală,
Par'că nu preà vine la socoteală.

1920. La război în coadă, și la fugă în frunte.

1921. Minte de bătrân, putere de tânăr și îndrăsneală de nebun la război se cere.

1922. După război se vede capul viteazului și urma fricosului.
1923. Numai la război se cunosc vitejii.
1924. In urma războiului mulți viteji s'arată.
1925. Ruda omului este punga cu banii și sacul cu mălaiul.
1926. Ruda cea mai bună, banul ce ai în mână.
1927. Cu rudele să bei, să mănânci, daraveră să n'ai.
1928. Sunt rude după iapa cea albă.
1929. Nu încap două săbii într'o teacă.
1930. Sabia de aur tae mai mult decât cea de fier.
1931. Nu da sabia în mâna vrăjmașului.
1932. A se apucà cu mâna de sabia goală.
(A-și face rău singur; a se apucà de ceva primejdios. Când ești în primejdie, te acați de orice mijloc de scăpare).
1933. Să nu prinzi peşte înaintea sacului.
1934. Bate-te cu săgeți de argint de voești să biruești.
1935. Se potrivește ca scripca cu iepurile.
1936. Doi inși pe o sfoară anevoie pot jucà.
(Adică doi stăpâni pe un lucru).
1937. Sărmanul fără nădejde, ca o candelă fără undelemn.
1938. Slugei și femeei tale să nu-i spui inima ta.
1939. Decât slugă la ciocoi
Mai bine cioban la oi.
1940. Decât slugă mare mai bine stăpân mic.
1941. Decât slugă de trei lei, mai bine stăpân de un ban.

1942. Mai bine slugă bogată, decât stăpân sărac.
1943. In nădejdea slugii
Dai de fundul pungii.
1944. Câte slugi ai atâția dușmani hrănești.
1945. Sluga nevrednică stăpânii des își schimbă.
1946. Cum e sluga și stăpânul.
1947. Omul până nu slujește stăpân nu ajunge.
1948. Soacra cu nora ca pisica cu șoarecele.
1949. Caută soție să-ți placă ție, iar nu altora.
1950. Decât stăpân calic, mai bine slugă bogată.
1951. Mai bine e să fii stăpân mic, decât slugă mare.
1952. Ochii stăpânului îngrașă calul.
1953. Cum e stăpânul așa și sluga.
1954. Stăpânul bun face sluga bună.
1955. Cine schimbă stăpânii slugă îmbătrânește.
1956. Cine e deprins să aibă stăpân, moare slugă.
1957. Cine caută stăpân devine slugă.
1958. O întoarce pe altă strună.
(A'și schimbă părerile).
1959. Sula de aur zidul pătrunde.
1960. Bate-te cu suliți de argint că vei biruì.
1961. Cine este învățat la sapă să nu s'apuce de suliți.
1962. Sulița ori și unde nu se poate ascunde. Sulița în traistă nu se poate ascunde.
(Pentru minciuni).
1963. Cel mai tare roade osul cel mai mare.
1964. La vânat cu pușca seacă să nu mergi.

1965. Vânatul când se vede, urma lui nu se mai caută.

(Adică cele adevărate nu mai au trebuință de cercetare).

1966. Vânatul e mai eftin în piață decât în șes.

(Lucrurile se găsesc mai multe acolo unde au căutare).

1967. Râde vârșa de baltă, și nu vede că 'i pu trezește coada în baltă.

1968. In urma zaverei mulți viteji s'arată.

LEGI, ÎNVĂȚĂTURĂ, MESERII

1969. Acul este mic dar scumpe haine coase.
1970. A aveà ac de cojocul cuiva.
1971. Cum e acul și cojocul.
1972. Acul nu e sulă.
(Cel mic nu se poate asemănà cu cel mare).
1973. Cu un ac
Tot sărac.
1974. A căutà acul în carul cu fân.
1975. Orbul își caută acul în aria cu paele.
1976. A ascunde acul în claia de fân.
1977. Dela ac până la ață.
(Adică absolut tot).
1978. Adună unde n'a risipit, dar nu se sfințește.
(Pentru cei cari câștigă pe căi piezișe).
1979. Cine nu adună pentru sine, adună pentru alții.
1980. Adună cu firu ca să ai cu grămada.
(Adică câte puțin adunând mult dobândim).
1981. Adună la tinerețe ca să ai la bătrânețe.
1982. Aduni cu țârâita și împarți cu nemiluita.
1983. Când are toate adunate
Atunci la toți este frate.

1984. Ba e albă, ba e neagră.

1985. Țăranul paște vaca și arendașul o mulge.

1986. Arendășia
Pierde moșia.
(Arendașul sleiește pământul și sărăcește țărănimea).

1987. Arvuna te leagă și plata te scapă.

1988. Dela cel ce n'are nici Dumnezeu nu cere.

1989. Dacă n'ai,
Din umeri dai.
(Adică n'ai ce face).

1990. Când aveam în ce, n'aveam cu ce; acum că am cu ce, n'am în ce.

1991. Când aveam locul, n'aveam mijlocul; acum că am mijlocul îmi lipsește locul.

1992. Ce am avut și ce am pierdut!
(Pentru cel care e lovit rău de soartă).

1993. N'are cu ce săturà un șoarece.

1994. Averea 'i gard de nuele
Sărăcia 'i zid de peatră.
(Cu greu se câștigă banii, se pierd însă foarte ușor).

1995. Averea străină nu ține de cald.

1996. Averea strângătorului (zgârcitului) trece în mâna cheltuitorului (risipitorului).

1997. Averea e ca o baltă, cum faci un șănțuleț toată se scurge.

1998. M'am bucurat la avere și la vai de păcatele mele.
(Când cinevà se înșeală cu căsătoria, uitându-se numai la avere).

1999. Nu averea face pe om ci omul averea.
2000. A 'şi mâncà averea cu lingura.
2001. Tot grasu e frumos şi tot avutu cinstit.
(Arată cinstea celor bogaţi).
2002. Banul muncit nu se prăpădeşte.
2003. Când ai bani
Ai şi duşmani.
2004. Banul, pasăre cu aripi.
2005. Banul este rotund, fuge d'a rostogolul.
2006. Banul e ciocoi de uşi multe.
2007. Bani au şi ţiganii, dar n'au (şi) cinste.
2008. Ban găsit,
Ban vrăjit.
2009. Banii pe om îl învaţă
Ce să facă în viaţă.
2010. Banul ascuns în pământ nici creşte nici rodeşte.
2011. Când banul cutează
Cuvântul încetează.
2012. Banii la ban trag.
2013. Banul bani unde zăreşte
Colo se rostogoleşte.
2014. Pentru bani iea şi pe fata dracului.
2015. Pentru bani luai bătrân
Şi mă băgai la stăpân.
2016. Pentru bani luai bătrână
Şi mă băgai la stăpână.
2017. Când vor fi la mijloc banii
Nu se mai întreabă anii.
2018. Fie ca o naibă
Numai bani să aibă.

2019. Banii îi găseşti în drum şi tot trebue să'i numeri.
2020. Banul face omenia, banul face ruşinea.
2021. Banul te bagă la rău, banul te scoate.
2022. Banul te duce,
Banul te aduce.
2023. Banii nu aduc procopseala, ci procopseala aduce banii.
(Arată foloasele învăţăturei).
2024. Banii nu aduc învăţătura, dar învăţătura aduce banii.
2025. Omul face banii şi banii pe om.
2026. Şi cu bani, şi fără bani, fericit tot nu eşti.
(Fericirea nu este în bani ci în gusturi cumpătate şi conştiinţă curată).
2027. Strânge (adună) bani albi pentru zile negre.
2028. Mai mare banul decât sacul.
(Muncă multă şi puţin câştig).
2029. Să înnece cu banii în gură.
(Să zice pentru cei lacomi şi mitarnici).
2030. Cuvântul mai plăcut nu'i decât cântatul banului.
2031. Banul deschide uşile fără chei.
2032. Din banii drepţi iea dracu pe jumătate; iar cei strâmbi îi iea cu stăpân cu tot.
2033. Banii din mână îi scapă
Ca ciurul cum ţine apă.
2034. Fiecare nebun poate să câştige bani dar nu poate să'i păstreze.
2035. Dai cu ciocanu
Ca să iei banu.
(Pentru cei cari câştigă dintr'o muncă uşoară).

2036. Banii nu se culeg dela trunchiu ca surcelele.
2037. Cu bani cumperi (găsești) și brânză de iepure.
2038. Cu bani găsești și lapte de pasăre.
2039. Banul și pe nerod îl face iubit.
2040. Să nu ai nimic numai bani să ai.
2041. Nu sună banul când e unul singur în pungă.
(Omul sărac nu e băgat în seamă. Un om singur puțin poate).
2042. Primește de bani buni tot ce'i dă.
(Crede îndată tot ce i se spune).
2043. A umblà cu doi bani în trei pungi.
(A umblà cu șoalda, căutând să înșele).
2044. Doi bani în trei pungi.
(Sărac și mândru).
2045. Par'că îl scot banii afară din casă.
(E foarte cheltuitor. Pentru săracul mândru).
2046. A trăì ca banul în punga săracului.
2047. E plin de bani
Ca râpa de bolovani.
2048. Banița nu se umple cu vorbe.
2049. Nu ți'i poftă de-o căpșună, da ți'i de baniță plină.
(Iubește zestrea, dar nu fata).
2050. Baniță cu care dai cu aceea primești.
2051. A se face de basme.
(A se pune în gura lumei, a se face de râs.)
2052. Plătește biru cu fugiții
Șeade la masă cu nepoftiții.
(Om fără căpătâiu).
2053. N'are a face banul birului cu gardul țarinei.
(Nu are afăce una cu alta, nu există nici o legătură).

2054. Bogatul greşeşte şi săracul cere ertăciune.
2055. Până la gustul bogatului ese sufletul săracului.
2056. La omul bogat şi dracii vin cu colaci.
2057. Celui bogat şi dracu îi leagănă copii.
2058. Face hatârul bogatului şi mănâncă pomana săracului.
(Ajută pe cel tare şi asupreşte pe cel mai slab).
2059. Averea bogatului mănâncă bucăţica săracului.
2060. Pe bogat cu treaba nu-l saturi.
(Arată nesaţiul celui bogat).
2061. Cu bogatul nici calul să nu'l încerci, nici în pungă să te măsori.
2062. Decât să fii bogat şi să n'ai ce mâncà, mai bine sărac şi să aibi bani mulţi.
(Despre cei ce se plâng că nu au copii).
2063. Decât bogat şi bolnav mai bine sărac şi sănătos.
2064. De dorul bogatului
Luai fata dracului.
2065. Bogatului i se arată multe rude.
2066. La cel bogat toate curg, şi laptele în pasat.
2067. Bumbăcarul nu se uită cu ochi buni la câinele alb.
(Se zice pentru cumplitate şi zgârcenie. Arată pizma între oameni de aceeaşi meserie).
2068. Butia goală sună tare. Butia cea goală răsună mai tare decât cea plină.
2069. Butia mare
Răsună tare..
Orice lemn nu face ţăpuş la bute.

2071. C'o picătură ce cură butia se umple până în gură.

2072. Nu cercà butea, numai ce-i în bute.

2073. I-a dat caier de tors.
(I-a dat de lucru).

2074. Călăuza noastră ș'altă potecă știe.
(Se zice pentru cei buni povățuitori).

2075. Și-a pierdut calendarul.
(A-și pierde socotelile, a se încurcà).

2076. Să nu fie drumul fără călători.
(Să nu faci un lucru degeaba).

2077. Călătorind cineva pe mare anevoe scapă de furtună.
(Celui care se apucă de lucruri grele și primejdioase).

2078. O calfă rea nici odată nu-și găsește scule bune.

2079. Calicul până nu cere
Nu mănâncă cu plăcere.

2080. Omul calic și obraznic
Merge nepoftit la praznic.

2081. Calicului să-i dai toată săptămâna, și să nu-i dai Sâmbăta, te înjură.

2082. I se bate limba în gură ca calicii la pomană.
(Vorbește repede și rău).

2083. Par'că se bat calicii la gura lui.
(Vorbește repede și mult. Vorbește nedeslușit).

2084. Decât ar fi omul calic
Mai bine să n'aibă nimic.
(Pentru omul cu desăvârșire sărac).

2085. A pune (trage) cuiva calupul.
(A-l înșelă).

2086. A ști cât cântărește cineva.

2087. Unde-i căpăstru acolo-i și calul.
(Pentru cele nedespărțite).

2088. Scârțăitura carului
Vrednicia vatavului.
(Pentru cel care nu-și vede de treabă).

2089. Nu se mulțumește nici în car, nici în căruță, nici în sanie, nici în teleguță.

2090. Carul care scârțăe mai mult trăește.
(Adeseori mai mult trăește unul care pare cu sufletul în tindă decât altul sănătos și plin de vlagă).

2091. Până ce geme boii scârție carul.
(Adică în loc să se plângă cel ce s'a năpăstuit, se plânge cel ce a năpăstuit).

2092. După ce frângi carul mulți se găsesc să-ți arate drumul bun.

2093. Un car se încarcă, altul se descarcă.
(Arată soarta schimbăcioasă a oamenilor).

2094. Nu merge carul care are două roate de un fel și două de alt fel.
(Tovărășia nu e bună decât între oameni de-o potrivă).

2095. E rău cu carul, dar mai rău pe picioare.

2096. Și cel mai bun cărăuș răstoarnă carul pe cel mai bun drum.
(Adică și cel mai învățat greșește).

2097. Chiria deșteaptă pe cărăuș.
(Plata bună ne face îngrijitori și silitori la orice. Mergând în lume te deștepți).

2098. Una gândește cârciumarul și alta bețivul.

2099. Lesne-i a face cârlig, dar să ai ce agăță de el.
2100. Până a nu luà cârma în mână, întâi la lopată să te înveți.
2101. Corabia cu doi cârmaci se înnecă.
2102. In lipsa cârmaciului corabia se cufundă.
(Adică când stăpânul lipsește, casa se risipește).
2103. Cine cârpește
Nu se îmbogățește.
2104. Să ne cârpim că nu putem tot să ne înnoim.
2105. Cine are gând de plecare se cârpește.
2106. N'ai carte,
N'ai parte.
2107. Omul care știe carte
De toate are parte.
2108. Cine știe carte are patru ochi.
2109. N'am învățat carte și tot am mâncat sărat.
(Așa răspund țăranii când îi îndemni să-și deà copii la școală, ca să învețe carte).
2110. Decât ar fi un sac de carte și-o mână de minte, mai bine o mână de carte și un sac de minte.
2111. Oamenii cu știință de carte, sunt păsările cu ciocul de fier.
2112. A legat cartea de gard.
(Nu mai învață nimic).
2113. A învățat carte până la glezne.
(Adică foarte puțină carte).
2114. Știe carte până la genunchiul broaștei.
2115. Dacă toți ar fi cărturari
Cine să mai fie văcari.

2116. Doi strujeni și trei căruțe.
(Sărăcie lucie).

2117. Nu se poate și în căruță și în teleguță.

2118. E învățat și în căruță și în teleguță.
(Se mulțumește cum o fi).

2119. Până acum ai fost casap cailor, iar acum te făcuși doctor să-i vindeci.
(Când unul care ne-a dușmănit, vrea în urmă să ni se arate binevoitor).

2120. An n'ai câștigat; estimp ai păgubit; la anul tragi nădejde.

2121. Frate la câștig și străin la pagubă.

2122. Unde e câștig e și pagubă. Unde e mult câștig e și multă pagubă.

2123. Câștigul și paguba sunt frați de cruce.

2124. Fiece nebun știe să câștige dar nu știe să păstreze.

2125. E mai ușor a mâncà decât a câștigà.

2126. Câștigă opt și mănâncă zece.

2127. Cum s'a câștigat
Așa s'a mâncat.

2128. Mai bine e de a câștigà puțin cu dreptate, decât mult cu strâmbătate.

2129. De-ar fi cerul tot hârtie și marea cerneală...
(Tot nu ar ajunge ca să putem povesti sau descrie o întâmplare sau un lucru oarecare).

2130. Sacul cerșetorului n'are fund.

2131. Cerșetorii se miluesc
Iar hoții se pedepsesc.

2132. Când ar fi numai un cerșetor, tot cu zahar l'ar hrăni.

2133. Cheltuește, Române,
Și vezi ce-ți mai rămâne.
(Pentru omul care asvârle banii pe fereastră).

2134. Cheltueli mărunte
Fac datorii de frunte.

2135. Decât să bagi un chiriaș rău în casă, mai bine un mărăcine și s'o ții închisă.

2136. Ciobanul te tunde, lupul te mănâncă și ce rămâne, de sufletul morților.
(Țăranul e dispuiat de toți, și atât de sărac în cât a ajuns să nu mai poată da nici de pomană pentru morții lui).

3137. Pe ciobanul fără câine
Lupii îl lasă fără pâine.

2138. Ciocanul fără coadă nu e bun de bătut.

2139. Râde ciocanul de nicovală.

2140. Am văzut mai multe ciocane frânte decât nicovale sparte.
(Adică mai mult sunt expuși cei mari decât cei mici).

2141. Bun ciocan te-a ciocănit,
Că frumos te-a potrivit.
(Pentru omul frumos. Bun dascăl ai avut, bine te-a învățat).

2142. La lemne cioplind cărămidar nu te faci, nici meșter de lemne lucrând la cărămidă.

2143. A trecut și prin ciur și prin sită.

2144. Cu ciurul cară apă în vas găurit.
(Se zice pentru cei ce mult risipesc neștiind cum să păstreze).

2145. Cu ciurul nu aduci apă.
(Cum ai de gând să lucrezi nu faci treabă).

2146. Pe cât ne ţine ciurul apă.
(Adică atât să ne întindem pe cât ne iartă puterea).

2147. Cizmarul pentru cizme numai răspunde, iar nu şi pentru nădragi.

2148. Cu cleşte jeratecul să ţie şi cu mâna altuia şearpele din gaură să scoată.

2149. De ce mi-am făcut cleşte? ca să nu mă ard.
(Când pui pe altul să-ţi facă o treabă grea, sau displăcută, primejdioasă).

2150. Nu-ţi băgà degetele în foc până ai cleşte.

2151. Drept ca cobilița.
(Se zice celui vinovat).

2152. Nu e bună coada care a mai slujit la un topor.

2153. Din bucăţele cojocarul blană mare face.

2154. Şi acum, vorba cojocarului, să ne întoarcem la blană.

2155. Comoară găsită
Belea nesfârşită.

2156 Poartă condeiu la ureche ca să se arate procopsit.

2157. A trage cuiva un condei.
(Adică a-l înşelà)

2158. Corabia mare valuri mari are, cea mai mică mai mici.

2159. Pentru corabie mare trebuie apă multă.

2160. Corabia cu cât mai mare, cu atât primejdia ei mai mare.

2161. Cu cât mai mare corabia, cu atât mai anevoe să şi stăpânească.

2162. Pânza când se rupe, vântul corabia n'o mai mișcă.
(Când ajutorul piere orice mișcare stă pe loc).
2163. Când corabia se pleacă, nădejdea dela noi pleacă.
(Când cel mai mare scapătă, slugile pierd nădejdea).
2164. Printr'o crăpătură mică străbate apa în corabia cea mare.
2165. Când corabia se înecă șoarecii fug.
2166. Parcă i s'au înecat corăbiile.
2167. Abia scăparăm de coasă și ne puse la secere.
(A scăpà de un rău și a da de altul).
2168. A-l trimite dela coasă la secere.
2169. Dă și cu coasa și cu gresia.
(Incearcă prin toate mijloacele și cam fără socoteală).
2170. Nu-i coasă
Cu mătasă.
(A vorbì fără omenie, a nu fi cu cruțare față de cineva ci a-i spune adevărul în față).
2171. Grijile's la creditori
Mai mult decât la datori.
(Căci cel dator nu preà se îngrijește de datoria lui).
2172. Averea crâșmarului
In fundul paharului.
2173. Văzut-ai crâșmărie
Fără datorie ?
2174. Multe știe, multe croiește,
Și nici una nu isprăvește.

2175. **A greșit croitorul și s'a spânzurat dulgherul.**
(Când unul e pedepsit pentru o vină a altuia).

2176. **Tot cuiul își află gaura.**

2177. **Cuiu pe cuiu scoate afară.**

2178. **Cuiul cel nou scoate pe cel vechiu afară.**

2179. **Și-a bătut un cuiu în cap.**
(S'a prins de un lucru care-i aduce mare necaz).

2180. **Se învârtește ca un cuiu într'o căldare.**
(Umblă în toate părțile fără a face ceva).

2181. **A fi, (stà, rămâne) cu cuiul la inimă.**
(Adică îngrijat, cu temere, cu durere).

2182. **A face cuie.**
(A tremurà de frig).

2183. **Ceeace mult atârnă, lesne se cunoaște la cumpănă când se pune.**

2184. **Cumpăna, nepoate,**
E bună la toate.

2185. **Cum am cumpărat-o așa o vând.**

2186. **Când eu cumpăr nimeni nu vinde, când eu vând nimeni nu cumpără.**
(Pentru omul lipsit de noroc).

2187. **Cine deschide ochii după ce cumpără, cumpără totdeauna marfă proastă.**

2188. **Să-i legi într'un curmeiu și să-i dai pe apă.**
(Când doi inși sunt deopotrivă răi, netrebnici).

2189. **Două cuțite tăioase nu pot stà într'o teacă.**

2190. **Cine dă nu uită: iar cine ia, cam mai dă.**
(Banii împrumutați sunt adeseori pierduți. Pentru cei care uită o binefacere).

2191. **Dai, n'ai.**

2192. **Frunză (foae) verde de dai n'ai.**

2193. Când îi dai, îi fată iapa, când îi ceri îi moare mânzul.

2194. Când îi dai îi fată vaca, când îi ceri îi moare viţelul.

2195. Dai cu mâna şi alergi cu picioarele.
(Imprumuţi şi apoi alergi să-ţi scoţi banii).

2196. Decât să-ţi dau şi să ne sfădim
Mai bine tot prieteni să fim.

2197. Dă (să dai) şi scapă (să scapi).
(Mai bine să păgubeşti ceva, să treacă dela tine şi să scapi. Să fugi de omul rău).

2198. Dar din dar se face raiul.
(Când din câştigul tău, din cele trebuincioase ţie, dai şi altuia).

2199. In dar a venit, în dar s'a dus.

2200. Darul cel târziu nu are putere de dar.

2201. Mai mare daraua
Decât ocaua.

2202. Ii bate darabana ca mâne.
(A sărăcit cu desăvârşire).

2203. A-i pune nutreţ pe darac.
(A căutà să-i facă rău cuiva, prefăcându-se că îi vroeşte binele).

2204. Lucru la timp dăruit
Preţueşte îndoit.

2205. Nu te arătà dascăl până a nu fi ucenic

2206. Cu ce dascăl locuieşte
Aşa carte alcătueşte.

2207. In sânge se preface datina.

2208. Cine nu e dator e destul de bogat.

2209. Tu-i ceri să-ți numere toate,
Și el dator te mai scoate.
(Pentru omul gâlcevitor și de rea credință).

2210. Dator nu-s că nu-mi dă nimeni pe datorie.

2211. Parcă toată lumea îi e datoare.

2212. Cine cumpără în dator
Plătește de două ori.

2213. Datoria nu moare niciodată.

2214. Datoria veche nu putrezește.

2215. Paru putrezește
Datoria crește.

2216. Datoria
Ca râia.

2217. Dela un datornic rău și un sac de pae este bun.

2218. Zic zece, tu tae una.
(Despre cei mincinoși și lăudăroși).

2219. In loc de dobândă
Se pomenește cu osândă.
(Pentru cel care o pățește, fiind înșelat în așteptările sale).

2220. Imprumuți pentru dobândă și pierzi și capetele.

2221. Bolnavul multe zice, dar doftorul ce știe face.

2222. Boale să fie că doctori sunt de ajuns.

2223. Doctore, vindecă-te întâi pe tine.
(Se zice către cei ce pe alții sfătuiesc).

2224. Ii-a venit doctorul după moarte.

2225. A-i lipsì vre-o doagă.

2226. E numai într'o doagă.

2227. Intră în doi ca în doisprezece și nu'l poate scoate nici douăzeci și patru.
(Pentru cel lăudăros).

2228. Nu ne ajunge c'avem două
Și ne vin și alte nouă.
(Când ne îndrăgesc nenorocirile).

2229. Iea câte două și dă câte nouă.

2230. Până a fi să iească dreptul,
Imi plezneşte mie pieptul.
(Greu iese dreptatea cuiva, și mai ales la judecăți).

2231. Averea cu dreptate e a dracului pe jumătate, iar cea cu strâmbătate cu stăpân cu tot.

2232. Dreptatea umblă cu capu spart.
(Dreptatea e în veci nesocotită).

2233. Spune dreptate
Că în cap te-or bate.

2234. Dreptatea niciodată nu piere.

2235. Dreptatea ese ca untdelemnul d'asupra apei.

2236. Dreptatea e ca lemnul cel uşor, care îl apasă în apă, și tot cândva iese d'asupra.

2237. Ai dreptate, numai nu te cauți.
(Se zice, în bătae de joc, de cel care se laudă că are dreptate dar nu are).

3238. Mai bine puțin cu dreptate decât mult cu strâmbătate.

2239. Am dugheană cu chirie și marfă pe datorie; cinci câștig și zece mănânc; ce rămâne pun în pungă.

2240. O făcui cu fieru dela mine.
(Din capul meu).

2241. Par'că eşti de unde să taie fieru.
(Om tare la vorbă, la învoieală).
2242. Firul rupt nu se mai toarce.
2243. Din fir până în ață.
2244. Te laşi moale
Te bagă în foale.
(Te supune).
2245. Na ţi-o frântă că ţi-am dres-o.
2246. Na ţi-o bună că ţi-am frânt-o.
2247. Cu funia altuia nu te lăsà în puţ.
2248. Funia cea îndoită cu mult mai mult ţine decât cea desdoită.
2249. Cu o funie să'i legi şi p'amândoi să'i îneci.
2250. Nu vorbì de funie în casa spânzuratului.
2251. A fi drept ca funia în traistă.
2252. Se învârteşte ca funia în traistă.
2253. Când ajunge furca aproape de ochi
Anevoie mintea să ţi-o ai la loc.
2254. Vezi-ţi de furcă şi de cârlţi!
(Vezi-ţi de treabă).
2255. In mijlocul arii se bate fusul.
(Trebuie să aşezăm orice lucru la locul său).
2256. După fus şi mosorul.
(După muncă şi sporul).
2257. Şi ghicitoarea după ghicitor.
(Adică şi treaba după om).
258. Giuvaergiu bun îşi cunoaşte diamantul.
259. După grădinar şi florile.
260. A vinde castraveţi la grădinar.
2261. Merge ca grapa pe uscat.
(O duce greu de tot).

2262. De haram a venit, de haram s'a dus.
2263. Bate hlobile (hlubile) să se priceapă calul.
2264. A venit la spartul iarmarocului.
2265. Când o pune și doba, iarmarocul are să fie gata.
(La o proastă adunare).
2266. Intre ilău și ciocan.
2267. Mai bine o împăcare strâmbă decât o judecată dreaptă.
2268. Cine împarte parte-și face.
2269. Caută să împletească lână pe sub mătase.
(Amestecă viclenii la vorbă, și se zice pentru cei fățarnici).
2270. Cine dă împrumut își face dușmani.
2271. Imprumutul se dă cu vârf și îndesat.
2272. Nu împrumuta pe cel ce voiești să-l aibi prietin.
2273. Te împrumuți nuele,
Gardul se prăpădește,
Datoria nu putrezește.
2274. Când se împrumută îi fată vaca, și când întoarce împrumutul îi moare vițelul.
(Pentru cei răi de plată).
2275. Ca cuvântul din poveste:
Inainte mult mai este.
(Arată un drum foarte lung).
2276. Din încurcătură în împleticire.
(Din rău în mai rău).
2277. Va s'o înnegrească din albă,
Va și mâini albe să aibă.
2278. Innegrind pe altul nu te albești pe tine.

2279. Cum înnozi așa desnozi.
2280. Asta nu-i nici cea d'întâi nici cea din urmă.
(Omul nu se poate să nu greșească când și când).
2281. Ce înveți la tinerețe, aceia știi la bătrânețe.
2282. Invață la tinerețe ca să știi la bătrânețe.
2283. Ce n'a învățat Ioniță nu mai învață Ion.
2284. Cine nu învață la tinerețe, va plânge la bătrânețe.
2285. Cine ce învață
Moartea îl desvață.
2286. Cine orice învață
Nu uită în viață.
2287. Omul cât trăește învață, și tot moare neînvățat.
2288. Omul moare de bătrân și tot nu le învață pe toate.
2289. Când înveți mai bine
Altul caută la tine.
2290. De cine nu învață
Relele s'acață.
2291. Tu stai să-l înveți de bine
Și el te învață pe tine.
2292. Omul învățat o palmă de loc n'are, dar și lumea toată țara lui.
2293. Omul învățat are stea în fruute.
2294. Picioarele-ți să roază pragurile învățătorilor.
2295. Unde e învățătură multă e și nebunie multă.
(Căci adeseori omul învățat se crede a tot știutor și în stare de a pricepe și a face orice).

2296. La un sac de învățătură trebue un car de minte.
2297. Invățătura nu se cumpără pe bani.
2298. Rădăcinile învățăturei sunt amare, dar fructele dulci.
2299. Omului cu învățătură
Ii curge miere din gură.
2300. Nu e omul niciodată bătrân, când e vorba de învățătură.
2301. Invățătura dată rău
Se sparge în capul tău.
2302. Mai bine o învoială strâmbă decât o judecată dreaptă.
2303. Bună învoială, rea tocmeală.
2304. S'au încurcat ițele.
2305. A încurcà ițele cuiva.
(A-i stricà planul).
2306. A fi (cam) în patru ițe.
(A fi beat).
2307. Intâi judecă-te pe tine, și apoi judecă pe altul (alții).
2308. Nu judecà ca să nu fii judecat.
2309. Puneți căciula dinainte și te judecă singur.
(Nu alergà la judecata altuia, judecă singur căci: judecata e în capul omului).
2310. Puneți căciula jos și, după ce te vei judecà la dânsa, fă ce ți-ai pus în gând.
2311. Cine se judecă, adese ori perde un bou și câștigă o pisică.
2312. Judecata e ca o trăsură cu două oiști, când înainte, când înapoi o poți mânà.

2313. Când te-apuci de judecată
Pregătește-te de plată.
2314. Decât o judecată dreaptă mai bine o învoială strâmbă.
2315. Judecata e în capul omului.
2316. Zi că laptele e negru, decât să strigi: „cu judecata, nu cu lopata".
2317. Judecătorii sunt ca crângul de mărăcini, unde oile aleargă de frica lupilor, și de unde nu pot ieși fără a li se smulge lâna de pe spinare.
2318. Judecătorul e ca osia de car: cum o ungi nu mai scârție.
2319. Judecătorul e ca șearpele, niciodată nu umblă drept.
2320. Jugul când ți l'ai pus de gât, trebue să suferi.
2321. E ros ca ceafa boului de jug.
2322. Toate își au leacul.
2323. A avea leac și pentru dânsul.
2324. După ce lipsa ne omoară.
In zadar mergem la moară.
2325. Lopata grămădește și sapa risipește.
2326. Lopata când bate în apă, sperie pe pești și'i scapă
(Se zice pentru cel ce cu rău face un bine).
2327. Ca feciorul lui ban gata
Risipește cu lopata.
2328. Luntrea pe mare, pe margine s'o tragi.
(Adică mic fiind, cam departe de cei mari, ca să nu te înneci).

2329. Cine umblă în două luntri cade în apă.
2330. A se face luntre și punte.
2331. Cum e marfa și mușteriul.
2332. O meserie plătește cât o moșie.
2333. Douăsprezece meserii,
Treisprezece sărăcii.
(Cine învață preà multe nimic nu știe bine).
2334. Dintr'o meserie cât de mică,
Dacă nu curge tot pică.
2335. Orice fel de meserie
Nu e rău omul să știe.
2336. Multa lucrare face pe meșterul bun.
2337. Meșterul cel bun cu cel mai sănătos lemn caută să se slujească.
(Adică cu cei mai destoinici trebue să ne slujim).
2338. Meșterul cel bun umblă ca banul din mână în mână.
2339. Meșterul se cunoaște la lucru.
2340. După unelte se cunoaște meșterul.
2341. Omul cu meșteșug nu piere.
2342. Meșteșugul la om e (este) brățară de aur.
2343. Nici un meșteșug nu e rău, ci oamenii sunt răi.
2344. Câte sate a umblat, atâtea meșteșuguri a învățat.
2345. Cu ce măsură veți măsurà, măsurà-se-va vouă.
2346. Măsoară de multe ori și croește odată.
2347. Mai lesne să câștigi mia decât suta.
(Cu mult, mult câștigăm, și cu puțin, puțin).
2348. Unde s'a dus mia, ducă-să și suta,
2349. Miile și sutele
Mărită (pe) slutele.

2350. Unde sunt moaşe multe, rămâne copilul cu buricul netăiat.

2351. Cu o făşie
Tot n'aveam moşie.

2352. A vinde moşia şi a cumpărà sanie.

2353. Via şi moşia
Mărită urgia.

2354. Nu pune mâinile sub fălci;
Ştiu că n'ai să moşteneşti.

2355. Parcă'i lovit cu muchia în cap.
(A adormì dus).

2356. Curg muşterii, bolta geme,
Unii târziu ş'alţii de vreme.
(Când unui negustor îi merge rău).

2357. Negoţul de vrei să-ţi fie sigur,
Intoarce-l tu singur.

2358. A nu vorbì nici neagră nici albă.

2359. Negustor greu ca fulgul pe apă.

2360. De câştig, de păgubesc
Tot negustor mă numesc.

2361. Negustorul fricos nici nu câştigă nici nu păgubeşte.
(Cine nu riscă nu câştigă)

2362. Omul neînvăţat ca un lemn neîndreptat.

2363. Până când eşti nicovală rabdă loviturile, iar când ajungi ciocan loveşte cât poţi.

2364. Decât un an nicovală mai bine trei zile ciocan.

2365. Câte bordeie
Atâtea obicee.

2366. A prinde pe cineva cu ocaua mică.

2367. Olarul pune coada unde-i place.
Ca olarul oalele când face,
Pune mănușa unde-i place.

2368. A fi ca lutul în mâna olarului.
(Ce vreà face din el).

2369. Unge osia ca să nu scârție carul.
(Când dai bani și alte plocoane capeți tot ce dorești).

2370. Osia neunsă scârție.

2371. Pacea strâmbă e mai bună decât judecata dreaptă.

2372. La paguba altuia nu te mirà,
Că și tu o poți căpătà.

2373. Cel cu paguba e și cu păcatul.
(Când învinuești pe cineva pe nedrept).

2374. Atâta pagubă cât și dobândă.

2375. De n'ar fi păgubași n'ar fi nici hoți.
(Ironic la adresa hoților).

2376. Păgubașul plătește și gloaba.

2377. A scurtà de-o palmă pre cineva.
(A-i tăià capul).

2378. Un palmac de moșie
Și un sac de hârtie.

2379. Dintr'un palmac
Moarte fac.
(Ca să arate neînțelegerile dintre răzeși (moșneni).

2380. A deslegà funia dela par.
(A sfârși odată o treabă, o afacere, o judecată).

2381. S'a apropiat funia la par.
(A îmbătrânit; își așteaptă moartea. Nu mai poate răbdà).

2382. Găsești parale în drum și tot trebue să le numeri.

2383. Parale albe pentru zile negre.

2384. Ar da tămâe lui Dumnezeu și nu se 'ndură să dea paralę.
(Pentru cel zgârcit).

2385. Cine nu cruță paraoa, nici de galben nu'i e milă.

2386. Paraoa e mică dar loc mare prinde.

2387. Cu paraoa
Imi găsesc singur beleaoa.

2388. Umblă ca paraoa din mână în mână.

2389. Când îți intră paraoa în mână leagă-o în nouă noduri.

2390. Cum e păstorul așa și turma.

2391. Cu păcurarul când 'trăești
Trebue să te mânjești.

2392. Cum e plata așa e lucrul.

2393. Până nu bagi cu omul în plug, nu'i cunoști năravul lui.

2394. A'și pune boii în plug cu cineva.
(A lucrà cu cineva în tovărășie. A'i ține piept, a'l desfide; a'i căutà ceartă).

2395. Nu ți-e plugul de așa brazdă.
(Nu o să poți face lucrul acesta care întrece puterile tale).

2396. Poveste bună de adormit copiii de țâță.
(Adicà lucru de necrezut).

2397. A ajunge (se face, rămâne) de poveste în țară.
(Adicà vestit).

2398. Mai bună e o pace decât o sută de procese.

2399. Procopseala nu se cumpără cu bani
Ci se gâștigă cu ani.
2400. Nici pe sine nu se procopseşte, nici pe altul nu foloseşte.
2401. A cui e punga mai mare? A cui se vede.
(Zice cel zgârcit, vrând să arate că e sărac).
2402. Deschide-te, punguliță,
Să plătim lui Ioniță.
(Când nu ai încotro).
2403. Noi putem fi fraţi, dar pungile noastre nu sunt surori.
2404. Dacă nu deschizi ochii deschide punga.
2405. Nu e mai grea boală
Decât punga goală.
2406. Punga 'i-a făcut paianjen la gură.
2407. Vede binişor în pungă,
Are ochii ce să 'ți ungă.
(Adică are avere).
2408. I s'a întors punga pe dos.
(A cheltuit tot ce a avut).
2409. A se ferì de putină şi a da peste brudină.
2410. Răfueala de acasă nu se potriveşte cu acea din târg.
2411. Râde unul de altul, în parte,
Şi fiecare poartă câte un răvaş în spate.
(Nu e om fără cusur).
2412. A'şi aprinde paie 'n cap.
2413. Roatele se gonesc una pe alta şi nu se ajung niciodată.
2414. A fi rublă ştearsă.
(Om răsuflat, care şi-a pierdut vaza de odinioară).

2415. Să nu vinzi apă la sacagiu.
2416. Are să'i ieà roatele dela sanie.
(Când nu ai ce luà dela un datornic).
2417. Mângăierea săracului e moartea.
2418. Arde lumânarea săracului pentru socoteala bogatului.
2419. Ochii săracului sunt în mâinile bogatului.
2420. Săracul zice la toate
Că nu se poate.
2421. Nu plăteşte bogatu ci săracu.
(Tot săracu plăteşte gloaba).
2422. Omului sărac i se stinge lumânarea în biserică.
2423. La omul sărac nici luleaua nu 'i arde.
2424. La omul sărac nici boii nu trag.
2425. Tot săracu îşi are săracu.
2426. Mai bine să mori de foame decât să iei pâinea săracului.
2427. Săracul când capătă cămaşă, atuncea face Paştele.
2428. Vrabia mălai visează şi săracu praznicu.
2429. Săracu cu gându se îmbogăţeşte.
(Trăeşte tot cu speranţa).
2430. Geaba binele cu sacul
După ce a murit săracul.
(Când un bine îţi vine după vreme).
2431. Blestemul dela săraci
Nu cade pe copaci.
2432. Lacrimile săracilor, nici soarele nici vântul nu le poate uscà.
2433. Săracul e ca şi dracul,
De ce dai, de ce mai cere.

2434. La ușa săracului nu vine nici un câine.
2435. Săracul n'are prieteni.
2436. Când se trudește săracul
Dumnezeu îi umple sacul
2437. Mai bine trăiește un sărac lipit,
Decât un bogat zgârcit.
2438. Mai bine sărac lipit
Deeât avut prăpădit.
2439. Mai bine sărac curat
Decât negustor încurcat.
2440. Sărăcia de el se ține
Ca pulberea după câne.
2441. Sărăcia când ți-i în vatră
E ca o stană de pieatră.
2442. Unde e sărăcie e și ceartă.
2443. Boala și sărăcia nu o poți ascunde.
2444. L'a luat sărăcia după urmă
Ca o oaie rătăcită din turmă.
2445. — Sărăcie, ce ai cu mine?
— M'am avut cu tat'tău bine
Și nu mă 'ndur nici de tine.
2446. Fericirea și sărăcia nu pot sta împreună.
2447. Sărăcia este de nouă-zeci și nouă de feluri.
2448. Dascăliță sărăcie
Invață pe om meserie.
2449. Nu câte știi, ci cum le știi.
2450. Cine știe are patru ochi.
2451. Nimenea nu poate să zică: „acum le știu toate".
2452. Trece nu știu ce pe nu știu unde.
(Știu, dar nu pot să 'ți spun).

2453. A luà pe nu ştiu în braţe.
(A tăgădui).

2454. Ştiinţele sunt uşi, iar cheile lor sunt cercetările.

2455. Şcoala face pe omul om,
Ş'altoiul pe pomul, pom.

2456. Mâna care nu ştie să scrie dă vina pe condeiu.

3457. Scumpe 's, naşule, dar bune.
(Se zice, în glumă, când cineva spune că un lucru l'a costat mult).

2458. Ce e bun nu e scump.

2459. Securea la rădăcina pomilor zace.
(Adică pe cei răi trebue să-i pierdem, ca pomii cu securea).

2460. Şi coada securii
Face rău pădurii.
(Să nu dispreţuim pe cei mici).

2461. La lemnul tare trebue secure ascuţită.

2462. Ne luat în bardă, cioplit numai cu securea.
(Despre oamenii proşti şi grosolani).

2463. Nu se dă pe şapte.
(Om cu vlagă care nu se dă uşor. Mai multe face el decât ar face şapte).

2464. Sfoara întreită mai multă vreme ţine.

2465. Sita, până e nouă, se pune în cuiu.

2466. Sita până 'i nouă cerne bine.

2467. Cernut şi prin sită şi prin ciur.

2468. Par'că ar citì pe slove.
(Vorbeşte repede, uşor, fără a se gândì mult, fără şovăire).

2469. Socoteala deasă
E frăție aleasă.
(Ne învață să ne plătim datoriile, dacă vrem să trăim bine cu oamenii).
2470. Socoteala în târg,
Și vulpea în crâng.
2471. Socoteala de acasă nu se potrivește cu cea din târg.
2472. E bun de spânzurat de o cracă uscată, că e păcat să strici una verde pentru el.
2473. Cine moare spânzurat nu moare înecat.
(Odată moare omul).
2474. De nu poate strică altuia își strică lui.
(Pentru omul rău).
2475. Cine strânge nu mănâncă.
(Pentru cel sgârcit).
2476. Sutele
Mărită slutele.
2477. La tabaci cine slujește
Pielea i se tăbăcește.
2478. Poți tăià lemne pe capul lui.
(Doarme dus, doarme greu).
2479. Să-i legi într'un teiu și să-i dai pe gârlă.
2480. Unii țes la pânză și alții o poartă.
2481. Câți merg la târg toți nu cumpără.
2482. La târg nu se vinde peștele rămas în apă.
2483. Cine să bagă fără tocmeală
Ese fără socoteală.
2484. Bun la tocmeală
Rău la socoteală.
2485. Tocmeala în târg și ursul în crâng.

2486. **Tocmeala duşmănească**
Şi plata omenească.
2487. **Tocmeală ţigănească**
Dar plată omenească.
2488. **Tocmeşti pielea ursului şi ursul în pădure.**
2489. **A fi topor de oase.**
(Au căzut toate greutăţile în spinarea, pe capul cuiva. Om dedat cu toate greutăţile).
2490. **Par'că mi-a tors şi nu i-am plătit.**
(Pentru cel care stă supărat).
2491. **De ai venituri mititele.**
Mai opreşte din măsele.
2492. Vezeteul cel prost bate calul cel bun.

ȚĂRI, ORAȘE, NUME PROPRII

2493. Pe Arap, cât de mult îl vei spăla, tot negru va rămâne.

2494. Arapul, de n'ar vedeà pe tatăl său și pe moșul său negru, s'ar omorî.
(Pentru omul care e obișnuit cu necazuri și cu supărări).

2495. A face buze de Arap.
(A fi supărat).

2496. De când lumea și Ardealu.
(Vechiu, de demult).

2497. Cal verde și Arman cu minte cine dracul a mai văzut?

2498. E ca antereul lui Arvinte.
(Se zice pentru acei care strică un lucru vrând să dreagă pe un altul).

2499. Bine zice moș Arvinte:
Vai de cap unde nu-i minte.

2500. Până la Hristos
Ese pielea lui Bedros.
(Până la cei mari te mănâncă cei mai mici).

2501. A trăit ca Bimbaşa-Sava.
(Adică bine, în belşug).

2502. Bucureşti, Bucureşti
Punga scutureşti.

2503. Cel ce nu vede Bucureştii şi nu încalecă cal alb, nu ştie ce e frumos în lumea asta.

2504. La Bucureşti şi câinii umblă cu covrigi în coadă.
(Se zice, în derâdere, celor ce pleacă după slujbe sau după pricopseală în capitală).

2505. Ştie mai bine D-lui, că vine dela Bucureşti.
(Se zice, în bătae de joc, celor ce afirmă un lucru care nu se crede de ceilalţi).

2506. Aici nu-i la Bucureşti
Să te fuduleşti.
(Se zice celor mândri).

2507. A merge la Bucureşti pe Lotru.
(Se zice când cineva nu se duce unde să laudă că merge, ci într'o localitate cu totul neînsemnată).

2508. Cu ce'i bun să mi-o hrăneşti:
Cu vin vechiu dela Piteşti,
Cu pâine dela Ploieşti,
Cu haine din Bucureşti.

2509. Cal verde şi Bulgar cu minte unde s'a mai văzut?

2510. A făcut'o buzoenească.
(A luat-o razna şi tot a nimerit-o).

2511. A dărui ţinutul Câinenilor şi satul Corbenilor.

(Adică a dărui pe cineva cu moartea. Câinenii și Corbenii sunt localități închipuite, și se arată prin ele că cutare va fi omorît și dat la câini și la corbi).

2512. Este al lui Călcâi
De peste Jii;
Radu 'l chiamă pe tat'său.
(In bătae de joc pentru omul lăudăros).

2513. A pornit în cale lungă
Și va îndată să ajungă.
(Pentru cel prost).

2514. Calea bătută este totdeauna cea mai scurtă.

2515. Calea bună e cea mai scurtă.

2516. Umblă tot pe calea bătută.
(Și astfel nu poate greși și nu se poate întâmplà nici un neajuns).

2517. A merge (fost) până la calea întoarsă.
(Nu s'a dus departe și s'a întors).

2518. Nu știe ce 'i cale pe vale.
(Nu știe nimic).

2519. Cale bună ca bumbacul
Unde-i ajunge să 'ți spargi capul.
(Urare, în glumă, spre rău. Și mai ales să nu te mai întorci din cale).

2520. Cale bună sprincenată,
Cine te-o ajunge să te bată.

2521. A-i stà calea cruce.
(A fi nehotărît).

2522. A fi după legea lui Caragea.
(Se zice despre vre-o faptă nelegiuită ce o fac cu deosebire cei bătrâni).

2523. Se fură ca pe vremea lui Caragea.

2524. Par'că e de pe vremea lui Caragea.
2525. A umblà pe șapte cărări.
2526. Pe cărarea bătută nu crește iarbă.
2527. Vedeți voi, caprelor, iedera din Carpați?
Voi o să o mâncați.
(Când cineva făgăduește fără a să ține de cuvânt sau ce nu poate da).
2528. A fi de pe vremea lui Ciubăr-Vodă.
(A fi din vechime, de când erà lumea proastă).
2529. Bate toba în Moldova
Și s'aude la Craiova.
(Arată lățirea repede a unei veste).
2530. Umblă ca în satul lui Cremene.
(Umblă cum îi place, fără grije și fără frică de nimeni).
2531. Mănâncă ca în târgul lui Cremene.
(Se zice celui care, stând la masă în mijlocul multora, mănâncă singur fără să poftească și pe cei de față).
2532. Dâmbovița apă dulce,
Cine-o beà nu se mai duce.
2533. E de neam mare și are rude, în piață, pe Stan lăutarul și Dobre cimpoerul.
2534. Cine umblă pe drum, cu gândul acasă își pierde căciula în târg.
2535. Dacă prăpădești drumul ești bucuros și de cărare.
2536. Să nu lași drumul mare pentru cărare.
2537. A pierdut și drumul și cărarea.
2538. Umblă pe drum cu alaiu
Și în casă n'are mălaiu.
(Pentru cei fuduli și săraci).

2539. Cine umblă pe toate drumurile nu ajunge nicăiri.
(Cine se apucă de multe odată nici una nu isprăvește, nu isbutește).

2540. Cară apă'n Dunăre.

2541. C'un găinaț de cioară nu se spurcă Dunărea.

2542. După ce e slută apoi o chiamă și Gahița.

2543. Voia d-tale ca la banu Ghica.
(Ești liber de a face ce vrei).

2544. Se poftesc ca Grecii la pușcărie.

2545. E departe griva de iepure.

2546. Doar nu mă chiamă nea Ion!
(Nu sunt prost, îl pricep bine).

2547. Pe lângă că e urâtă o mai chiamă și Irina.

2548. Mai bine să cazi din picioare decât de pe mănăstirea lui Manole.

2549. Pică pară mălăiață
In gura lui Nătăfleață.

2550. S'a mâniat Neagu pe sat
Și trei zile n'a mâncat.

2551. A fi Neamț fără căței.
(Lucru rar, care nu prea se vede).

2552. Vorbește nemțește.
(S'a îmbătat).

2553. Se înțelege Niță cu tată-său pe întunerec
(Când unul își închipue că a înțeles ce i-a spus un altul, dar, la drept vorbind, l'a înțeles rău sau chiar de loc).

2554. A făgădui marea
Cu sarea
Și Oltul
Cu totul.

2555. Nici Oltul nu-l satură.
(Unui nesățios, care e prea lacom).

2556. A-i curge Oltul în gură.
(Ii merge bine, are venituri mari și neîntrerupte).

2557. Când s'o întoarce Oltul înapoi.
(Adică niciodată).

2558. La oraș șed câinii cu colaci (covrigi) în coadă.
(Așa se răspunde celor cari susțin că la oraș e mai bine ca la sat).

2559. La orașul ce se vede călăuză nu trebue.

2560. Un Ovrei înșeală doi Români, un Grec doi Ovrei, și un Armean patru Greci.

2561. Odată au vrut Ovreii să plece la seceră și s'a întâmplat să fie Sâmbăta.
(Se zice pentru cei fără noroc. Când unul se apucă de o treabă în afară de vreme).

2562. S'a întâlnit în drum Păcală
Cu frate-său nea Tândală.
(Când se întâlnesc doi cari se potrivesc în ale glumelor, sau cari sunt de o potrivă nerozi).

2563. Cine a auzit de Păcală, cunoaște și pe Tândală.
(Pentru cei nedespărțiți)..

2564. De pe vremea lui Papură Vodă.
(Adică de demult).

2565. Par'că-i țara lui Papură Vodă.
(E sărăcie mare. E absolutism).

2566. Nu mai e timpul lui Pasvante.
(Când unul se arată fudul și răutăcios).

2567. Iar s'a încins pielea pe Pavel ?
(Adică caută bătae).

2568. A fi Peneș Impărat.
(Adică om mândru și îndrăsneț).

2569. Cuiul lui Pepelea.
(Punctul slab de care se poate legà cineva într'o afacere ca să ne aducă vre-o supărare).

2570. Scară la cer și pod peste mare nu se poate.

2571. Unul nu găsește pod pe apă, altul nu găsește apă de băut.

2572. A-i așterne un pod de argint.
(A ajunge la un scop prin bani sau mituiri).

2573. A aveà bogățiile lui Por împărat.
(A fi foarte avut).

2574. A merge pe zece poteci.
(A fi beat)

2575. Pune căpăstru în Prut și iese calul.
(Pentru cel prost).

2576. Nici cu Prutul nu se sterge (spală).
(Ca să arăte batjocura ce a primit-o cineva dela un altul).

2577. Ori că zici baba Rada, ori că zici Rada baba, e tot una.

2578. Popa toacă,
Radu joacă.
(Pentru cei cari uită a face un lucru, sau nu-l fac la vremea lui).

2579. A fost călare, s'a dus tare, Radu l-a chemat.
(Se zice când cineva nu a înțeles ce a spus altul).

2580. Nebunul dela Răstoacă
Tot el cântă, tot el joacă.
(Când cineva vorbește fără să fie ascultat; tot el spune glumele, tot el râde)

2581. Românului î-i greu până se apucă de treabă, că de lăsat îndată se lasă.

2582. Românului poți să-i iei cu de-a sila, dar să-i dai nu.
(Nu poți face omului bine cu de-a sila).

2583. — Scapă-mă, Doamne!
— Dă din mâini, Române.

2584. Dă-mi, Doamne, mintea cea mai de pe urmă a Românului.
(Când unul vede, prea târziu, că a greșit într'o afacere).

2585. Cum îi șeade Românului mai bine.
(Când unul este beat).

2586. A cere stele fripte și smochine rupte din pomii Rusalimului.

2587. Când se vede satul e de prisos călăuza.

2588. Când se vede satul nu mai trebue căruță.

2589. In sat nu ne lasă și întrebăm de casa popii.

2590. Decât frumoasa din sat străin, mai bine sluta din satul tău.

2591. Toate se fac și se desfac prin gura satului.

2592. Ferească Dumnezeu pe om de gura satului.

2593. Unde scuipă un sat se face un lac.

2594. Câți săteni în sat, atâtea și bordeie.

2595. Câte sate atâtea bordeie.

2596. Mai bine cap la sat decât coadă la oraș.

2597. Mai bună e hula din satul tău, decât lauda din satul străin.
2598. S'a mâniat rău pe sat
Și trei zile n'a mâncat.
2599. Ori Stan ori căpitan.
2600. Caută Stan ieapa și Stan călare pe ea.
2601. Ce mi-e popa Stan, ce mi-e Stan popa.
2602. Mai multe știe Stan-Pățitul decât toți cărturarii.
2603. Lumea moare de Tătari,
Stanca bea cu lăutari.
2604. A petrece ca pe timpul lui Știrbei.
(Adică bine, în belșug).
2605. Lucrul străin nu ține de cald.
2606. Dela Tanda până la Manda.
(A umblà în zadar, a nu se alege cu nimic).
2607. Cum este țara așa și obiceiurile.
2608. Decât în țară streină
Cu pită și cu slănină,
Mai bine în satul tău,
Cu mălaiul cât de rău.
2609. Cu una cu două nu pui țara la cale.
(Când un lucru nu se face tocmai ușor, cum se crede).
2610. Țiganul când a ajuns împărat,
Intâiu pe tatăl său l'a spânzurat.
2611. Boerul când i-e foame se plimbă, țiganul flueră, țăranul își bate nevasta.
2612. Tot țiganul
Își laudă ciocanul.

2613. Nici **răchita** pom de bute,
Nici **ţiganul** om de frunte.

2614. Cum e **ţiganul**
Aşa şi ciocanul.

2615. Stai cu **ţiganu** înveţi ţigăneşte, cu turcul turceşte, cu neamţul nemţeşte.

2616. Du-te unde a dus mutul ieapa şi ţiganul cârlanul.

2671. Ţiganul când a ajuns la mal atunci s'a înecat.

2618. Apa trage la matcă şi ţiganul la teapă.

2619. A fi deprins ca ţiganul cu scânteile.

2620. E învăţat ca ţiganu cu ciocanu.

2621. Şi-a mâncat credinţa ca ţiganul biserica.

2622. A nimerit'o Miercurea la stână.

2623. Ţiganul, după ce şi-a dat căciula pe apă, a zis: să fie de sufletul tatii.

2624. Par'că se bat Turcii la gura lui.
(Când unul vorbeşte prea repede, de nu-i înţelegi vorba).

2625. A arătà Bacăul cuiva.
(A-l ameninţà cu bătae, a-l bate).

CREDINȚE, OBICEIURI

2626. Vrei nu vrei, bea Grigore aghiasmă.

2627. Vrei nu vrei
Bea aiazmă Andrei.

2628. Ajună robul lui Dumnezeu pentru că n'are ce mâncà.
(Rabdă de nevoe. Pentru cei ce, de nevoe, nu pot face nici un rău).

2629. A purtà pe cineva dela Ana la Caiafa.

2630. Șoaricele a mâncat anafură și s'a făcut liliac.
(Pentru un parvenit).

2631. A se mântuì aţa de pe ghem.
(A fi gata să moară).

2632. S'a lungit firu-i de aţă.
Pentru puțină viaţă.
(Erà să moară dar a scăpat).

2633. A trăì ca în sînul lui Avram.

2634. Cu trupul în biserică și cu gândul la dracu.

2635. Nime nu 'i lemn de biserici.
(Toată lumea greșește și e păcătoasă; nime nu 'i cu totul curat).

2636. Nimenea nu e ușă de biserică.

2637. Unul nu merge la biserică, altul nu merge la crâșmă.

(Pentru cei cari nu merg la biserică, dar totuși sunt oameni de treabă).

2638. Pe calea bisericei mi-am sclintit piciorul.
(Vrând să fac bine am pățit-o).

2639. A se duce la biserică fără turn.
(Adică la cârciumă).

2640. A se face sfântă ca o cheie de biserică.
(Pentru cel fățarnic).

2641. Eu nu's prea dus la biserică.

(Ferește-te de mine, că nu știu multe și acuma o pați. Arată asprimea cuiva).

2642. Doar nu m'a îmbătrânit calea bisericei.

(La lucru, despre care este vorbă, mă pricep foarte bine. Pentru unul care știe și a pățit multe).

2643. Nu i-a înălbit barba de cărările bisericei.
(Știe și a pățit multe).

2644. Loc de casă în curtea bisericei.

2645. Se lovește ca iepurile la biserică.
(Adică nu se potrivește).

2646. Blestemul nu cade niciodată pe pietre.

2647. Cui îi ese din gură blestemul
Ii cade în sân ca ghemul.

2648. Nu dă nimenui loc
Să te blesteme cu foc.

2649. A-i da cu cădelnița pe la nas.
(A linguși pe cineva, a-l lăudà cam exagerat).

2650. Eu mă vaiet că sunt călugăr și tu îmi dai zor cu: „Doamne ajută“.
(La cele nepotrivite).

2651. Cu hârzobu din cer n'a căzut nimene.

2652. A auzit clopotul, dar nu știe la care biserică.
(Știe, dar nu tocmai bine).

2653. Când clopotul cel mai mare se trage, celelalte nu se mai aud.
(Când cel mai mare vorbește, cei mai mici nu se mai ascultă).

2654. Leacul e în limba de clopot.
(Numai moartea îl va lecui).

2655. Se vindecă cu zama de clopot.
(E semn că va muri).

2656. A băut zama clopotului.
(A murit).

2657. A auzì clopote pe urma cuiva.
(A auzì vorbe rele pe urma faptelor lui).

2658. A ajuns după ce s'au împărțit colacii.
(Prea târziu).

2659. A da colac peste pupăză.
(1° Când unui om i s'a dat peste măsură, mai mult decât i se cuvinea sau decât se aștepta.
2° Când cineva suferă o îndoită pagubă.
3° Și încă pe deasupra).
(Pupăza se numește un colăcel mic, făcut pe un colac mai mare, ce se da de obiceiu, la morți, ca colac al popii. In unele părți se împodobesc cu acest colăcel pomii dați de sufletul morților, și cari fac parte din *raiul* dus înaintea mortului. Pupăza se numește câte odată și *hulub*).

2660. **A avea colaci de pupăză.**
(Lucru de nimic, lucru prost).

2661. **După mort și coliva.**

2662. **Îi sună coliva în pept.**
(E bătrân sau e aproape de ducă, e bolnav de moarte, e pe moarte).

2663. **A mirosi a colivă.**

2664. **Ca mâine o să-mi mănânce coliva.**

2665. **A mâncà coliva cuiva.**
(1° A fi mort.
2° A urmări pe cineva; a-l nenorocì; a-l omorî).

2666. **Nu mai mănâncă colivă.**
(Nu mai trăește).

2667. **Își mănâncă coliva și comândul.**
(Despre cel mâncăcios sau cheltuitor, care la moartea lui nu are să lase nici cu ce să-l îngroape).

2668. **Odată e Crăciunul într'un an.**

2669. **Par'că e capra dela Crăciun.**
(Adică foarte gătită, însă cam ridicol).

2670. **A intrà în lemne de Crăciun.**
(A se pune pe gânduri).

2671. **Creștin cu crucea în sân și cu dracul de-a spinare.**

2672. **A se pune cruce și punte.**
(A-și pune toate puterile pentru a izbuti).

2673. **Cruce întreagă. Cruce de voinic.**
(Bărbat voinic, și tot de odată înzestrat cu toate calitățile morale).

1. **Nu e după cum vreà omul, ci după cum vreà Domnul.**

2675. Una spune omul
Și alta face Domnul.
2676. Nimenea nu zice: iea-mi, Doamne! ci: dă-mi, Doamne!
2677. Dă-mi, Doamne, o pară în gură; daca mi-o dai mi-o și mestecă.
(Ca să arate starea de lenevire a cuiva).
2678. Dă-mi, Doamne, ce n'am gândit,
Să mă mir ce m'a găsit.
2679. A dà zor cu Doamne-ajută.
2680. Dracul râde de porumbe negre,
Și pe sine nu se vede.
2681. Râde dracu de porumbea,
Și'i mai negru decât ea.
2682. Râde dracul de porumbel,
Și nu se vede pe el.
2683. Dracu'i zice porumbea,
Și'i mai negru decât ea.
2684. Nu poți fi și cu dracul în buzunar și cu sufletul în raiu.
2685. Dracul a mâncat plăcintele și cărpătorul stă de față.
(Când un om minte și este dat de gol).
2686. Nici pe dracul să vezi, nici cruce să-ți faci.
2687. Nici dracu să-ți iasă înainte,
Nici să stai să-i dai plăcinte.
2688. E bine a dà și dracului o lumânare.
(Trebue să faci bine, câteodată, și vrăjmașului ca să-l îmbunezi.
2689. Dracul, când n'are de lucru, își aprinde luleaua.

2690. **Fă-ţi cruce mare, că e dracul bătrân.**
(Să fugi de cel rău. Când eşti într'o primejdie mare, dă, cât de mult, şi scapă. Decât să alergi la judecată, mai bine să pierzi ceva şi să te împaci).

2691. **Ce-şi face omul singur, nici dracul nu-i desface.**

2692. **Când te-a scăpà Dumnezeu, dracul te şi apucă.**
(Ameninţare pentru cei şovăitori pe calea cea bună).

2693. **Cine se joacă cu dracu, dă şi peste tat'său.**
(O mică greşală te împinge spre alta mai mare).

2694, **Am scăpat de dracul şi am dat peste tat-său.**
(Adică din rău în mai rău).

2695. **A scăpà de un drac**
Şi a dà într'un lac.

2696. **Bagi pe dracul în casă cu lăutari şi nu-l poţi scoate cu sute de arhierei.**
(Se zice când omul nu a nemerit-o cu însurătoarea).

2697. **Pe dracul înveţi să'nnoate?**

2698. **Nu învăţà pe dracul a înnecà copii.**

2699. **Nu învăţà pe dracul cum se înţarcă copii.**

2700. **Inveţi pe dracul să deà cu puşca.**

2701. **Fă-te tovarăş cu dracul,**
Până treci cu el lacul.

2702. **Fă-te cu dracu tovarăş, până treci puntea.**

3703. **A strănutat dracu, când s'a născut.**
(Despre cei ce au să ducă toate din greu, au să lupte cu multe nevoi pentru traiu).

2704. Cine nu caută găsește pe dracul; dar cine-l caută?
(Se zice pentru cei ce'și caută beleaua lor însuși ei, fără nici o pricină).

2705. Decât drac negru, mai bine drac alb.
(Decât călugărul, tot mireanul e mai bun).

2706. Decât drac alb, mai bine drac negru.
(Pentru femeie, arătându-se cât este de rea).

2707. Dracul după ce a îmbătrânit, s'a făcut pusnic.

2708. Dracu când a îmbătrânit,
Atunci s'a călugărit.

2709. Iți judecă pe dracul și ți-l scoate și dator.
(Pentru om și în deosebi pentru femeea șireată și răutăcioasă).

2710. Cine pune cu dracu în plug scoate boii fără coarne.

2711. N'a rupt dracul de geaba opincile până i-a adunat.
(Se zice de o căsătorie, de o tovărășie sau adunare, în care toți părtașii sunt deopotrivă răi).

2712. A mâncat la nunta dracului.
(Adică e spân).

2713. Numai dracul e sărac, că n'are suflet.
(Răspunsul celui cărui îi pare rău când cineva îi zice: săracu !).

2714. Și-a găsit dracu capacu.
(I s'a înfundat, a umblat să facă rău și a dat peste unul care l'a potrivit. Se zice mai ales când soții sunt deopotrivă răi).

2715. Șade ca dracu în cânepă.
(Foarte încurcat și supărat).

2716. Şade ca dracu în spini.

2717. S'a pricopsit ca dracu în spini.

2718. Prinde dracul, scoate-i ochii.
(Lucru ce nu se poate).

2719. Se uità la el (ea) ca dracu la popa.
(Adică urât, căci nu se iubesc).

2720. A umblà după ouă de drac.
(Adică în zadar, după lucruri care nu se pot găsi).

2721. Fuge ca dracul de tămâe.

2722. A fi crescut în buruenile dracului.
(A fi gâlcevitor şi nemulţumitor; orice ţi dai şi orice ai face, nu te poţi înţelege cu el. Om crescut rău, în voiea întâmplărei).

2723. A tăià dracului bureţi.
(Nu are ce face).

2724. Şi-a pus dracul coada pe el.
(Când nu găseşte un lucru pierdut).

2725. Şi-a băgat dracul coada între ei.
(Când se tulbură liniştea, buna înţelegere între doi oameni).

2726. Mai strânge'ţi coada.
(Nu te amestecà în toate).

2727. Unde şi-a înţărcat dracul copiii.

2728. A albit şi pe dracul.
(Pentru o femee şireată, vicleană).

2729. A face pe dracul în patru.

2730. Nici dracului nu'i dă în gând să o facă asta.

2731. Par'că'i scapără dracu în fălci.
(Pentru omul slab).

32. Mare e Dumnezeu, dar meşter e şi dracu!

2733. Să crezi în Dumnezeu, dar nici pe dracul să nu-l uiți.
2734. Inchină-te la Dumnezeu, dar nu te strică nici cu dracul.
2735. Când va Dumnezeu cu omul vine și dracul cu colaci.
2736. Când îi dă Dumnezeu nici dracul n'are ce-i face.
2737. Dumnezeu îți dă, dar în sac nu-ți bagă.
2738. Dumnezeu îți dă, dar nu-ți bagă în gură.
2739. Cu gândul la Dumnezeu și cu mâna prin sânul meu.
(Se zice pentru cei ce cu smerenia lor fură și ne despoaie.)
2740. In gură cu Dumnezeu și în inimă cu dracul.
2741. Dumnezeu când te ajută,
Plumbul ți se face plută.
2742. Te duci la sfinți și nu te duci la Dumnezeu.
2743. Să te ferească Dumnezeu de țăranul boerit și de țiganul turcit.
2744. Să te ferească Dumnezeu de fată de popă și de moșie lângă cale.
2745. Pe ce puneà mâna, par'că o puneà Dumnezeu.
2746. Par'că a apucat pe Dumnezeu de un picior.
2747. A-și pune capul sănătos sub Evanghelie.
(A se băgà singur în încurcături; a și-o face singur. Se zice adeseori pentru căsătorie).
2748. Nici iadul, nici muierea, nici pământul secetos nu zice: „Ajunge!“

2749. Fiecare caută să aibă icoană la care să se închine.

2750. A dă cu capul pe la icoane.
(A duce pe cineva să vază prin lume).

2751. A fi purtat pe la icoane.
(A fi mers prin lume, a le ști toate).

2752. Par'că-i de pe icoane. A aveà fața scrisă în icoane.
(Slab de tot).

2753. A fi slab de înger.
(Adică fricos. Fără voință, care se lasă ușor a fi înduplecat; fără cunoștință).

2754. A fi sărac de înger.
(Despre omul lipsit de noroc).

2755. La a doua înviere.
(Niciodată).

2756. La Ispas
Când e laptele mai gras.
(Când ni se cere ceva, și nu vrem să-l dăm).

2757. Unui om fără de lege îi trebue unu fără suflet.

2758. Nu toate maicile sunt surorile lui Hristos.

2759. L-au îndrăgit Mândrele.
(Adică tremură de friguri).

2760. Unde vezi mătănii multe, departe, să nu te muște.

2761. A se luà la întrecere cu măgarul Mitropoliei.
(Pentru cei cari cântă prost).

2762. A fi ca nepotul Mitropolitului între oi.
(Adică prost între proști).

2763. Ca apa sub toiagul lui Moise.
(Adică deodată și ca prin minune).

2764. Râde naiba de porumbe negre și pe el nu se vede.

2765. Fugii dela naiba și dedei peste dracu.

2766. Par'că ești de pe vremea lui Noe.
(Pentru omul prost care nu vroește a se dedà după lumea de astă-zi).

2767. I s'a spart oala. I s'a frânt olu.
(Adică a murit).

2768. Nu o să iei lumea cu tine, ci tot o para legată de deget.
(Se zice celor bogați și zgârciți).

2769. Sus părinte că se udă Evanghelia.
(Popilor scăpătați, cari trec râurile prin apă).

2770. Nu e în toate zilele Paște.

2771. Paștele săracului este când îmbracă cămașe nouă.

2772. A umblà ca o lumînare de Paște.
(Adică frumos, gătit și țanțoș).

2773. A fi ca Vinerea de lângă Paști.
(Adică sărac).

2774. La Paștele calului.

2775. Păcatele 's pe oameni, nu pe butuci.
(Cel vinovat primește pedeapsa ce i se cuvine).

2776. Când este să dai peste păcat, dacă 'i înainte te silești să'l ajungi, iară dacă 'i în urmă stai și'l aștepți.

2777. Păcatul își caută vinovatul.

2778. Păcatul cât mânzatul,
Ce se vede de tot satul.

2779. Păcatul intră râzând și iese plângând.
2780. Acel dintre voi care este fără' de păcate să-i arunce cea d'întâi piatră.
2781. A-și încărcà sufletul cu păcatele altuia.
2782. Limba păcătosului adevărul grăește. Gura păcătosului adevărul vorbește.
2783. Nu aţâţà cărbunii păcătosului, ca să nu arzi în flacăra focului lor.
2784. A mânà dela Pilat la Caiafa.
(A trăgănà cu vorba, fără a da dreptate).
2785. A-și spălà mânile ca Pilat.
2786. La pomană
Dă năvală,
Da la răsboi
Dă înapoi.
2787. Nu e pomană în toate Sâmbetele.
2788. Cine aleargă după pomeni nu se vede sătul nici odată.
2789. Când dai de pomană, caută să-ţi ia și surtucu.
2790. Popa plânge când nu are morţi de îngropat.
2791. Popa nu zice evanghelia de două ori pentru o babă surdă.
2792. Norocul dracului în casa popii.
2793. Unuia îi place popa, altuia preuteasa, și altuia fata popii.
2794. Unde sunt popi mulţi moare pruncul nebotezat.
2795. Nici popa, nici preuteasă, dar cine ?
(Nu-i place nimeni).
2796. De aia nu mai dă Dumnezeu bucate că a început popii să se radă.

2797. Multe grăiește popa, dar fără plată gura nu și-o deschide.
2798. Popa până și în pridvor
Cată să aibă isvor.
2799. Hopa!
C'a zis popa.
(Când unul cade la pământ).
2800. Nu te face popă în biserică străină.
2801. Numai popa poate umblà cu càdelnița.
(Nu te amestecà unde nu te privește).
2802. Svârli cu bățul într'un câine și lovești un popă.
(Adică sunt foarte mulți popi).
2803. Popa mănâncă și de pe viu și de pe mort.
2804. De popă nu scapi nici mort.
2805. Popa are mână de luat nu de dat.
2806. Nici toate a popii, nici toate a doctorului.
2807. Fă ce-ți zice popa, (și) nu face ce face el.
2808. Ce-i trebue popii ? stupi, că încolò toate le are.
2809. Mănâncă cât un popă în sărbători.
2810. Sacul popii e fără fund.
2811. Burta popii, sac fără fund.
2812. Numai popă n'am fost.
(Când vrei să arăți că ai umblat prin multe slujbe și afaceri).
2813. Ce știe popa nu trebue să știe satul.
2814. Când popii n'au de lucru botează viței.
2815 Cum e popa și colacul.
2816. Fecior de popă.
(Adică ființă lacomă).

2817. Uite popa, nu e popa.
(Se zice de unul care aci îți spune într'un fel, aci într'altul).

2818. Nu-i nici popă nici preoteasă.
(Adică nu poți să știi ce este, ce vreà, ce gândește).

2819. Să te păzești de el ca de popă tuns.
(Pentru omul rău).

2820. Îi merge vestea ca de popă tuns.

2821. A umblà cu fuiorul popii.
(A umblà de colo-colo, fără astâmpăr. A umblà fără rost. A umblà zăpăcit).

2822. A călcà a popă.
(Despre omul cu aspirațiuni superioare, adevărate ori pretinse. Își dă aer de om cu carte. Nu se poartă cinstit, ci umblă cu mila, cu sfânțuiala).

2823. Cântă dracu în casa popii.
(Când e muierea omului rea).

2824. I-a eșit un popă înainte. I-a eșit popă în cale.
(Se zice unuia când îi merge rău într'o afacere).

2825. Ca paraua în punga popii.
(Adică ce vreà face cu el).

2826. Cum nu's eu popă.
(Pentru a afirmà că un lucru nu e adevărat).

2827. A dà (lăsà) ortu popii.

2828. A dà pielea popii.

2829. A intrat în punga popii.

2830. N'o să te faci popă.
(Se zice celui care ni se pare că preà învață mult, preà îi place să tot citească).

2831. Carte nu știe dar calcă popește.
2832. A mâncà Joia post și Vinerea carne.
(A face lucrurile pe dos, a fi prost).
2833. Cine n'are ce mâncà știe când e post.
2834. Postește robul lui Dumnezeu că n'are ce mâncà.
2835. Se grămădește ca baba la praznic.
2836. Nici un prooroc nu-i cinstit în țara sa.
2837. Nici un prooroc nu-i fericit în țara sa.
2838. Fă-mă, Doamne, prooroc, să te fac năsdrăvan.
2839. Câți prooroci după Hristos,
Toți rămân mincinoși.
2840. Să deà Dumnezeu să rămân prooroc mincinos.
2841. După ce s'a întâmplat ceva, atunci fiece babă poate prorocì.
2842. Mult e până în raiu, dar până în iad e numai un gard și ăla e tot spart.
2843. Cu chei de aur și de argint se deschid porțile raiului.
2844. Unde omul se mulțumește, acolo raiul lui și-l găsește.
2845. A se îndesà ca baba la raiu.
2846. La puntea raiului.
(Adică niciodată. Se zice mai ales pentru bani împrumutați, arătându-se că nu-i vei mai vedeà. Acelaș înțeles ca: *la S-tu Așteaptă, Joi după Paști, Joi după apoi, la Paștele calului*, etc).
2847. A-i cere să atingă raiul cu degetul.
(A-i cere să facă un lucru peste putință a se face).

2848. Așa e roata lumii, unii se sue, alții se coboară.

2849. Nu știi cum se întoarce roata;
Azi la mine, mâine la tine.

2850. Să te fi rugat de o vacă stearpă, de atunci, și tot îți da o leacă de lapte.
(Când ruga ți-a fost zadarnică).

2851. Rugăciune rău făcută
Niciodată nu ajută.

2852. Care nu știe rugăciunea meargă pe mare.
(Căci pe mare omul vede cât de mic este dânsul, și cât de mare e puterea Domnului).

2853. A-i paște Sâmbetele.
(A-i dori moartea).

2854. I-a sărit o Sâmbătă.
(S'a cam prostit).

2855. A înșirà de pe apa Sâmbetei.
(A spune vorbe nechibzuite. Povești nesfârșite și cuvinte fără însemnătate).

2856. Își face sărindare.
(Adică își face păcate, își face rău).

2857. Fuge de dracul și dă peste Satana.

2858. Leapădă pe dracul și ia pe Satana.

2859. Și Saul Prooroc, și scaietele legumă!
(Se zice când se amestecă și cei mici printre cei mari, socotindu-se și ei de oameni mari).

2860. Ce e scrisă omului trebue să pătimească.

2861. Ce-i este scris omului, în frunte îi este pus.

2862. Cui a fost scris să moară, a murit.

2863. Șarpele de casă
Venin mult lasă.

2864. Cine este sfânt pe așternut moale nu doarme.
(Nimeni nu e fără cusur).

2865. Mai bine roagă-te la Dumnezeu decât la sfinți.

2866. Până la Dumnezeu te mănâncă sfinții.

2867. Până la Dumnezeu te omoară sfinții.

2868. Până la Dumnezeu te fură sfinții.

2869. Când Dumnezeu nu-i acasă, sfinții își fac de cap.

2870. Nu te închină până a nu ști cine-i sfântul.
(Cinstește pe om dacă i se cuvine).

2871. Cum e sfântul și tămâia.

2872. Cum e sfântul și colacul.

2873. Fiecare sfânt trage cu mâna către el.

2874. Par'că i-a eșit un sfânt din gură.
(Așa de bine a vorbit).

2875. A nu ști la ce sfânt să se închine.
(Nu are nici un sprijin).

2876. Sfințenia nu stă în port și haine lungi.

2877. A pus piciorul în pragul soartei.
(Adică stă bine).

2878. I-a căzut steaua.
I s'a stins steaua.
I-a apus steaua.
I-a picat steaua (din cer).
(Adică a murit. — Și-a pierdut sprijinitorul).

2879. A arde tămâe cuiva.
(A-l lăudà peste măsură).

2880. Tipicul se învață călcând des pragul bisericei.

2881. Din ce îți e ursita nu poți să scapi.

2882. Nu e în totdeauna Vinerea-Mare.

2883. Știe Vlădica pe cine popește.

1° Când vrei să arăți neghiobia unuia într'o afa-i cere. 2° Arată, mai mult în batjocură, că cineva e în stare a se împotrivi învinovățirilor ce se aduc de alți.

SUFLETUL ŞI FACULTĂŢILE SALE

2884. Să te asemeni cu cei mai puţini iar nu cu cei mai mulţi.
2885. Cine bănueşte e cu mai multe păcate.
2886. După faptă chibzuire,
N'aduce decât căire.
2887. Nu-i în totdeauna cum se chiteşte, ce'i şi cum se nemereşte.
2888. Cugetul cel bun, cea mai moale pernă.
2889. Cugetul curat nici se dă nici se ieà.
2890. Pentru cugete nu ieà nimeni vamă.
2891. Fii cuminte
Ca înainte;
Nu fi prost
Precum ai fost.
2892. Mai bine cu cel cuminte la pagubă, de cât cu prostul la câştig.
2893. Mai bine cu un om cuminte la lucru, decât cu cel nebun la masă.

2894. A cunoaşte la cai morţi.

(Se zice celor cari prelind că numai ei au fost în stare să priceapă cutare lucru, pe când, la drept vorbind, e priceput de cei mai proşti).

2895. Mai bine la pagubă cu un deştept, decât la câştig cu un nătărău.

2896. Un om deştept face cât doi.

2897. Deştept ca oaia când dă în noroi.

2898. Deştept ca oaia şi viclean ca măgarul.

2899. Gândul omului e iad,
Şi un adânc fără vad.

2900. Unde ţi-e gândul, acolo ţi-e şi capul.
(Să nu'ţi destăinueşti gândul la nimeni).

2901. Gânduri multe, fără treabă,
Dovedeşte minte slabă.

(1° Pentru cel care se tot gândeşte şi nu face nimic.
2° Zice omul de acţiune despre cel visător).

2902. Îşi încearcă gândul său,
Ori pe bine ori pe rău.

(Omul după ce s'a gândit e dator să treacă la fapte).

2903. Gând la gând cu bucurie.

(Când doi inşi s'au gândit, în acelaş minut, la acelaş lucru.
De pildă, când fiecare din ei, dorind să vadă pe cellalt, ei să şi întâlnesc).

2904. Cu un gând să se ducă şi cu zece nu.

2905. Când cu gândul nu gândeşte,
Îl prinde şi-l ciomăgeşte.
Gândul fuge mai iute decât vântul.
Când nici nu gândeşti, atunci te trânteşte.

2908. Am ajuns ce n'am gândit,
Și mă mir ce n'am găsit.
2909. La multe cine gândește
Nici una nu isprăvește.
2910. Una gândește și alta vorbește.
2911. Întâi capul să gândească,
Ș'apoi gura să vorbească.
2912. Omul una gândește și alta nemerește.
2913. O vorbì pe ne-gândite
Și eșì cam pe brodite.
2914. Câte le gândește
Rău le isprăvește.
(Pentru cel nerod).
2915. Gândește de azi și pe mâne.
2916. Omul care se gândește,
Ori în ce, el tot sporește.
2917. La multe cine se gândește
Nici una nu isprăvește.
2918. Întâi să se gândească
Și apoi să o croiască
2919. Se gândește ca găina în dărmătură.
(Cu greu o să scape. A intrat în bucluc și acum nu știe cum o să iasă).
2920. Gustul dascălului nu-i ca al preutesei.
(Gusturile se deosibesc după oameni).
2921. Unde e gust nu încape ceartă.
2922. Gustul filonichie n'are.
2923. Gustul omului este mare boer.
2924. Mai multă înțelepciune găsești în fețele cele urâte, decât în cele frumoase.

2925. Frumusețea veștejește
Dar înțelepciunea crește.

2926. Unde e înțelepciune multă e și nebunie multă.
(Cei mai deștepți fac adeseori și cele mai mari greșeli).

2927. Unde e înțelepciune scurtă,
E și nebunie multă.

2928. Celui înțelept—puține destul.

2929. Zece înțelepți nu pot să descurce ceeace un nebun a încurcat.

2930. Mai bine un vrăjmaș înțelept decât un prieten nerod.

2931. Mai bine cu înțeleptul a purtà povară, decât cu nebunul a beà vin la masă.

2932. Mai bine cu un înțelept să cari piatră la o casă, decât cu un nerod la masă.

2933. Decât cu un prost la câștig mai bine cu un înțelept la pagubă.

2934. Înțeleptul adună și prostul risipește.

2935. Omul înțelept face ce poate, nu ce vreà.

2936. Înțeleptul învață din pățania altora, nesocotitul nici din a sa.

2937. Omului înțelept sfaturile i sunt zădarnice.

2938. Ochii înțeleptului văd departe.

2939. Cel înțelept se învață din înșelăciunea cea dintâi.

2940. Își pune capul cel sec
Cu înțeleptul la întrec.
(Pentru omul prost și îngâmfat).

2941. Cei înțelepți graiul în inimă îl au, iar cei nebuni inima în gură o au.

2942. Omul înţelept îşi cumpără vara sanie şi iarna căruţă.

2943. Intreabă ce a ascuns,
De vei să'ţi auzi răspuns.
(Pentru cel nerod).

2944. Cine întreabă nu greşeşte.

2945. E mai bine să întrebi de două ori, decât să greşeşti odată.

2946. La întrebare şi răspunsul.

2947. Cum e întrebarea aşa e şi răspunsul.

2948. Intrebarea
Trece marea.

2949. Intrebarea moarte n'are.

2950. Om iscusit
Dar fără cuţit.
(Adică vrednic, dar fără putere).

2951. Decât cu un nemernic la câştig, mai bine cu un isteţ la pagubă.

2952. Judecata e oloagă
Când lipseşte în cap o doagă.

2953. La laudă mare să nu te duci cu sacu mare.

2954 Cel cu laude mari face ispravă mică.

2955. Nu te lăudà celui ce te ştie.

2956. Lumea să te laude, câinii lasă să te latre.

2957. Şi cioara 'şi laudă puii.

2958. Laudă-te gură,
Că alţii nu se îndură.

2959. Laudă-mă, gură, bine,
Că ţi-oi da miere şi pâine;

Iar de nu mă-i lăudà,
Eu nimica nu ți-oi da.
sau
Tu de toate mi-i răbdà.

2960. Laudă-mă (te), gură, că ţi-oi da plăcinte.

2961. Laudă-mă, gură,
Că-ţi voi da friptură.

2962. L'a lăudat de i-a pus coarne.
(Pentru o laudă proastă).

2963. Omul cu minte își cumpără vara sanie și iarna car.

2964. Fiecare se ţine mai cu minte decât altul.

2965. Pomul se cunoaşte din roadă,
Și omul din mintea neroadă.

2966. A fi îmbrăcat ca Domn,
Și a nu aveà minte de om.

2967. Toți se plâng de bani, dar de minte nimeni.

2968. Sărăcuţă minte,
Unde ai fost mai înainte ?
Că acuma multă ești
Dar nimic nu-mi folosești.

2969. La un car de minte e bine să fie un dram de noroc.

2970. Mintea e bună, dacă e soră şi cu norocul.

2971. Mintea vine la noroc,
Ca și fetele la joc.

2972. La un sac de învățătură trebue un sac de minte.
(Foloasele minţei întrec chiar pe ale învăţăturei).

2973. Unde e multă minte (învăţătură) acolo e și prostie multă.

2974. Mai bine un dram de minte decât o oca de noroc.
2975. Mintea de ar creşte pe toate cărările ar paşte-o şi măgarii.
2976. Nebunul inima în gură şi-o are, iar înţeleptul limba în inimă şi-o păstrează.
2977. Patimile nebunilor sunt învăţătura înţelepţilor.
2978. Nebunul cu steagul în mână.
(Adică la toţi îşi arată nebunia).
2979. Nebunu din naştere
Leac nu mai are.
2980. Cine îşi pune mintea cu nebunul este (şi) mai nebun.
2981. Cine-şi bagă în clin cu nebunul e mai nebun ca dânsul.
2982. Nu e nebun cine e nebun, ci e mai nebun cine se pune cu nebunul.
2983. Cu nebunul să n'ai nici în clin nici în mânecă.
2984. De nebun şi de muierea rea tot înţeleptul se dă în lături.
2985. De nebun taie poala şi fugi.
2986. Copii şi nebunii te dau de gol.
2987. Limba nebunului este o moară fără grăunte.
2988. Nebunului poţi să-i îndrugi cât îţi place,
Că ce ştie el tot face.
2989. Pe cel nebun cu biciul, pe cel înţelept cu cuvântul.
2990. Nebunul râde de ce-şi aduce aminte, şi cu mintele de ce vede.

2991. După râs cunoşti pe nebunul.
2992. Tu îi faci cu ochiul, şi nebunul cu capul.
2993. Câinele îmbătrâneşte de drum, iar nebunul de grija altora.
2994. Nebunul bate balta şi tot pe el se stropeşte.
2995. Nebunii tulbură apa înţelepţii pescuesc.
2996. Un nebun svârle o peatră în apă şi zece cuminţi n'o pot scoate.
2997. Un nebun întreabă şi zece înţelepţi nu-i pot răspunde.
2998. Nebunul nu asudă nici la vale nici la deal.
2999. Nebunii iau cetăţile iar înţelepţii le stăpânesc.
3000. Mai bine să te înneci în apă, decât să treci apa pe puntea nebunului.
3001. Nebunul ţine lingura, iar înţeleptul mănâncă.
3002. Se bat nebunii la gura lui.
(Mănâncă cu lăcomie).
3003. Din nebunia străină te înveţi minte.
3004. Nerodul şi cu nebunul
Amândoi sunt fraţi ca unul.
3005. Cine a văzut din salcie cerc de bute şi din nerod om de frunte ?
3006. Nerodul se cunoaşte după boată şi neroada după flori.
3007. Ia-te bine cu nerodul
Până treci (cu el) podul.
3008. Cu nerodul să nu-ţi bagi nici în clin nici în mânecă.

3009. Cu nerodul când vorbeşti,
Bastonul să-ţi pregăteşti.
3010. Nerodului i se pare
Că toate în palmă le are.
3011. Nerodul la orice fie,
Pe loc zice că ştie.
3012. Nerodul întâiu vorbeşte
Şi apoi se gândeşte.
3013. Cine se apucă să înveţe pe nerodul, nu se osibeşte de nebun.
3014. — De ce te-ai năduşit, prietene?
— Am vorbit cu un nerod.
3015. Cearcă vadul cu nerodul.
3016. Nerozia se ţine cu cheltuială.
(Nerodul e păgubit în toate).
3017. Nici din talpă lemn de bute,
Nici din netot om de frunte.
3018. Nevoile nu cad pe pietre ci pe oameni.
3019. Nu te întreabă nevoile ce vârstă ai.
3020. Când are omul să deà de vre-o nevoie, aleargă după dânsa, dacă este înaintea lui; iară dacă este înapoi, o aşteaptă ca să-l ajungă.
(Se zice pentru cei ce nu pot scăpà de belele şi necazuri).
3021. La vreme de nevoie şi cu lături poţi stinge cel mai mare foc.
3022. Când vezi pe cine-va la vre-o nevoie
Nu-i mai dà brânci în noroae.
(Nu lovì în omul care este nenorocit).
3023. Fiecare are câte o nevoie, altul câte nouă.
3024. Nevoia vinde, nevoia cumpără.

3025. De nevoie omul mănâncă și pere pădurețe.
3026. De nevoie mănâncă omul și plăcinte.
3027. Omul la nevoie se prinde și de ascuțitul săbiei.
3028. Nevoia frânge fierul.
3029. Nevoia n'are stăpân.
3030. Nevoia învață pe om și nuiaua pe copil.
3031. Nevoia te învață a fi și cărăuș.
3032. Face voie
De nevoie,
Și haz
De necaz.
3033. La unii nevoie, iar la alții bună-voie.
3034. Se ține ca nevoia de om.
3035. Până mi-o venì și mie palele bune.
(Rabdă până s'o supără și el).
3036. Câți oameni atâtea păreri.
3037. Altora le dă povață
Dar pe sine nu se învață.
3038 Se pricepe ca măgarul la cântar.
3039. Se pricepe când alții mănâncă și lui nu-i dau.
(Adică e un prost).
3040. Prostului nu-i stă bine dacă nu-i și fudul.
3041. Cu omul prost să nu ai a face nici în clin nici în mânecă.
3042. Prostul taie copacul ca să-i mănânce rodul.
3043. Prostul se cunoaște pe bâtă și proasta pe flori.
3044. Prostul face ce vede, și ce aude crede.
3045. Prostul crede pe oricine mai prost decât dânsul.

3046. Prostul mănâncă postul şi Vinerea cu dulce.
3047. Prostul nici să-i faci, nici să-ţi facă.
3048. Cine nu cunoaşte pe prost e mai prost decât el.
3049. Omul prost nu vede pădurea din cauza copacilor.
3050. Frunză verde, solz de peşte,
Apa'n vale nu cotleşte,
Omul prost nu 'mbătrâneşte.
3051. Nevoiaşul şi prostul şi în ziua de Paşte posteşte.
3052. Prostul e prost şi în ziua de Paşte.
3053. Omul prost din fire
N'are lecuire.
3054. Prost, din prost care se naşte.
E ca vita, doar nu paşte:
Prost trăieşte, fără nume
Prost se duce şi din lume.
3055. Omul se cunoaşte din vorba sa, cum şi nuca cea seacă din uşurinţa sa.
3056. Prostul se cunoaşte după vorbă, şi şiretul după ochi.
3057. Prostul se cunoaşte după râs şi mers.
3058. Ce mi-e prostul, ce mi-e nebunul!
3059. După ce e prost, îl chiamă şi Vlad.
3060. Prostul este ca orbul când dă de perete.
3061. Prost cu prost când trăieşte
Lesne se îngăduieşte.
3062. Ce face un prost, nu pot desface zece înţelepţi.
3063. Prostul cearcă gârla 'n glumă şi se înneacă înadins.

3064. Prostul râde singur de prostia lui.
3065. Doar nu-i de acuma prost.
3066. Prost ca gardul.
3067. Prostia din născare
Niciodată leac nu are.
3068. Prostia cu mare cheltuială se ține.
3069. Cine nu primește sfat,
Nu e nici de ajutat.
3070. Sfatul după faptă, e manta după ploae.
3071. Il tragi cu sila la bine, și el trage tot înapoi
3072. Omului cu sila poți să-i iei, dar să-i dai nu poți.
3073. Sila ieà, dar nu dă.
3074. Sila îți ieà și cojocul din spate.

CONȘTIINȚA ȘI INIMA

3075. După amici se cunoaște omul.
3076. Amicii buni se cunosc numai la necazuri.
3077. Omul fără amici e ca stânga fără dreapta.
3078. La amor și la domnie
Nu se cere tovărășie.
3079. Capul să fie sănătos, că belelele curg gârlă.
3080. De-aș mai trage cât am tras
De belele nu mă las.
(Pentru omul care e veșnic copleșit de necazuri și supărări).
3081. Belelele nu cad pe pietre.
3082. Curg belele,
Rabdă în piele.
3083. Eu fac, eu trag,
Pe altul în belea nu bag.
Prin urmare, sunt liber de a face ce-mi place.
3084. Mă bucurai de marele tău
Și fuse vai de capul meu.
3085. De ce te bucuri
Te scuturi.
(Speranțe frumoase care nu numai că nu se realizează, dar din potrivă se întorc în rău prin purtarea celui pe care se întemeiau speranțele noastre).

3086. Bucuria și scârba sunt două surori care una după alta aleargă.

3087. Bucuria înșelătoare,
Ca roua trecătoare.

3088. Căința cea din urmă e totdeauna cu pagubă.

3089. Mai bine să-i scoți omului un ochiu decât să-i strici cheful.
(Când vrem să facem plăcerea cuiva).

3090. Se dedulciseră ca calul la tărâțe.
(A se obișnui cu ceva plăcut).

3091. Totdeauna desfătarea
Are soră întristarea.

3092. Dor de nevoie nu se poate.
(Lucrul care nu poate fi cu sila).

3093. Celor ce duc mai mult dorul,
Le pare mai dulce odorul.

3094. Ce mi-e drag fuge de mine,
Și urâtul calea'mi ține.

3095. Cine-mi place, eu nu-i plac,
Cui plac eu nu-mi place mie.

3096. Nu dà ciomagul cui nu ești drag, nici sabia în mâna vrăjmașului.

3097. Mi-e drag ca tăciunele la nas.

3098. A-i fi drag ca sarea în ochi.

3099. A-i stà ca sarea în ochi.

3100. Sărăcia intră pe ușă și dragostea iese pe fereastră.

3101. Unde-i dragos

3102. Dragostea e o
leacul.

3103. Dragostea are dar;
Când e dulce, când amar.
3104. Dragostea cea veche
Îți șoptește la ureche.
3105. Dragoste preînnoite,
Ca bucatele încălzite.
3106. Dragoste cu silă nu se face.
3107. Dragoste cu socoteală nu se poate.
3108. Dragostea făr' de noroc
E ca cărțile de joc;
Unul pune și altul ia.
3109. Unde-i dragoste puțină
Lesne e a găsi pricină.
3110. Dragostea nu e moșie
Ca să o ei cu chirie.
3111. Dragostea scurtă e cu suspin lung.
3112. Dragostea dintr'o vară
S'a stricat într'o seară.
3113. Unde e dragoste multă
E și urâciune multă.
3114. Rea poamă e dragostea, și cine muște din ea bine are să se țină.
3115. Un singur dușman e destul să dărâme ce a lucrat o mie de prietini.
3116. Omul(ui) fără dușmani
[illegible] plătește [illegible]lea nici un ban.
3117. [illegible] fără [illegible]ani nu plătește nici doi
[illegible]

3119. Dușmanului să-i dai pâine și sare.
(Să faci bine chiar celui care îți dorește rău).
3120. Înțeleptul făgăduește și nebunul trage nădejde.
3121. Una e a făgădui și alta a împlini.
3122. Lesne e a făgădui, dar e greu a împlini.
3123. Nu făgădui ce nu poți împlini.
3124. Dă celui care îți cere, dar nu făgădui.
3125. Ii făgăduește ce nu curge pe apă.
(Pentru o făgăduială proastă).
3126. Făgăduiala dată
E datorie curată.
3127. Mai bine un ban în pungă
Decât făgăduială lungă.
3128. Eu de făgădueli am o ladă îndesată cu genuchele.
(Pentru cel care nu pune mare temei pe făgăduelile altora).
3129. Făgăduința domnilor,
Nădejdea nebunilor.
3130. Fericirea grabnică curând obosește.
3131. Omului fericit și popa îi dă colacul uns cu miere, celui nenorocit nici covrigel stingherel.
3132. A umblat să se facă fericit
Și s'a întors opărit.
3133. Unde nu-i frică, rușinea nu se încurcă.
3134. De ce ți-i frică nu scapi.
3135. Frica păzește pepenii.
3136. Nu descântă nimene de frică.
3137. Leac de frică nu-i.

3138. Capul fără grije creşte la vreji.
3139. Nici grijă să ai, nici capul să te doară.
3140. Capul să ţi-l spargi, dar hatârul să nu mi-l strici.
(A face hatârul cuiva, chiar în paguba noastră).
3141. In hatârul prietenului său s'a spânzurat.
(Când ni se cere să facem oarece spre paguba noastră şi de hatârul cuiva).
3142. Omul îndărătnic şi pizmaş ca racul îşi mănâncă carnea singur.
3143. Inimicului care se duce, fă-i pod.
3144. Nu dispreţuì pe nici un inimic, fie oricât de mic.
3145. Interesul
Poartă fesul.
3146. Iubeşte-mă, că te tai.
(Adică să-i plac cuiva cu de-a sila).
3147. A-l iubì ca sarea în ochi.
3148. Te iubesc ca ghiaţa în sân.
3149. Te iubesc ca ţărâna în ochi.
2150. Iubirea trece prin apă
Nu-i e frică că se înneacă.
Urâtul trece pe sec
Şi strigă: mă 'nnec, mă 'nnec!
3151. Iubirea peste măsură
Aduce în urmă ură.
3152. Trage nebunul nădej[illegible] [illegible]uinţă, spânul de barbă şi prepeli[illegible] [illegible]dă.
3153. Toată mirarea [illegible]
(Se învaţă omul [illegible]

3154. Unde este nădejde multă, acolo este și deșertăciune.

3155. In nădejdea bălțatului rămâne breaza stearpă. (Nu-ți lăsa afacerile în seama altora).

3156. Cu nădejdea trăești, cu nădejdea și mori.

3157. Trage nădejde ca spânul de barbă.

3158. Trage nădejde ca prepeliţa de coadă.

3159. Trage nădejde ca baba de dinţi.

3160. Trage nădejde ca ursul de coadă.

3161. Năpasta cade tot pe omul sărac.

3162. Năpasta nu cade pe butuci.

3163. Cât sunt de necăjit, să dau cu cuţitul în mine, sânge nu iese.

3164. Scapă-l de necaz ca să-și bată joc de tine.

3165. Un necaz abia îl trece
Și vin, în locul lui, zece.

3166. Necazul nu-i numai de un fel.

3167. Necazurile sunt pentru oameni, și oamenii pentru necazuri.

3168. Nu-i gard fără pârlaz,
Și om fără necaz.

3169. Tot obrazul.
Își are necazul.

3170. Necazul învaţă pe om.

3171. De necaz mănânci și plăcinte.

3172. Vino, necazule, dar vino singur.
(Se zice când dă nenorocirile peste om, căci ele nu vin câte una, ci multe deodată.

3173. De multe ori necazul îmbată mai rău decât orice băutură.

3174. In necaz că i-a zis neroadă,
Și-a tăiat din rădăcină coada.
(Pentru muierea rea și în genere pentru omul îndărătnic).
3175. Face haz
De necaz.
3176. Dedat cu necazul ca țiganul cu schânteile.
3177. După o fericire vine și alta.
3178. Omul nemulțumit fuge de bine,
Și dă peste mărăcine.
3179. Nemulțumitului i se ieà darul.
3180. Nenorocul se ține de om ca umbra.
3181. Când nenorocirea doarme, ferește-te s'o deștepți.
3182. Și nenorocirea e câte odată bună.
3183. Norocul e dela Dumnezeu și necazul dela oameni.
3184. Fiecare cu norocul lui trăește.
3185. Omul cu noroc nu i-l poate luà nimeni.
3186. Norocul nu fuge după om, ci omul după noroc.
3187. Omul numai odată în vieață
Dă cu norocul față.
3188. Tot norocul pomenește,
Și nici când nu-l nimerește.
3189. Norocul s'a fudulit, căci trage numai pe la case mari.
3190. Norocul se învârte ca roata.
3191. Norocul e schimbător; când nu știi să-l ții el te lasă.
3192. Dar norocul, ca norocul,
Intr'o clipă își schimbă locul.

3193. Norocul, ca soarele, când mai mult arde ploae ne aduce.
3194. De unde ştie omul ce noroc va nimeri!
3195. Tot de noroc să se plângă omul.
(Când dă cineva de un noroc mare).
3196. Norocul, ori fugi de el ori dai peste el.
3197. Cum ţi-e partea şi norocul,
Aşa ţi-e pe lume locul.
3198. La omul cu noroc
Fierbe oala fără foc.
3199. Dacă are omul noroc, măcar să semene şi cărbuni, şi tot se face.
3200. Unde nu-i noroc nici parte.
3201. Cine n'are noroc dimineaţa n'are nici seara.
3202. Fă-mă, mamă, cu noroc, şi mă aruncă în gunoiu.
3203. Fă-mă, mamă, cu noroc
Şi m'asvârle apoi şi în foc.
3204. Când sunt zile şi noroc
Treci prin apă şi prin foc.
3205. Decât (să ai) un car de minte, mai bine un dram de noroc.
3206. Fuge de noroc ca dracul de tămâe.
(Când fuge cineva de un bine).
3207. Când norocul îşi schimbă pasul,
N'aduce anul ce aduce ceasul.
3208. N'a pierdut nimeni norocul să-l găsesc eu.
(Zice omul care a pierdut orice speranţă de o soartă mai bună).
3209. A dormit, dar norocul nu i-a dormit

3210. Nu stà, că'ți stă norocul.
(Indemn la muncă).
3211. Te slujește norocul cât umbra acului pe croitor.
(Pentru omul fără noroc).
3212. A dat mâna cu norocul.
3213. I-a bătut ceasul norocului.
3214. Îl ține norocul de păr.
3215. A stà călare pe noroc.
3216. Și-a mâncat norocul ca țiganul biserica.
3217. Curge norocul de pe tine ca pulberea de pe câne.
(Arată pe omul lipsit de noroc).
3218. Umblă norocul după el, ca muștele după câne în postul Crăciunului.
3219. Un nume bun e ca o moșie.
3220. Fiecare își știe păsul său.
3221. Pe tot omul, în vieață,
Patimele îl învață.
3222. Intreabă pe pătimaș
Nu întrebà pe drumaș.
3223. Cu pizma nu o scoate nimenea la căpătâi.
3224. Cine va umblà cu pizma,
Își va sparge singur cizma.
3225. Mai bine pizmaș
Decât pătimaș.
3226. Pizmaș, pătimaș
Au tot un naș.
(Adică cât unul și altul).
3227. Cine are ochi pizmași
Lui și singur e vrăjmaș.

3228. A-şi pune pofta în cui.
3229. Mai bun este prietenul cel de aproape, decât fratele cel de departe.
3230. Ai bani, ai prieteni; n'ai bani, n'ai prieteni.
3231. Dacă ai bani
Ai prieteni şi duşmani.
3232. Omul la scădere cunoaşte pe prieten.
3233. Prietenul la vreme de nevoe se cunoaşte.
3234. Niciodată, pentru un prieten nou câştigat, nu lepădà pe cel vechi.
3235. Prietenul vechi este ca vinul care, pe cât se învecheşte p'atât mai cu gust se beà.
3236. Un prieten face mai mult de cât o pungă de galbeni.
3237. Prieten adevărat este acela care te sfătueşte spre bine.
3238. Mai bine zece prieteni decât un duşman.
3239. Dacă prietenul tău este miere
Tu nu umblà să-l mănânci tot.
(Nu abuzà de bunătatea prietenilor tăi).
3240. Fereşte-mă, Doamne, de prieteni, că de duşmani mă voi păzì singur (ştiu să mă păzesc, ştiu a mă păzì).
3241. Cine caută prieten fără cusur, fără prieteni rămâne.
3242. Prietenii nu se cumpără cu bani.
3243. De ce se teme omul nu scapă.
3244. Cine mai mult să teme, acela uită uşa deschisă.
3245. Gura
Aduce ura.

3246. Urâtu n'are sfârșit
Decât trei coți de pânză.
3247. Urâtul n'are vad
Decât scândura de brad.
3248. De ce ți-e urât nu scapi.
3249. Cine e viteaz în urma războiului se cunoaște.
3250. Viteazului îi vezi capul și leneșului urma.
3251. După război mulți viteji să găsesc.
3252. Mai bine cu cel voinic la pagubă, decât cu cel mișel la câștig.
3253. După război mulți voinici s'arată.
3254. Dintr'un cârd de voinici
Rămas-am singur p'aici.
(Când vrei să-ți bați joc de niște fricoși).
3255. Toată lumea e voinică, când dușmanul fuge.
3256 Omul voinic nu se sperie de toate mușțele.
3257. Pe câți îi numim cunoscuți,
Ne pot fi vrăjmași nevăzuți.
(Să ne ferim de prietenii de căciulă).

CALITĂȚI ȘI VIRTUȚI

3258. Dela adevăr până la minciună e un lat de palmă.
3259. Adevărul este ușa raiului.
3260. Gura nebunului adevărul grăește.
3261. Dela nebun și dela beat
Adevăru-i lesne de aflat.
3262. Vremea descoperă adevărul.
3263. Adevărul plutește ca untul de lemn.
3264. Adevărul este cum te văz și cum mă vezi.
(Pentru a întări o afirmare).
3265. Ce-i adevărat
Nu-i păcat.
3266. A vorbit adevărat
Ș'a venit cu capul spart.
3267. Ce e drept și adevărat, nici la dracul nu e minciună.
3268. Vine binele.
Ca albinele.
(Adică curge norocul).
3269. Fă în viața ta tot bine,
Chiar și legilor străine.

3270. Totdeauna binele se uită mai lesne ca răul.
3271. Bine, bine peste bine
Când vine, e tot mai bine.
3272. Binele vine anevoe, iar răul îndată.
3273. A face bine, e totdeauna mai bine decât a face rău.
3274. Caută binele cu sacul,
Și nu-l găsește nici cu acul.
3275. Unde-i bine
Nu-i de mine;
Unde-i rău,
Hop și eu.
3276. Ori mai bine, ori mai rău
Știe unul Dumnezeu.
3277. Las că-i bine, cu toate că-i rău.
(La o întâmplare nenorocită, arătând: că răul puteà să fie mai mare, sau că tot răul are și partea lui de bine).
3278. Când îmi merge bine,
Toți îs cu mine;
Când îmi merge rău,
Rămân numai eu.
3279. Pânăi bine
Mulți cu tine;
Dar la nevoi
Mai napoi.
3280. Nu-i da binelui cu piciorul
Că pe urmă o să-i duci dorul.
3281. E mai bine cu binele decât cu răul.
3282. Binele pe om îl scapă,
Cu vreme de foc și apă.
(Indemn de a face bine).

3283. Binele de rău te scapă
Să-l arunci chiar şi în apă.
(Binele pe care-l faci îşi primeşte odată răsplata).

3284. Binele din mâini îl scapă
Şi lasă-l să cază în apă,
Că binele nu s'afundă,
Ci stă, pe d'asupra, în undă.

3285. Fă bine şi-l aruncă în baltă, că nici nu ştii cum iese la iveală.

3286. De faci astăzi cuiva bine
Mâine dela altu-ţi vine.

3287. Aruncă binele tău în dreapta şi în stânga, şi la nevoie ai să-l găseşti.

3288. Omului de unde nu gândeşte
Binele i se răsplăteşte.

3289. Binele nu se face
Numai la cine îţi place;
Că binele este bine
Să-l faci la fiecine.

3290. Spre bine când apuci
Aşa trebue s'o duci.
(Omul să rămână tot pe calea cea bună).

3291. Mulţumim lui Dumnezeu,
Şi de bine şi de rău.

3292. Tu zici că-mi voieşti binele,
Şi mă înghimpi ca albinele.
(Pentru prietenul falş şi viclean).

3293. De bine nimenea nu fuge.

3294. Fapta bună nu moare niciodată.

3295. Fapta bună
Este pentru om cunună.
3296. La fapta bună
Puțini s'adună.
(Cei mai mulți aleargă la rele).
3297. Lucrul bun și care-ți place
Nu întrebi în cât timp se face.
3298. Cine e bun place și lui Dumnezeu.
3299. Omul bun după fapte se cunoaște.
3300. Nu este bun ce este bun, ci este bun ce-mi place mie.
3301. Nu în mult stă bunul, ci în bun stă multul.
3302. Mai bine puțin și bun decât mult și rău.
3303. Să fii bun și blând la toate,
Dar până unde se poate.
3304. Cele bune
Să s'adune,
Cele rele
Să se spele.
(Se zice unde sunt oameni supărați, gata spre ceartă, spre mânie).
3305. Până nu vei vedeà pe cel bun nu lepădà pe cel prost.
3306. A mâncà cinstea cu lingura și rușinea cu pumnii.
(A fi necinstit și lipsit de rușine).
3307. Cinstea nu se cumpără, nici nu
3308. Cine și-a pierdut cinstea, dăi
mânare.
(Căci nu o mai capeți).
3309. Cinstea e mai scumpă

3310. Cinstea cântăreşte mai mult decât banul.
3311. Cinstea la cinste trage.
3312. Omenia omenie cere, şi cinstea cinste.
3313. Cinstea cu ocara nu pot fi împreună.
3314. Dela omul cinstit e destul un cuvânt.
3315. Om cinstit în casă pustie.
(Cinstit fără voia lui; de fapt, om cu apucături rele, care aşteaptă numai prilejul de a-şi da arama pe faţă).
3316. A fi cinstit ca buzunarul pescarului.
(Adică necinstit).
3317. E foarte cinstit când doarme.
3318. Şi-a pierdut credinţa ca şi Eva raiul.
3319. Işi mănâncă credinţa ca ţiganul biserica.
3320. Cumpătul ţine sănătatea omului, şi hărnicia ţine averea.
3321. Doctorul cel mai bun este cumpătul.
3322. Cumpătul
Nu strică umbletul.
(Omul cumpătat e în totdeauna folosit).
3323. Işi pierde cumpătul
Ca ţiganul umbletul.
3324. Dreptul totdeauna umblă cu capul spart.
3325. Dreptul de auzul rău nu se teme.
3326. Om drept ca funia în traistă.
3327. Dreptatea e scrisă la fiecare în vârful nasului.
3328. Dreptatatea iese (la lumină) ca untul-de-lemn deasupra apei.
3329. Pe mulţi prieteni în lume
Ii facem duşmani prin glume.

3330. Gluma se face ceartă.
3331. Glumele nevinovate
Sunt ca sarea în bucate.
3332. Glumele să-ți fie ca sarea în bucate.
3333. La omul harnic se uită sărăcia pe fereastă, dar nu îndrăsnește să intre.
3334. Până acuma n'a lucrat nimic, și acuma șade.
3335. Ce poți lucrà astăzi nu lăsà pe mâne.
3336. Par'că mi-a lucrat și nu i-am plătit.
(Pentru cel care se supără de geaba; care șeade posac și tăcut).
3337. Lucrul are rădăcini amare dar fructe dulci.
3338. Să deà Dumnezeu tot anul să fie sărbători, și numai o zi de lucru; și atunci să fie praznic și nuntă.
(Zic cei leneși).
3339. Lucrul de astăzi nu-l lăsà pe mâine.
3340. Cum ți-e lucrul, așa ți-e plata.
3341. Nici la lucru să te pună,
Dar nici cina să te treacă.
(Pentru cel leneș și mâncău).
3342. Lucrul face sănătate,
Trândăvia tot păcate.
3343. După lucru se cunoaște meșterul.
3344. Precum e omul așa'i și lucrul.
3345. Tu umbli după el cu mila,
Și el după tine cu pila.
(Ii faci bine și el caută să-ți fa
3346. Milă mi-e de tine, dar de
inima.

3347. Cel ce râvneşte la milă moare flămând.
3348. Munca e brăţară de aur.
3349. Munca este mama săracilor.
3350. Cu muncă şi îngăduială dinţii şorecuţului taie odgonul dela corabie.
3351. Dintr'o muncă, cât de mică,
Dacă nu curge tot pică.
3352. De unde munceşti deacolo trebue să mănânci.
3353. Cum munceşti, aşa ţi se plăteşte.
3354. Cine nu munceşte la tinereţe n'are la bătrâneţe.
3355. Omul muncitor
De pâine nu duce dor.
3356. Cel neîndrăsneţ perde multe bunuri.
3357. Numele bun e mai scump decât aurul.
3358. Omenia ţine mai mult decât minciuna.
3359. Omul fără omenie e ca şi trupul fără suflet.
3360. Omul de omenie crede omului de omenie.
3361. Omenia e mai scumpă ca avuţia.
3362. Şi-a mâncat omenia ca ţiganul biserica.
3363. Paza bună trece primejdia rea.
3364. E politicos ca gardul,
Iţi jupoae obrazul.
(Pentru omul mojic).
3365. Potoleşte-l, Doamne, şi pe mine nu mă iuţi.
(Când unul se supără şi ne ceartă. Se zice pentru a-l domoli, ca un fel de ameninţare prietenească)
3366. Să nu deà Dumnezeu omului cât poate să rabde.

3367. Rabdă, sufletele,
Și la bune și la rele.
3368. Rabdă, inimă, și taci
Ce-ai făcut să numai faci.
(Rabdă dacă ai greșit)
3369. Rabdă, inimă, și taci
Că n'ai alta ce să faci.
(Când ești nevoit să rabzi oarece).
3370. Unde-i minte multă este și răbdare multă.
3371. Răbdarea
Trece marea.
3372. Cu răbdarea și cu tăcere
Se face agurida miere.
3373. Cu vreme și cu răbdare, și frunza de dud
se face mătase.
3374. Răbdarea e cea mai bună doctorie,
3375. Când n'are cu ce săracul,
Răbdarea îi este leacul.
3376. Fii, inimă, răbdătoare,
Ca pământul sub picioare.
3377. Par'că mi-e rușine mie
Că nu ți-e rușine ție.
3378. Să aibă cineva rușine
Până unde se cuvine.
3379. Sârguința
Țese pânza.
3380. Sârguința
Țese pânza,
Iară lenea
Pierde vremea.
3381. Sârguința e muma norocului.

3382. Cine se smereşte se înalţă.
3383. Unde nu e socotinţă socoteala merge rău.
3384. Işi păzeşte taina de Joi până mai de apoi, întocmai ca o muere.
3385. La o treabă când se scoală,
Par'că are ouă în poală.
3386. Decât zece trebi şi rele, mai bine una şi bună.
3387. Mai bine să fii cu un om vrednic la pagubă, decât cu un mişel la dobândă.
3388. Omul vrednic se face luntre şi punte, şi trebue să iasă la capăt.
(Pentru cel nevrednic şi, mai ales, pentru slugă).

DEFECTE, VICIURI ŞI CRIME

3389. Arţagul
Îşi găseşte pârţagul.
3390. Caută bucluc cu lumânarea aprinsă.
3391. Cine are minte întreagă
In cearta altora nu se bagă.
3392. Cearta fără bătae e ca nunta fără tobă.
3393. Când doi se ceartă al treilea câştigă.
3394. De aş trăi cât de bine lumea tot mă cleveteşte.
3395. Nu e om fără cusur.
3396. Nu e nimic fără cusur.
3397. Nici salcia pom,
Nici dezmăţatul om.
3398. Fală goală, traistă uşoară.
(Pentru omul calic şi fudul).
3399. Fala mare,
Traistă n'are.
3400. Făţarnicul e ca un cărbune ac
pe neştiute te arde.
3401. Numai pământul astupă gura

3402. Flecarul e ca oala ce mai mult sună când o lovești goală.
3403. Omul fudul, și lui Dumnezeu nu-i place.
3404. Fudulul are doi tovarăși: prostia și sărăcia.
3405. Se fudulește ca musca în lapte.
3406. Fudulia aduce sărăcia.
3407. Furul face numai un păcat, dar păgubașul, până-l află, face o sută.
3408. Cine fură azi un ac,
Mâne fură un gânsac.
3409. Cine fură azi un ou,
Mâne fură și un bou.
3410. Cine fură nu cumpără, dar nici cinste nu capătă.
3411. Fură și se dă de păgubaș.
3412. Fură dela el și duce la altul.
(Pentru cel prost, naiv. Hoț prost).
3413. Noaptea fură,
Ziua jură.
3414. Calul de furat nu se întreabă de dinți.
3415. Numai găinarii șed la pușcărie.
3416. Cine are minte nu se amestecă în gâlceava altora.
3417. Cumperi gâlceavă cu bani.
(Când te vâri singur în bucluc).
3418. Hoțul dela hoț nu fură.
3419. Hoț pe hoț anevoie înșală.
3420. Hoț de hoț se teme.
3421. Când te calcă hoții nu te întreabă de ce ți-e cojocul.
(Când te ieă unul mai repede).

3422. Prinde hoțul, până nu te prinde el pe tine.
3423. Hoțul dela hoț învață.
3424. Fereşte-mă, Doamne, de hoții din casă, căci de cei d'afară mă feresc singur.
3425. Hoțul e numai cu un păcat, iar păgubașul cu două.
3426. Hoțul prinde pe păgubaș.
(Când vinovatul acuză pe cel nevinovat).
3427. De omul hursuz taie poala și fugi.
3428. Se tot înalță până dă cu capul de grindă.
3429. Cine vreà să înșele se înșeală.
3430. Cine înșeală odată, înșeală și a doua oară.
3431. Când te-a înșelat cineva odată, e de vină el; când te-a înșelat a doua oară eşti de vină singur.
3432. Cine lăcomește
Nu se pricopsește.
3433. Sula de aur zidul pătrunde, și lăcomia își vinde neamul și moșia.
3434. Lăcomia sparge sacul.
3435. Lăcomia
Pierde omenia.
3436. Omul lăudăros
Ca puşca fără cocoș.
3437. Lenea e cucoană mare, șade ca un trântor.
3438. Lenea este începutul sărăciei.
3439. Lenea e începutul răutăților.
3440. De lene și de urât,
Tocmai sub pat s'a vârât.
3441. De lene ochii își închide
Și buzele își deschide.

3442. Vede arzând pe el casa
Și i-e lene ca să iasă.
3443. Cucul cântă, iar leneșul stă și numără.
3444. Dela sobă pân la foc
Pentru leneș e mult loc.
3445. Leneșul, când îi este lene, visează că s'a înțepat.
3446. Leneșul e greu să se apuce de lucru, căci de lăsat lasă lucrul oricând.
3447. Leneșul mai mult aleargă, și scumpul mai mult păgubește.
3448. Leneșa, când se scoală,
Pare-că are ouă în poale.
3449. Cine ziua e leneș rămâne flămând pe noapte.
3450. Intreabă pe leneșul să te învețe minte.
(Se zice în batjocură).
3451. Leneșul cată lucru, dar nu dorește să-l găsească.
3452. Leneșul la toate,
Zice că nu poate.
3453. Mândria orbește pe om.
3454. S'a mâniat rău pe sat
Și trei zile n'a mâncat.
3455. Omul în mânie,
Cade în nebunie.
3456. Cel târziu la mânie, e mai mare decât un viteaz.
(Pentru omul care știe să se stăpânească).
3457. Lasă mânia de seară pe dimineața.
3458. Unde mânia cu putere să împreună, acolo trăsnetul mai tare sună.

3459. Cine se învaţă mincinos, când spune adevărul se bolnăveşte.
3460. Mincinosul nu se mai crede nici când ar spune adevărul.
3461. Din gura mincinosului nici ce e adevărul nu se crede.
3462. Cine se laudă că nu e mincinos, trebue crezut pe jumătate.
3463. Mincinosul, cu d'asila,
Face musca cât cămila.
3464. Mincinos pe mincinos nu poate înşelà.
3465. Mincinosul face ziua noapte şi noaptea zi.
3466. Tânăr mincinos, bătrân hoţ.
3467. Lauda mincinosului, bucuria nebunului.
3468. Cine spune minciună e ca şi cel ce fură.
3469. Frumoasă poveste, dar mare minciună.
3470. Minciuna are şi ea loc pe unde se trece.
3471. O minciună bine ticluită plăteşte mai mult decât un adevăr.
3472. Minciuna lată
Iţi aduce rea răsplată.
3473. Cu minciuna împrânzezi, dar nu poţi să înserezi.
3474. Minciuna are picioare scurte.
(Pentru cei mincinoşi cari se prind uşor).
3475. Minciuna a umblat cât a umblat,
Până i s'a înfundat.
3476. Cine umblă cu traista cu minciu[illegible]
mult.
3477. O să se mântue el [illegible]
nile.

3478. Minciuna sparge şi case de piatră.
3479. Nu mai spune minciuni d'ale tale, că-s sătul d'ale mele.
3480. Ouăle nu se roşesc cu minciuni.
3481. Minciuna se afundă ca plumbul şi iese ca frunza.
3482. Spune minciuni de fug prin casă.
3483. Cu cartea în mână şi cu minciuna în gură. (Zic sătenii despre cărturari).
3484. A umblà cu minciuna în traistă.
3485. Minciună cât ziua de ieri.
3486. Minciună cât toate zilele de mare.
3487. Minciună în prăjină. (Adică mare, văzută).
3488. Minciună cu coarne.
3489. Cine minte — şi fură.
3490. Cine a minţit odată, nu se mai crede.
3491. Cine a minţit odată nu se mai crede (nici) când spune şi adevărul.
3492. Cine a minţit odată nu se mai crede a doua oară.
3493. Cine mințește, lumea de el se ferește.
3494. Minte de svântă pământul.
3495. Minte de stă piatra în loc.
3496. Minte de stă soarele în loc.
3497. Decât c'un mojic la câştig, mai bine c'un om de omenie la pagubă.
3498. Năravul din fire
N'are lecuire.
3499. Năravurile din fire ca negreața la corb.
3500. E om frumos, dar năravul îl strică.

3501. Precum îi este firea
Așa și năravirea.
3502. Nelegiuitului îi vine de hac necredinciosul.
3503. Decât să-ți iasă nume rău, mai bine ochii din cap.
3504. Obraznicul
Mănâncă praznicul.
3505. Unul cu folosul și altul cu ponosul.
3506. Caută pricină cu lumânarea aprinsă.
3507. Dacă răul e înainte, alergi să-l ajungi; dacă răul e în urmă, stai să te ajungă.
3508. La rău sărmanul aleargă cu poșta, iar la bine merge cu carul.
3509. Omul la rău aleargă cu armăsarul,
Și la bine merge cu carul.
3510. Rău faci, rău găsești.
3511. Cine face tot la rele
El nu scapă de belele.
3512. Rău cu rău s'alungă.
3513. Omul rău e ca un cărbune, dacă nu te arde te înnegrește.
3514. Pe omul rău nici dracu nu-l vreà.
3515. Omului rău dă-i și cămașa și fugi.
3516. De oameni răi să fugi ca dracul de tămâie.
3517. De omul rău să fugi mâncând pământul.
3518. Rău e cu rău, dar mai rău fără rău.
3519. Să nu mai deà rele Domnul
Cât poate suferì omul.
3520. Fuge de un rău și dă peste altul.
3521. Pe omul rău umbli să'l îmblânzești
Și mai rău îl îndrăcești.

3522. Vorba de rău mai bine se crede.
3523. Până nu faci altuia bine, nu-ţi face ţie rău.
3524. Scumpul mai mult păgubeşte, (şi) leneşul mai mult aleargă.
3525. Scumpul cumpără stafide, şi cere să-i adaoge piper.
(Pentru cel zgârcit. Odinioară piperul era foarte scump).
3526. Scumpul pentru bani ar luà şi pe fata dracului.
3527. Scumpul nici ce are nu are.
3528. Dacă scumpul moare atunci îi învie averea.
3529. Scumpul cu înşelătorul lesne să învoesc.
3530. Sfada grabnică aprinde foc, şi vrajba grabnică varsă sânge.
3531. Mai lesne vei face un puţ în mare, decât o găurică în punga zgârcitului.
3532. Zgârcitul nici el nu mănâncă, nici pe altul nu va să vază mâncând.
3533. Zgârcitul are două mâni: una lungă, cu care vreà să ieà, şi alta scurtă, cu care ar vreà să deà.
3534. Omul care e stricat,
Nu se teme de păcat.
3535. Pe tâlharul de casă nu-l poţi prinde.
3536. Tâlharul neprins este negustor cinstit.
3537. Tâlharul cel mic se spânzură şi cel mare scapă.
3538. Tâlhar pe tâlhar nu fură.
3539. Trufia e trâmbiţa căderei.
3540. Vicleanul făgăduieşte, nebunul trage nădejde.

3541. Vulpea e vicleană, dar mai viclean e cel ce o prinde.
3542. Omul viclean se îmbracă când în piele de oaie, când în piele de vulpe.
3543. Dară vină şi păcatul
Îşi găseşte vinovatul.
3544. Nu plăteşte bogatul ci vinovatul.
3545. Vinovatul mai mare gură face.
(Căci vorbele nu probează nimic; faptele să te apere).
3546. Vântul aţâţă focul şi vorba vrajba.
3547. Cu vrajba şi cu urgia raiul n'o să dobândeşti.
3548. Ochii zavistnicului văd şi cele ce nu sunt.

POVEȚE, OPRIRI, MAXIME

3549. A ales până a cules.
3550. Acela e mai cu minte care e mai bun.
3551. Acela trăește mult care trăește bine.
3552. Adună argint la tinereţe ca să ai aur la bătrâneţe.
3553. Ai făcut pozna, nu te da în lături.
3554. Ajută-te, și cerul te va ajută.
3555. Alege, alege,
Până culege.
3556. Amânarea e hoțul timpului.
3557. Amânarea
Nu-i perzare.
3558. A pornit cu graba, și s'a întâlnit cu zăbava. (Când cel grăbit nu izbutește)
3559. Ascultă tot, dar nu crede tot.
3560. A se luà după gura lumii este a dà de prăpastie.
3561. A umblà pe sine mai bun să facă,
Defăimând pe altul, nu poate să placă.
3562. Bea paharul până-i plin.

3563. Căile celor ce șed fără de lucru sunt acoperite cu spini.
3564. Când capul e putred, ce să ne așteptăm dela picioare!
3565. Când de multe te apuci
Mai pe toate le încurci.
3566. Când doi se luptă al treilea câștigă.
3567. Când latră un câine bătrân să ieși afară.
3568. Când nu putem face ce voim, trebue să voim ce putem.
3569. Când se culege atunci se alege.
3570. Când te apuci la vre-o treabă,
N'o lăsà fără ispravă.
3571. Când te găsește una te găsesc mai multe.
3572. Când vezi pe om că se înneacă, atunci îi mai dai brânci (în apă).
(Când faci rău unuia care e dejà destul de nenorocit).
3573. Ca să ieși la mal, în toate, îți trebue limbă de aur ori pungă de aur.
3574. Ca să putem scăpà de răul cel mai mare să suferim cel mai mic.
3575. Caută cui trebue să crezi și cui nu.
3576. Caută și vei aflà.
3577. Caut una și dau peste alta.
(Când caută cineva să facă vre-un bine, și în urmă vede că a făcut rău).
3578. Ca vremea nici un dascăl mai bu
3579. Ce a fost a trecut, ce-o ma
venì.
3580. Ce-am avut și ce-am perdut.

3581. Ce dă vremea, nici avuția nici nevoința poate cumpărà.
3582. Ceeace omul singur își face nimeni nu-i poate desface.
3583. Ce e nou e și frumos.
3584. Ce e prea mult nu e sănătos.
3585. Ce faci ți se va face.
3586. Cei ce se potrivesc
Lesne se împrietenesc.
(Mai ales pentru cei răi).
3587. Cel ce începe multe nu isprăvește nimic.
3588. Cel ce mereu se potrivește tot cu rău o sfârșește.
3589. Cel ce se înnecă se apucă de sabie cu mâna goală.
3590. Cel ce tot alege,
Pe urmă culege.
3591. Cel ce vreà să câștige odată prea mult, mai adeseori pierde și puținul ce-l are.
3592. Cel cuminte învață din nenorocirile celui neprevăzător.
3593. Cel cuminte strânge bani albi pentru zile negre.
3594. Cele rele să le scrii pe apa ce curge, iar facerea de bine în piatră să o sapi.
3595. Cel mai bun dascăl e pățania.
3596. Ce nu poate face un singur om, fac mai mulți împreună.
3597. Ce nu se poate nu cere nici la Dumnezu.
3598. Ce nu-ți este de potrivă
Iți va fi tot împotrivă.

3599. Ce poți face astăzi nu lăsà pe mâine.
3600. Cercarea greș n'are.
3601. Cere să-i dai la soroc,
Par'că te pune pe loc.
(Pentru creditorii nemiloși).
3602. Ce s'a amânat
Nu s'a uitat.
3603. Ce-și face omul singur nici dracul nu poate
să-i desfacă.
3604. Ce ție nu-ți place,
Altuia nu face.
3605. Cine aduce veste, veste duce.
(Să ne ferim de asemenea oameni).
3606. Cine a face ca mine, ca mine să pățească.
3607. Cine alege,
Culege.
3608. Cine aleargă mult,
Mănâncă unt.
3609. Cine are vreme să n-o piarză.
3610. Cine așteaptă mură în gură,
Nu ajunge ziuă bună.
3611. Cine caută, găsește.
3612. Cine caută vreme, pierde vremea.
3613. Cine ce face lui își face.
3614. Cine cere nu moare, dar nici ei
3615 Cine cere nu piere, dar nici nuu
3616. Cine cere nu piere, dar
3617. Cine cere, nu piere.
3618. Cine cere nu piere,
Veste bună nu-i ma
3619. Cine dă lui își dă.

3620. Cine defaimă pe altul înaintea ta, el şi pe tine o să te defaime înaintea altuia.
3621. Cine de oameni nu se rușinează, nici de Dumnezeu nu se înfricoșează.
3622. Cine dorește mai mult pierde și pe cel puțin.
3623. Cine face acela trage.
3624. Cine face ca mine, ca mine să pată.
3625. Cine face, lui îșĭ face.
3626. Cine jură lesne, minte.
3627. Cine lăcomește să apuce cele străine, pierde și ale sale.
3628. Cine la mult năzuește, nici una nu isprăvește.
3629. Cine merge încet departe ajunge.
3630. Cine n'a îndurat suferințe nu se îndură de alții.
3631. Cine ne-a dat astăzi să ne deà și mâine.
3632. Cine n-o caută o găsește, dar încă cine o caută.
3633. Cine nu e iertat nu ştie să ierte.
3634. Cine nu e mulțumit de puțin, nici de mult nu are parte.
3635. Cine nu e mulţumit cu puțin nu e vrednic de mult.
3636. Cine nu păstrează, nu are.
3637. Cine nu poate aveà mult, e bucuros și de puţin.
3638. Cine nu poate săvârșì un lucru, să nu se apuce de dânsul.
3639. Cine nu se mulțumește de puțin, nu e vrednic nici de mult.

3640. Cine nu te ştie te vinde, iar cine te știe te cumpără.
3641. Cine nu va să se înomolească, de noroi să se ferească.
3642. Cine nu voește când poate nu va mai puteà când va voì.
3643. Cine o mai face ca mine să pață.
3644. Cine păgubește se înțelepțește.
3645. Cine pe sine se laudă, acela mai tare se înjosește.
3646. Cine plânge vara, râde iarna.
3647. Cine poate face bine și nu face, păcătuește.
3648. Cine s'apucă de multe nu isprăvește nici una.
3649. Cine se grăbește
Curând ostenește.
3650. Cine seamănă cu lacrimi culege cu bucurie.
3651. Cine spune multe face puține.
3652. Cine se razimă pe umbră, greșește.
3653. Cine se silește, are.
3654. Cine se umilește se înalță.
3655. Cine te știe te cumpără, cine nu, te vinde.
3656. Cu cât le lași cu atâta te lasă.
3657. Cu cât mai multe auzi cu atât mai multe înveți.
3658. Cu cât te afunzi,
Cu atât te cufunzi.
3659. Cu cel ales, ales vei fi, și cu cel [illegible] nic,
te vei îndărătnici.
3660. Cu cele puține
Acel mult se ține.

3661. Cu chibzuială dai, ai.
3662. Cu încetul, cu încetul,
Se face oțetul.
3663. Cu încetul departe ajungi.
3664. Cu încetul, încetul, agurida se face miere.
3665. Cum a venit, așa s'a dus.
3666. Cum e fapta și plata.
3667. Cum faci ți se face.
3668. Cum o iau, așa o dau.
3669. Cumpără la timp și vei aveà la nevoe.
3670. Cum și-o face omul singur, nu i-o face nici dracul.
3671. Cu prea multă grabă,
Nu faci multă ispravă.
3672. Cu un dacă la mijloc, s'a dus treaba jumătate.
3673. Cu vreme și cu încetul
Să face tare oțetul.
3674. Cu vreme toate se fac bune.
3675. Dacă ar fi cum nu este, nu ar fi cum este.
3676. Dacă cade omul, anevoe se îndreptează.
3677. Dacă este, este,
Nu mai da la toți de veste.
3678. Dacă faci bine, nu trâmbița în lume.
3679. Dacă n-ai astăzi vei aveà mâine.
3680. Dacă n-ai cu cine n-ai,
Adevăru să nu-ți dai.
(Nu-ți deschide inima la toți).
3681. Dacă n'ar fi nu s'ar povestì.
3682. Dacă nu curge tot pică.
3683. Dacă nu e cine nu e, cine e să nu mai fie.

3684. Dacă nu ești vrednic la o treabă,
Nu-ți bate capul de geabă.
3685. Dacă nu ești vrednic să-l duci, nu te încărcà peste măsură.
3686. Dacă nu-i cine să fie,
Iți pare casa pustie.
3687. Dacă nu-i, nici nu trebue.
3688. Dacă nu-i, nu-i,
Nu mai spune nimărui.
3689. Dacă nu ți se pleacă ție vremea, pleacă-te tu vremii.
3690. Dacă te înțelegi dintâi, nu te certi pe urmă.
3691. Dacă te știi vrednic,
Nu stà cu un nemernic.
3692. Dacă vrei, poți.
3693. Dacă vrei să-ți sufere alții, suferă și tu altora.
3694. De aceea ce se teme omul, nu scapă.
3695. De-ar ști omul ce ar ajunge,
Mult ar mai oftà și-ar plânge.
3696. De-ar ști omul ce ar păți,
De înainte s'ar ferì.
3697. De-ar ști omul ce ar păți,
Nici din casă n'ar eșì.
3698. De-ar ști omul cum nu știe, multe în lume n'ar păți.
3699. Decât de multe orì și puțin, mai bine odată și mult.
3700. Decât doi: ți-oi dà, mai bine nici unul.
3701. Decât multe și tot rele, mai bine una și bună.

3702. Decât să zici: vai de noi! mai bine: vai de mine.
(Zice nevoiașul care nu vreà să se căsătorească).
3703. Decât să muncești de geaba, mai bine să ședzi de geaba.
3704. Decât să ieà Dumnezeu mințile omului, mai bine să-i ieà vieața.
3705. Decât să mai trăești, mai bine să nu mori niciodată.
3706. Decât să porți pe om cu vorba, spune-i mai bine că nu se poate.
3707. Decât tot na și da,
Mai bine odată ba.
3708. Decât vom zice: vai de noi! mai bine să zic: vai de mine!
3709. De ce fugi nu scapi.
3710. Degeaba faci mânz, dacă nu-i lup să-l mănânce.
(Tot aduni, dar ce folos dacă nu ai cui să lași).
3711. Dela cine nu te aștepți, acela te vinde.
3712. De multe în lume am dat,
Și tot nu m'am învățat.
3713. De multe ori oamenii mari nu sunt în apele lor.
3714. De puțin cine nu se mulțumește
Nici de mult nu se învrednicește.
3715. De unde vii și unde te duci,
Tot pui de pupăză mi-aduci.
3716. De va cădeà vrăjmașul tău, tu nu te bucurà de el.
3717. Din cele mici se cunosc cele mari.

3718. Din colibă încă se nasc oameni mari.
3719. Din puțin se face mult.
3720. Duhul omului e ca o funie; dece o întinzi dece slăbește.
3721. După care ași merge nu mă cere,
Care vine
Nu-i de mine.
3722. După fapta chibzuire,
Ades aduce căire.
3723. După faptă se cunoaște omul.
3724. După faptă
Și plată.
3725. După o scurtă plăcere urmează o lungă durere.
3726. E mai bine a ștl puține și bine.
3727. E mai ușor a zice ba,
Decât toată ziua na.
3728. Este lesne a iertà, dar este greu a uità.
3729. Ești stăpân pe capul tău.
Ori pe bine, ori pe rău.
3730. Eu fac, eu trag.
3731. E ușor a fi bogat, dar greu a fi fericit.
3732. Fă cum faci, că bine faci.
3733. Fă-te luntre și punte dacă vrei să fii om.
3734. Fă-te topor de oase, numai să-ți ajungi scopul.
3735. Ferește-te de cărbunele acoperit.
3736. Ferește-te de lingușitori,
Dacă nu vrei să mori.
3737. Fericit acela care se

3738. Fericit e acel ce poate încălzì mai mulţi la soba lui.
3739. Fericit omul care se mulţumeşte cu ceva mai puţin decât are.
3740. Fiecare este stăpân pe capul lui.
3741. Fiecare lucru e pe şartul său.
3742. Fii înţelept ca şearpele, muncitor ca albina şi dornic ca turturica.
3743. Graba
Strică treaba.
3744. Greu se cunoaşte cineva pe sine.
3745. Inainte de a poruncì, învaţă a te supune.
3746. Incălzeşte-te cât arde focul.
3747. Incercare(a)
Moarte n'are.
3748. Incetul cu încetul departe ajungi.
3749. Incetul cu încetul pierzi timpul.
3750. Inchide-ţi uşa casei până a nu ţi-o golì-o furul.
3751. In fiecare om şeade un dobitoc.
(Pe care vinul îl dă câteodată la iveală).
3752. Intâmplarea
Vină n'are.
3753. La fapte bune puţini s'adună;
Mult pot puţini buni împreună.
3754. La toate urma alege.
3755. Lucrul bine început
E pe jumătate făcut.
3756. Lucrul de astăzi nu-l lăsà pe mâine.
3757. Lucrul la timp dăruit
Preţueşte îndoit

3758. Lucrul rău nu piere cu una cu două.
3759. Lumea asta e pe dos;
Toate merg cu capul în jos.
3760. Lumea cu lumea, și noi cu noi.
3761. Lumea nu s'a făcut într'o zi.
3762. Mai bine bârna din ochiul tău să o scoți, decât gunoiul din ochiul fratelui tău.
3763. Mai bine ceva decât nimic.
3764. Mai bine înțelept între cei morți, decât prost între cei vii.
3765. Mai bine mai mare între mici, decât mai mic între mari.
3766. Mai bine mai târziu decât niciodată.
3767. Mai bine să întreacă decât să nu ajungă.
3768. Mai bine să mergi pe jos decât să rămâi pe jos.
(Mai bine să strângi decât să cheltuești preà mult și să dai de sărăcie).
3769. Mai bine să-ți pară rău că ai tăcut decât că ai zis.
3770. Mai bine să-ți rămână decât să nu-ți ajungă.
3771. Mai bine taci decât să-ți pară rău că ai zis.
3772. Mergi încet că ajungi departe.
3773. Mulți mari lucruri socotesc
Și nici mici nu isprăvesc.
3774. Mulți sunt chemați dar puțini ale
3775. Mult trăești, multe vezi.
3776. Mulți văd, puțini înțeleg
3777. Mulțumirea sufletească
Intrece pe cea trupe

3778. N'ai băgat de seamă la început; pe urmă ţi-au sărit ochii.
3779. Na şi ţie, na şi ţie; d'apoi ce-mi rămâne mie?
3780. Nici nu te lasă să te prăpădeşti,
Nici nu te lasă ca toţi să trăeşti.
3781. Nici odată nu te vei căl că ai tăcut.
3782. Nici o faptă
Fără plată.
3783. Nici o faptă
Fără răsplată.
3784. Nici prea-prea, nici foarte-foarte.
3785. Nici un lucru să nu crezi,
Cu ochii până nu vezi.
3786. Norocul e nimic, înţelepciunea e totul.
3787. Nu aruncà apa cea tulbure înainte de a aveà pe cea limpede.
3788. Nu aşteptà mură în gură.
3789. Nu bate unde nu ţi se deschide.
3790. Nu căutà ce am fost, şi vezi acum ce sunt.
3791. Nu da povaţă celui ce nu ţi-o cere, căci nu te ascultă.
3792. Nu fă rău fratelui tău,
Că se sparge în capul tău.
3793. Nu împrumutà pe cel ce voieşti să-l aibi prieten.
3794. Nu pune degetul între ciocan şi nicovală.
3795. Nu pune mâna unde nu-ţi fierbe oala.
3796. Nu râde de nenorocit, căci norocul e schimbător.
3797. Nu rupe floarea dacă vrei să vezi rodul ei.

3798. Nu ştie să încurce două paie.
3799. Nu se ştie cine moare şi cine trăieşte.
3800. Nu se scoate uşor mielul din gura lupului.
3801. Nu stà ca un nemernic
Dacă te cunoşti vrednic.
3802. Nu te amestecà ca mărarul în toate bucatele.
3803. Nu te amestecà în gâlceava altora.
3804. Nu te amestecà în toate ca sarea în bucate.
3805. Nu te atinge că te frige.
3806. Nu te face înțelept în tot locul.
3807. Nu te încrede celor tăcuți.
3808. Nu te încrede în tot câinele care dă din coadă.
3809. Nu te măsurà cu cei mari.
3810. Nu te măsurà cu cine n'ai de a face.
3811. Nu te sperià de acela care face gură, ci de acela care tace şi face.
3812. Nu te vârî ca să nu fii pe brânci dat afară.
3813. Nu-ți da cu capul de părete.
3814. Nu-ți pune mintea cu nebunul.
3815. Nu ţintì unde nu poți ajunge.
3816. Nu tot omul e om.
3817. Nu trebue să imităm decât pe acei ce-i vedem făcând bine.
3818. Nu umblà din uşă în uşă, ci cu [illegible] mai pricopseşti.
3819. Nu va scăpà omul de [illegible] pajă.
3820. Obiceiul uşur[illegible]
3821. Om alege păc[illegible]
3822. O mie să auz[illegible]

3823. Omul, când e să se înnece, se acață și de un paiu.
3824. Omul e dator să cerce și bune și rele.
3825. Omul nu poate să facă
Un lucru la toți să placă.
3826. Omul, până nu pătimește, nu se învață.
3827. Omul păcătos
E la toate fricos.
3828. Omul pățit e mai învățat.
3829. Omul se cunoaște când intri cu el în plug.
3830. Orice faci e împrumut,
Și ce-i rău și ce-i plăcut.
3831. Orice lucru, când e mai puțin, se pare mai cu gust.
3832. Orice lucru cu măsură.
3833. Orice lucru este bun la timpul său.
3834. O singură vorbă e de ajuns celui ce va să te înțeleagă.
3835. Până nu dai cu capul de toți pereții nu te îndrepți.
3836. Până nu greșești,
Nu nimerești.
3837. Până nu tună
Nu-i adună.
(Pentru cei deopotrivă răi).
3838. Până să-l faci ca pe tine, el te face ca pe dânsul.
(Când te aduni cu cei răi).
3839. Paza bună trece primejdia rea.
3840. Păzește-te de cel ce n'are ce să mai piarză.

3841. Pe cine nu laşi să moară nu te lasă să trăeşti.
3842. Pentru un purice nu svârlì plapăma pe foc.
3843. Pilda floare rodeşte.
3844. Pilda rea strică obiceiurile cele bune.
3845. Pomul se cunoaşte după roade, şi omul după fapte.
3846. Pe craca uscată nu cântă privighetoarea.
3847. Priveşte-mă în faţă,
Şi mă întreabă de viaţă.
3848. Puneţi frâu la gură şi lacată la inimă.
(Nu-ţi da gândurile în vileag).
3849. Rău îmi pare de tine, dar de mine mi se rupe inima.
3850. Să asculţi de toată lumea, dar dintr'ale tale să nu eşi.
3851. Să fii bun şi blând la toate,
Dar până unde se poate.
3852. Să fugi de omul rău şi de fum în casă.
3853. Să nu te grăbeşti,
Că te pripeşti.
3854. Să nu te pripeşti
Că o greşeşti.
3855. Să nu te pui unde arde.
3856. Să te fereşti de omul căruia toate-i plac.
3857. Scoală-te de dimineaţă
Dacă vrei să-ţi lungeşti vi[illegible]
3858. Scoate apa cât este găleat[illegible]
3859. Sfârşitul laudă în[illegible]l.
3860. Sparge întâi nuc[illegible]

3861. Spre bine când apuci,
Tot așa trebue s'o duci.
3862. Spune-mi cum te chiamă ca să-ți spun cine ești; spune-mi de unde ești, ca să-ți spun să nimerești.
3863. Spune-mi cum te chiamă să-ți spun la ce sfânt să te închini.
3864. Stăpânește vorba până nu o ai vorbit.
3865. Timpul are dinți de oțel,
Roade voinic și mișel.
3866. Timpul cumpără paiele și nevoia le vinde.
3867. Timpul face, timpul desface.
3868. Timpul învață pe aceia ce n'au școală.
3869. Timpul pierdut nu se mai întoarce.
3870. Timpul toate le coace.
3871. Ține ce ai în mână și n'alergà după minciună.
3872. Ține minte în tot veacul
Și nu-ți băgà în cârd cu dracul.
3873. Ține-te numai de una,
Nu sărì din una într'alta.
3874. Tocmai de ce te-ai păzit n'ai scăpat.
3875. Ți-oi ertà
Da nu ți-oi uità.
3876. Toată greșala are ertarea ei.
3877. Toate le-am dat pe una,
Și nici aia nu-i bună.
3878. Toate la vremea lor date
Sunt ca și o sănătate.
3879. Toate sunt până la o vreme.
3880. Tot începutul are și sfârșit.

3881. Tot păţitul e priceput.
3882. Totu-i nou şi totu-i vechiu.
3883. Trebue a apucà treaba dela cap.
3884. Treci râul până nu vine unda.
3885. Trei lucruri nu se pot: scară la cer, măduvă la fer şi punte pe mare.
3886. Trei lucruri sunt rele: picătura în casă, muierea rea şi durerea de măsea.
3887. Trei lucruri te scot din casă: fumul, muierea rea şi picătura.
3888. Unde a fost are să mai fie.
3889. Unde este pace,
Şi lui Dumnezeu îi place.
3890. Unde nu poţi prinde
Mâna nu-ţi întinde.
3891. Unde nu te înţelege
Nu umblà să dai lege.
3892. Unele aşteptăm şi altele ne vin.
3893. Unul adună, altul risipeşte.
3894. Unul face, altul trage.
3895. Uşor a poruncì, greu a împlinì.
3896. Vai de casa omului, când dracul îşi vârà coada.
3897. Vremea ce a trecut nu se mai întoarce.
3898. Vremea cu încetul poate,
Să le descopere toate.
3899. Vremea descoperă adevărul.
3900. Vremea descoperă toate,
Şi pe hoţ de faţă scoate.
3901. Vremea îndreaptă toate.
3902. Vremea le îndreaptă toate.

3903. Vremea mută şi schimbă lucrurile.
3904. Vremea râde, vremea plânge.
3905. Vremea te învaţă.
3906. Vremea toate le mistueşte.
3907. Vremea vindecă toate.
3908. Vremea vinde lemnele şi nevoia le cumpără.

ANOTIMPURI, ASTRE, SĂRBĂTORI

3909. Anul nu-l putem tăia cu foarfecele.
(Să fim cu răbdare).

3910. Decât un an coțofană, mai bine șoiman o vară.

3911. Mai bine astăzi oul
Decât mâine boul.

3912. Oul de azi e mai bun decât găina de mâine.

3913. Și azi și mâine, în urmă nimic nu rămâne.

3914. Azi mă duc, mâine mă întorc,
Mâine seară sunt la loc.
(Pentru cel care face o treabă repede).

3915. Cine se teme de brumă nu pune viță de vie.

3916. A se duce unde a bubuit întâi.
(Adică departe).

3917. De căldură îi trec genunchii de gură.
(E înghețat de frig).

3918. A intrat în căldură.
(E apucat).

3919. Ceasul a sosit,
Voinicul n'a venit.
(Când suntem înșelați în așteptările

3920. S'a dus înainte de a-i bate ceasul.
(A murit încă tânăr, fără să fie vre-o pricină).

3921. Veneà ca ceasul cel rău.
(Adică repede, deodată).

3922. Cerul, pământul, focul şi apa n'au judecată.
(Sunt unii oameni cărora nu le poţi cere socoteală de faptele lor; cum ar fi de pildă împăraţii cari, după credinţa poporului, pot chiar omorî oameni fără a fi pedepsiţi).

3923. Când s'a lipì cerul de pământ.
(Adică niciodată).

3924. A făcut (şi el) o bortă în cer.
(Se zice, într'un mod ironic, când unul se laudă că a făcut ceva de ispravă).

3925. N'a făcut gaură în cer.
(Nu a făcut nici o ispravă mare).

3926. Mai bine o zi cocoş decât o vară găină.

3927. După ce apune soarele laudă ziua.

3928. Decât toată ziua: hi şi ha, mai bine odată: ba.
(Pentru cel căruia i se tot cere).

3929. Zilele nu intră în sac.
(Toate vor veni şi ele cu vremea).

3930. Toată ziua îl porţi în braţe, şi seara tot pe el îl dor picioarele.
(Pentru cel veşnic nemulţumit).

3931. Fie trei zile cu cea de alaltăeri.
(Când unul tot pe a lui o ţine).

3932. O zi nu e lumea întreagă.
(Vom aştépta şi atât. Să răbdăm).

3933. Picioare bătute
Şi zile pierdute.
(Lucrare, întreprindere, etc., fără ispravă, şi în care silinţa nu a lipsit).

3934. Par'că e făcut la zile mari.
(Om norocos).

3935. A nu aveà ziuă albă.
(A fi lipsit de noroc).

3936. A intrà în zile de babă cu cineva.
(A nu se înţelege, a se certà cu cineva).

3937. Cine se scoală de dimineaţă se scobeşte în măsele, cine târziu se scarpină în cap.

3938. Scoală-te de dimineaţă ca să mai lungeşti din viaţă.

3939. A luat-o de dimineaţă, să nu-l întreaca alţii.
(Pentru omul beţiv).

3940. Cu toţii până dimineaţa.
(Pentru cel care vine nepoftit într'o adunare).

3941. Ce-mi place Dumineca, şi Sâmbăta.
(Adică în totdeauna, oricând).

3942. Ce-a fost verde s'a uscat,
Ce-a înflorit s'a scuturat.

3943. După furtună va fi (vine) şi vreme bună.

3944. A trecut ca pe ghiaţă.
(Repede, căpătând numai o spoială).

3945. Se topeşte ca sloiul de ghiaţă.
(Adică se nimiceşte).

3946. Iarna se îmbunesc perele acre.
(Adică unii oameni la bătrâneţe).

3947. A înserat fără vreme.
(Când unul îmbătrâneşte înainte de vreme).

3948. Lumina e lumină, numai cel fără ochi nu o vede.

3949. Fuge de lumină ca liliacul.
(In înțelesul propriu și figurat).

3950. A apucat luna cu mâna și soarele cu picioarele.
(A face o ispravă mare, ceva de necrezut).

3951. Par'că a căzut din lună.

3952. A scos luna din fântână.
(Pentru cel prost).

3953. Ploaia din Maiu
Face mălaiu.

3954. Nu lipsește ca Martie din post.
(Se zice de unul supărător care se amestecă nepoftit în vorbă sau în treabă).

3955. A fi ca negura nopții.
(Adică negru).

3956. Nu mi-a nins ca să nu-mi degere.
(Se zice când vine peste noi o întâmplare proastă).

3957. Nici nu-i ninge, nici nu-i plouă.
(Arată răceala cuiva față de un interes. Pentru omul închis, posac).

3958. Picătură cu picătură se face lac.

3959. Omul udat, nu-i pasă de ploaie.

3960. Plouă peste mirişte și ninge peste pădure.
(Când dă vreun bine unde nu e de nici un folos. Dumnezeu dă unde nu trebue. Cel avut e norocos; iar cel sărac, vai de el).

3961. Cerul de primăvară e adesea ca o mutră de soacră.
(Zilele de primăvară sunt foarte schimbăcioase).

3962. **Una dela răsărit și alta dela apus.**
(Se zice de acei care povestesc fără șir, care spun lucruri fără legătură între dânsele).

3963. **Una la răsărit și alta la asfinţit.**
(Lucruri împrăștiate fără nici un capăt).

3964. **Mai lungă Sâmbăta decât Dumineca.**
(Arată o nepotrivire în îmbrăcăminte. De pildă haina de dedesubt e mai lungă decât cea deasupra).

3965. **Vine seara, pleacă dimineaţa, și lumea zice că a dormit acolo.**
(Oamenii judecă pe din afară).

3966. **Soarele, că e soare, și nu poate încălzì toată lumea odată.**

3967. **Soarele, de e soare, și tot nu poate luminà toate văile.**
(Se zice pentru cei mari ce nu pot ajutà pe toţi).

3968. **Răsare soarele în toată ziua, dar nu se și vede totdeauna.**
(Ce poţi face azi, nu poţi face și mâine. Sunt lucruri legate de anotimpuri, etc.).

3969. **Unde nu intră soarele intră boalele.**

3970. **Umbra se strămută după soare.**
(Tot astfel și cel mic sau sarac, după cel mare sau bogat).

3971. Citește în [illegible] în gropi.
(Se [illegible]

3972. Dacă [illegible] codrul
(Pentru [illegible]

3973. El [illegible]
[illegible]

3974. A face tun pe senin.
(A nu face nici o ispravă).

3975. Vara îşi râde în nas, iarna îşi plânge în gură.
(Vara cine petrece, iarna se căeşte).

3976. Cine vara stă şi doarme
Iarna biet moare de foame.

3977. Astă e şi de vară şi de iarnă.
(E tot ce^a re; se serveşte de acest lucru în toate împrejurările. Atâta este; s'a isprăvit).

3978. Nu mai bate vântul care băteà ieri.
(Nu mai e ce a fost; s'au schimbat lucrurile)

3979. Cine seamănă vânt, seceră furtună.

3980. Vântul de frică nu ştie.
(Suflă când vreà şi unde vreà. Pentru cel care fără nici o teamă, sau nici o împotrivire posibilă, face ce voeşte).

3981. Ii suflă vântul cenuşa.
(Ii merge rău).

ELEMENTE, PĂMÂNT, PLANTE

3982. Apa lină sapă adânc.
(Adică omul tăcut si smerit).

3983. Apa stătătoare
E des înșelătoare.

3984. Nu toate apele mari
Fac și valuri tari.
(Nu toți acei cari se laudă mult, fac și treabă însemnată).

3985. Mai curge apa, pe unde a mai curs.
(Putem să mai fim ce am fost).

3986. In apa în care te scalzi, în aceea te vei înnecà.
(De unde te folosești, de acolo îți va veni răul).

3987. Apa, după ce se tulbură, trebue să se limpezească
(După rău și bine, după supărare și mulțumire).

3988. Apa tulbure e bucuria pescarilor.

3989. A trecut apa peste gheață.
(Arată culmea necazurilor, nu mai poate răbdà. A trecut momentul de a face ceva).

3990. A făcut o bortă în apă.
(Munceşte de geaba pentru un lucru; nu face nimic, crezând că face ceva).

3991. Rămâne un om de sărit în apă
(Nu are decât să moară, căci şi-a pierdut tot avutul, sau cinstea de care se bucură).

3992. I-a venit apa pe urechi.
(I-a venit minte târziu).

3993. A fi într'o apă cu cineva.
(La fel cu el, având aceleaşi idei sau interese).

3994. Stau apele în loc.
(De frumoasă ce e).

3995. A fi tot o apă şi un pământ.
(La un fel, deopotrivă împreunaţi).

3996. De unde ară boii mănâncă caii.

3997. Arborele mare, cade tare.

3998. Un arbore nu face pădure.

3999. Aurul e cheea ce merge la toate încuitorile.

4000. Aurul zmoală nu aprinde.
(Prostul îmbogăţit tot prost rămâne).

4001. Nu da cu bâta în baltă, că te stropeşte.
(Nu te atinge de cele murdare, căci nu vei scăpa nici tu nepătat).

4002. Băţul scurt se rupe greu.
(Adică omul cu o poziţie mai mică).

4003. Nu e în bobii lui.
(Pare supărat, buimac de cap).

4004. A-l lăsà în bobii lui.
(A nu vroi să ştie de cineva; a-l părăsi).

4005. S'a încheiat bobocul.
(S'a isprăvit, nu mai poate spune sau face nimeni nimic).

4006. Nu poți ținea doi bostani într'o mână.

4007. Tot bostanul cu sâmburii lui merge de vale.
(Singur, cu mintea lui, și-a făcut greul, necazul).

4008. A intrat iarăși în brazdă.
(Și-a venit la calea cea veche).

4009. S'a oprit în brazdă.
(S'a oprit odată din lucru sau a tăcut deodată).

4010. A intrat iarăși în brazdă.
(Și-a venit iarăși la calea cea veche).

4011. Burueni se găsesc și în grădina cea mai bună.
(Oameni proști cam pretutindenea; nu e om fără cusur).

4012. Buruenile rele, dacă smulgi numai frunzile, ele cresc și mai dese.
(In cel rău să lovești cu putere, să-l nimicești, căci alminterea nu ai făcut nimica).

4013. Câmpul are ochi și crângul urechi.

4014. Cine își mănâncă sămânța de cânepă rămâne gol.

4015. A luà cărbunele cu mâna altuia.
(Când unul spre a face altuia rău se servește de un al treilea).

4016. Cărbunele domolit te arde mai tare.

4017. Cărbune stins
La inimă aprins.
(Pentru dragoste).

4018. Cine umblă printre [illegible]
să nu se plân[illegible]
(Adică cine trăe[illegible]

4019. A umblat după ciuperci
Ş'a dat peste pufuleți.
(Când cauți bun și dai de prost).

4020. S'a înmulțit ca ciupercile în gunoi.

4021. Clae mare și fân rău.
(Om înalt și prost)

4022. De coborît este lesne.
(Dar greu e să te ridici pe o treaptă mai înaltă).

4023. Unde codru nu înverzește.
(Adică departe).

4024. Nu îl curăță de coajă.
(Ii spune de a dreptul, fără a-l cruța).

4025. Adeseori te înșeli dacă te iei după coaja copacului.
(Omul nu se judecă după haine, ci după faptele și inteligența lui).

4026. Copacul nu cade dintr'o lovitură.

4027. Tot copacul dela rădăcină se usucă, dar întâi crengile se văd uscate.

4028. Dela copacul căzut și babele culeg crengile.

4029. Copacul care scârție nu cade de grabă.
(Pentru omul bătrân, sau bolnăvicios, care, în contra tuturor așteptărilor, o duce multă vreme).

4030. Copacul cu rădăcini adânci nu se teme de furtună.
(Adică omul puternic prin poziția lui în societate sau prin sprijinul de care se bucură).

4031. Copacul, cu cât e mai nalt, cu atâta îl murdăresc ciorile.

4032. Oricât de nalt să fie copacul, frunzele cad tot pe pământ.
(Și cel puternic se pierde).

4033. Să se agațe de craca care îl ține.
(Adică de cel care îl sprijinește).

4034. Bate crângul să sară iepurii.
(Caută să afle).

4035. A-și tăia singur creanga de sub picioare.
(Își face rău singur, se lipsește singur de un ajutor pe care'l avea).

4036. A ajuns la creanga verde.
(A izbutit, îi merge bine.

4037. I se pare dealul vale.
(Adică fuge repede).

4038. Nu-i deal fără vale.
(Bine amestecat cu rău).

4039. Dă-l la deal, dă-l la vale, la el tot una e.
(Gata la orice; nu face deosebire.

4040. Una din deal, una din vale.
(A spune lucruri nepotrivite).

4041. A nu fi mult până departe.
(A fi pe moarte).

4042. Am să rup eu odată coada dovleacului.
(O să pun eu odată capăt la încurcătura, la cârșenia aceasta).

4043. Când plecî la drum iea-o mai cu domolul.
(Cine se grăbește curând osenește).

4044. Umblă pe alături cu drumul.
(Merge prost în treabă).

4045. Suflă în dudă.
(Se vaită în zadar de o pagubă [illegible]

4046. Fân sau paie?
(E bine sau rău. Întrebare pe care o fac petitorii, ca să nu-i înțeleagă cineva).

4047. Fierul cât de tare, tot se moaie la foc.
(Omul cel puternic, la nevoe trebue să se plece).

4048. Cine umblă cu fer se umple de rugină.
(Adică cine trăește cu cei răi).

4049. Multe flori sunt pe lume, dar puține mirosse.
(Vorbe fără miez. Frumusețe lipsită de orice altă calitate).

4050. Păcat de floare că e în spini.
(Om bun într'un neam prost).

4051. A se îngâna cu florile.
(A se mângâia cu speranța).

4052. Eu îl trimit la foc
Și el mi-aduce busuioc.
(Se zice și pentru surzi).

4053. Nu mai turnà foc peste pară aprinsă.

4054. Toarnă foc peste pară.
(Intărâtă pe omul mânios).

4055. Nu pune paie peste foc.
(Nu provocà ceartă).

4056. Focul acoperit arde înnăbușit.
(Omul ascuns, care caută să facă vre-un rău. O primejdie nevăzută încă).

4057. Mocnește focul în cenușe.
(Despre cel care pregătește o răzbunare).

4058. Focul cu apa nu se pot împrietenì.
(Pentru doi oameni care nu pot trăì împreună, etc).

4059. Focul te întăreşte şi frigul te moaie.
(Adică averea sau lipsa).

4060. Cine suflă în foc îi sar scânteile în ochi.
(Nu te amestecà în certurile altora).

4061. Acaţă foc cu gură.
(Afirmă cu energie un adevăr, chiar cu primejdia vieţei).

4062. Arde focul în paie ude,
Eu îl strig el nu mă aude.
(Arată nepăsarea cuiva faţă de un interes).

4063. L'a călcat focul.
(A păţit ceva rău ; i s'a întâmplat o nenorocire).

4064. A dat cu mâna în foc.
(S'a înavuţit fără muncă).

4065. Pentru fragă,
Şi frunza ţi-e dragă.

4066. Cât trăeşte frunza în fag.
(Adică puţină vreme).

4067. A luat frunza în buze şi lumea în cap.
(A plecat, a fugit în lume).

4068. A o scoate la frunză verde.
(A scăpat de nevoe).

4069. Unde e fum şi căldură.
(Un neajuns în legătură cu un folos).

4070. Pare că te-a pus la fum.
(Când e un om negru la faţă).

4071. Gârla se ceartă cu marea.
(Adică cel slab cu cel puternic).

4072. Se atârnă ghimpii de el.
(Adică e beat).

4073. **Deosebește goaga de nucă.**
(Arată deosebirea între treabă și treabă, lucru și lucru. *Nuca* este fructul cu coaja cu tot; *goaga* este ce rămâne după ce nuca și-a lepădat coaja).

4074. **Dintr'un grâu bun iese o neghină, și dintr'o neghină iese un grâu bun.**
(Pentru părinți și copii).

4075. **In cel mai bun grâu găsești și câte un fir de neghină.**
(Cel mai bun lucru sau om trebue să aibă și câte un mic cusur).

4076. **Nu e în toate grăunțele.**
(Ii lipsește o doagă; e hop într'o parte, cam smintit).

4077. **Par'că se ascunde în dosul holburei.**
(Vrea să facă pe vicleanul, și când colo se dă de gol, că-l simte. *Holbura* sau *volbura* e o plantă acățătoare și târâtoare).

4078. **Iarba bună în spini se găsește.**
(Și oameni buni într'un mediu rău sau mai de jos).

4079. **Paște iarba care o cunoști.**
(Nu te amesteca unde nu te pricepi; ține-te de ce cunoști bine).

4080. **A se lăsa ca iarba vântului.**
(In voiea soartei; a nu se împotrivi celui puternic).

4081. **Nu știe strică nici iarba.**
(Nu e bun de nimic; e prost).

4082. **A crește iarba pe sub el.**
(A fi leneș).

4083. Inul încă e plantă.
(O fi semănând ceva cu oarece, însă nu e tot acelaş lucru).

4084. Jarul potolit te arde.
(Pentru cel ascuns care se arată blând).

4085. In lacul mare se adună broaşte multe.

4086. Lacul din ploae nu ţine.
(Averea numai din muncă nu ţine).

4087. Ai început să crapi lemnul, despică-l.
(Cerând ca cineva să deslușească cecace voește a spune).

4088. Nu vede pădurea de lemne.
(Se pierde în amănunte și nu mai vede întregul).

4089. Tot e un lemn de ars în foc.
(Se zice de bătrâni, că tot sunt de moarte).

4090. A ședea ca lemnul în apă.
(Adică nemișcat).

4091. I-a găsit numai locul.
(Se zice pentru un lucru furat).

4092. Cât un fir de mac uscat.
In patru despicat,
In vânt aruncat.
(Foarte puțin și chiar de loc).

4093. Dintr'un măcieș iese un trandafir.
(Pentru copii și părinți).

4094 Când s'o mai împreună malul ăsta cu celalt.
(Adică niciodată).

4095. Se bate ca apa de maluri.
(Nu primește ajutor dela [illegible]
se muncește pentru a[illegible]

4096. Pe mărăcine struguri [illegible]
(Dela omul rău la ce te[illegible]

4097. Nu cercà marea cu degetul, nici apă fiartă cu băţul.

4098. Din măslini răsar mărăciui.
(Pentru părinţi şi copii).

4099. L-a încântat cu migdale amare.
(Vorbe dulci dar cu gând rău).

4100. Ştie el de unde iese mâzga.
(Pentru omul prost).

4101. A-şi drege mohorul.
(Când unul văzând că s'a greşit cu vorba, caută să se desvinovăţească).

4102. Intre doi munţi este o vale.
(E şi bine şi rău).

4103. Mura de sine în gura omului nu se bagă.

4104. A trecut ca mura.
(Adică grabnic şi pe neobservate).

4105. Neghina n'o duce la târg.
(Lucrul rău nu are căutare).

4106. Pădurea e mare, dar securea e tare.
(Când avem mijlocul de a înfrână pe cineva).

4107. Nu merge în pădure fără secure.
(Nu te apucà de o treabă, dacă nu ai mijlocul de a o duce la un bun sfârşit).

4108. Cu cât mai afund intri în pădure cu atâta de mai multe lemne dai.

4109. Pământul bun roade bune aduce.
(Adică omul bun)

4110. Pământului bun puţină apă îi trebue.
(Omului bun puţin îi trebue ca să se ridice).

4111. La pământul ud nu trebue apă multă.
(Pentru cel avut).

4112. Scoate din fundul pământului.
(Face ce face şi îşi atinge scopul).

4113. Plânge pământul sub el.
(E supărat rău).

4114. Păcat de pământ că-l mai rabdă viu.
(Pentru omul rău).

4115. Sub părul fără roade nu se adună păsările.
(Oamenii aleargă numai unde găsesc câştiguri şi foloase).

4116. Nu mă culc, nu mă scol fără gustul de pelin.
(Pentru a arătà că ducem o viaţă amărâtă).

4117. Vrând a ţine doi pepeni într'o mână te trezeşti fără nici unul.

4118. Pentru o perjă (prună) alungă cioara trei hotare, şi, dacă n'o prinde, o dă de sufletul tată-său.
(Se zice despre un om sgârcit).

4119. A luà pe după persec.
(Adică pe nesimţite).

4120. Piatra care şeade pe loc prinde muşchiu.
(Arată greutatea sau valoarea omului localnic, faţă de cel străin şi trecător).

4121. Scoate apă din piatră. Scoate lapte dulce din piatra seacă.
(Cu mare greutate, dar face treaba).

4122. Piatra la deal nu merge.
(Când vrei să faci un lucru pesteschibzuit).

4123. Când o da lapte din pia
(Adică niciodată).

4124. Piper între voi,
Să râdem şi noi.
(Se zice când doi inşi se ceartă şi un al treilea întervine şi-i roagă, în bătae de joc, să se mai certe ca el să facă haz).

4125. Până nu ajungi la pârău să nu ridici poalele.
(Cel care se laudă, inainte de a face ceva, nu face nimic).

4126. Pleavă a fost, vântul a luat-o.
(Pentru oameni sau lucruri de nimic).

4127. Plopul înălţat e găinat de toate ciorile.
(Se zice pentru cei ce se mândresc de mărimea lor).

4128. Când o face plopul nuci,
Şi gutuiul mere dulci.

4129. Pomul bun din rodul său se cunoaşte.

4130. Pomul strâmb din tinereţe
Nu se îndreaptă în bătrâneţe.

4131. E greu să îndreptezi pom şi să cioplești om.

4132. Pomul mare are şi crengi uscate.
(Nu e om fără cusur).

4133. La pomul lăudat
Să mergi cu sacul spart.

4134. Par'că a eşit din popuşoi.
(E zăpăcit, speriat).

4135. A-i luà porumbul de pe foc.
(A i se luà ceva ce doreà să aibă, ceeace pregătise pentru dânsul).

4136. Merge pe nouă poteci.
(Arată o nesiguranţă în umblet, care se datoreşte şovăielei, fătărniciei sau beţiei).

4137. Umblă cu mintea prin pruni.
(E lipsit de minte).

4138. Răchita, ori cât vei îngriji-o, tot lemn netrebnic rămâne.
(Pentru cei proşti).

4139. Răzorul lui îl astupă.
(Işi face treaba, şi toate numai pe partea lui. Egoist care işi caută numai de ale sale).

4140. Cât tai răzorul altuia, atâta taie altul pe al tău.
(Ce faci ţi se va face).

4141. La răzor cu carul gol,
La mejdină cu târna plină.
(Pentru cel leneş).

4142. A dat cu nasul de râpă.
(A fi silit să se oprească de nevoe).

4143. Nu ai ajuns la râu şi ai ridicat poalele.
(A face ceva înainte de vreme).

4144. Salcia nu se face pe dealuri.
(Pentru cei proşti).

4145. Se leagă de om ca scaiul.
(Când unul cade beleà altuia făcându-i necaz prin vorbă sau prin fapt).

4146. O scântee e de ajuns ca să ardă gireada întreagă.
(Din puţin ni se poate aduce o pagubă mare).

4147. Ce sameni culegi.
(Adică după faptele sale pătimeşte; cum vei muncì aşa vei şi dobândì. Arată şi asemănarea părinţilor cu copii).

4148. A fi două inimi într'un sâmbure.
(A fi trup şi suflet cu cineva).

4149. Spinul până a nu creşte
Nu se desveleşte.
(Omul își arată defectele, relele, când a prins putere, când a ajuns a fi ceva. Se zice mai ales pentru cel fățarnic).

4150. Printre spini trebue să umbli încălțat.
(Fereşte-te de cei răi).

4151. Lapădă spinul din cale.
(Adică pe cei răi).

4152. A fi cu spuza în buză.
(A sărăcit perzând tot ce avea).

4153. A da cu mâna prin spuză.
(1° A se îmbogăți de odată, fără muncă. 2° A se păcăli).

4154. Dela vârf se începe stogul și dela cap gireada.
(Orice lucru dela capăt).

4155. Stuhul nu creşte prin ogoare.
(Arată foloasele muncei, învățăturei, etc.).

4156. Surceaua nu sare departe de rădăcină.
(Asemănarea copiilor cu părinții lor).

4157. A-l luà în trei surcele.
(Adică repede de tot).

4158. Cu un tăciune foc nu se face.
(Se zice despre cei săraci).

4159. Indoaie teiul până e tânăr.
(Foloseşte-te de ocaziune; fă lucrul la vreme).

4160. Nu te suì pe tei jupit.
(Nu te crede mult dacă nu ai cu ce să te fudulești).

4161. A-l lăsà încins cu tei.
(A-l sărăci).

4162. In locul trandafirului a pus urzică.
(A înlocuit bun prin rău).

4163. Cu un trandafir a vrut să dreagă ce a stricat cincizeci de spini.
(Vreà să îmbuneze cu nimica pe unul pe care l-a supărat cu multe neajunsuri).

4164. Trandafirii se scutură, dar spinul rămâne.
(Ce e bun se duce și ce e rău rămâne).

4165. Trestia care se pleacă n'o frânge vântul.

4166. Se dă după tufă.
(Se îndoește, se ascunde).

4167. Sub tufișul mic șeade iepurele.
(Foloasele îți vin de unde nu te aștepțai).

4168. Ulmul nu face pere.
(Pentru copii și părinți).

4169. Urzica nu va fi floare niciodată.
(Adică omul prost).

4170. Valea are ochi și crângul urechi.

4171. Varza nu se învoalve cu o foae.
(Pentru un câștig mic).

4172. E varză de legat la frunte.
(Adică bun de nimic).

4173. Crește în lături ca varza.
(Se zice de acel care se mândrește fără vre-un motiv temeinic; de pildă, ca săracul cel mândru).

4174. Vița bună s'o cauți.
(Adică, om de neam ales, cinstit, etc.).

PĂSĂRI, PATRUPEDE, INSECTE

4175. Albina cea bună nu se pune pe o floare veștejită.
(Femee înzestrată cu calități mari nu se mărită cu oricine).

4176. Albina la stup se trage.
(Adică omul la casa lui).

4177. Berzei oarbe îi face Dumnezeu cuib.
(Adică Demnezeu îngrijește de cei nevoiași).

4178. Se întrec ca puii de barză la zburat.
(Mai ales pentru copii).

4179. Se ținea să înghită un bivol, și a înghițit o muscă.
(Pentru cei lăudăroși).

4180. Ș'apoi bobocii intră în apă și cloșca rămâne pe uscat.
(Pentru copii și părinți).

4181. Doar n'am păscut bobocii împreună.
(Când unul mai tânăr sau mai mic vreà să trateze pe un picior de egalitate pe unul mai în vârstă sau mai mare decât dânsul, i se dă acest răspuns).

4182. A sta cu botul pe labe.
(A sta la pândă. A aşteptà liniştit).

4183. Boii se bat în baltă şi omoară broaştele.
(Bogaţii cei mari se ceartă, şi plătesc săracii sau cei mici).

4184. Boul se leagă de coarne şi omul de inimă.

4185. Nu lăsà să te ia boii în coarne.
(Adică cei cari trebue să-ţi dea ascultare).

4186. Mare-i puterea boului, dar şi un copil îi pune funia în coarne.
(Inteligenţa întrece puterea).

4187. Boii bătrâni fac brazda dreaptă.
(Pentru omul cu experienţă).

4188. Boul gras nu se culcă pe brazdă.
(Sluga bine hrănită lucrează fără preget).

4189. Bou l'am dus, bou l'am adus.
(Când un tânăr se duce să înveţe, şi tot prost se întoarce).

4190. S'au dus boii şi a venit vaca.
(A avut şi a pierdut, însă a mai rămas ceva).

4191. Ia-i boul, lasă-i vaca.
(Adică tocmai ce are ca mână dreaptă, fără care nu poate trăi).

4192. Pune boii la tânjală şi scoate gunoiul afară.
(Apucă-te de muncă, scutură-ţi lenea).

4193. Un bou şi o belea.
(Când, dintre doi tovarăşi, unul e înţelept şi altul prost).

4194. A nu şti de doi boi negri.
(A nu şti nimica: nici de un lucru rar cunoscut de toată lumea).

4195. Broasca nu sare în apă până când n'o alungă.
(Pentru cei cari nu pleacă până nu-i goneşti).

4196. Işi aruncă ţernă ca buhaiul.
(Işi face pe voie).

4197. Calul de dar nu se caută pe dinţi.
(Să nu cauţi cusur darului ce primeşti).

4198. Calul ştie cum e călăreţul pe el.

4199. Calul bun se laudă singur în coşare.

4200. Leagă calul unde zice stăpânul, măcar lupul să-l mănânce.
(Supunere oarbă).

4201. Pentru un cal bun e destul o lovitură, pentru omul înţelegător, o vorbă.

4202. Calul unde te trânteşte, acolo bate-l.
(A ţine treaba de scurt).

4203. După ce au furat caii în zadar încui grajdul.
(A luà precauţiuni prea târziu).

4204. Cal bătrân cu chingă roşie.
(Imbrăcat nepotrivit cu vârsta).

4205. Calul e gândul omului.
(Adică iute la mers).

4206. Calul, de vrei să ţie la alergătură, trebue să-i dai grăunţe des.
(Trebue să îngrijeşti de slugile tale).

4207. Calul unde e moale se tăvăleşte.
(Omul se duce unde e bine).

4208. Calul cu năravu te dă în râpă.
(Adică tovarăşul rău).

4209. Calul bun trage şi la deal.
(La muncă, la greu se cunoaşte omul).

4210. Nu pot trage bine caii, când nu sunt de aceaș iuțeală.
(Pentru soți sau tovarăși).

4211. Tot calul bun are câte un năravr rău.

4212. Decât pe cal slab, mai bine pe jos.
(Decât cu un tovarăș prost, mai bine singur).

4213. Calul cu rosătură vede musca în cer.
(Arată pe omul pătat sau vinovat, care la toată vorba i se năzare, crezând cât se vorbește tot despre dânsul).

4214. Calul cu sagnă vede musca în cer.

4215. A legat calul de coada ciupercii.
(A făcut o treabă prostește, și va suferi o pagubă).

4216. A ști cât îi poate calul.
(Adică ce trecere, ce vază are).

4217. A spune cai verzi pe pereți.
(Nimicuri, lucruri neînsemnate).

4218. Nu e numai un câine ciont.
(Sunt mai mulți inși la fel cu cutare. Arată deosebirea între treabă și treabă, între lucru și lucru).

4219. Vântul bate, câinii latră. Câinele latră, vântul duce.
(Vorbire de priso[illegible]).

4220. Vântul bate, câinii latră, da paiele
(Nu-i pasă de ce spune cineva).

4221. Câinele nu fuge de colac.
(Nimeni nu fuge de bine).

4222. Câinele care latră nu r
(De omul tăcut mult să r

4223. Nutreşti câinele
Să-ţi mănânce vinele.
(Se zice pentru acei care caută a lovì în binefăcătorii lor).

4224. Câinele când e mai sătul turbă.
(Când omul e mai îmbuibat, atunci e şi mai desfrânat).

4225. Când mor oile de boală se îngraşă câinii.
(Cei scăpătaţi se înveselesc la moartea celor mari aşteptând la pomană).

4226. N'am văzut câine mort de struguri.
(Lucru care nu poate fi).

4227. Câinele mort nu mai muşcă.
(Adică duşmanul nimicit).

4228. Câinele ce stă la bucătărie, nu e pentru vânătoare.
(Pentru om bicisnic, slăbănog, crescut în poalele maicei sale, şi prin urmare lipsit de vlagă).

4229. Câinele nu fuge de-l poftim la masă.
(De bine nimeni nu fuge).

4230. Câinele, că-i câine, dar şi el îşi ia lumea în cap dela o vreme.
(Pentru cel care nu mai poate răbdà).

4231. In zadar guguleşti coada de câine, că tot aceea rămâne.
(Adică mojicul tot mojic).

4232. Lasă câinii să te latre, numai bine să ştii face.
(Fă bine şi dispreţueşte criticele).

4233. Nu aruncà cu piatra în câinele care te latră.

(Să nu cauţi a face rău duşmanului, căci mai rău îl întăriţi).

4234. Leagă prietenie cu câinele, numai nu lăsà bâta din mână.

(Să te păzeşti întotdeauna de cel rău).

4235. De nu se spurcà câinele prindeà iepurile.

(Când dintr'o greşeală a noastră pierdem un folos sigur).

4236. Câinele, când are să turbeze, începe a urlà cu o săptămână înainte.

(Semne prevestitoare).

4237. Pe cine l-a muşcat câinele se teme şi de lătrătură.

4238. Nu cătà în cinstea câinelui, caută al cui e câinele.

(Adică să nu ne uităm la slugă, ci la stăpânul slugii. In consideraţia stăpânului să ajutăm sau să cinstim pe slugă).

4239. Câinele babii.

(Adică cel mai rău. Se zice şi pentru oameni).

4240. Nu-i nici câine, nici ogar.

(Se zice de acei care nu au o stare socială bine definită şi care, precum zice Francezul, nu sunt *ni chair ni poisson* = nici carne nici peşte).

4241. Ii place a face treaba ca câinele linge sare.

(Lucrează fără tragere de i[illegible]

4242. Se îngădue (trăesc) ca câ[illegible]

4243. E ca un câine ţinut în lanţ.
(Impiedicat de a face oarece).

4244. O duce ca câinele în car.
(Trai rău).

4245. Par'că latră câinii în moară.
(Pentru o larmă mare).

4246. N'au de ce-l trage câinii.
(E sărac lipit).

4247. A nu fi nici de mâncarea câinilor.
(A nu fi bun de nimic).

4248. L-a trimis cu câinii la apă.
(Adică la o muncă nefolositoare).

4249. Acum şi-a luat câinele de samă.
(Adică prea târziu).

4250. Merge ca câinele, când îl tragi de coadă la deal.
(Când nu-l trage inima să meargă undeva)

4251. Taie frunze la câini.
(Nu are slujbă).

4252. Ii şeade bine ca şi câinelui cu oala în cap.

4253. Unde câine nu latră.
(Adică departe).

4254. Calul fără căpăstru cade în prăpăstii.
(Norodul are nevoie de a fi cârmuit).

4255. Umblă ca calul fără căpăstru.
(Fără ruşine de nimeni, neavând pe cineva care să-i poruncească).

4256. Capra moare de râie,
Şi coada o ţine tot bârzie.
(Sărac şi mândru).

4257. Capra face, oaia trage.
(Vinovatul e scutit de pedeapsa unei fapte rele, şi dreptul sufere).

4258. Capra e vaca săracului.
(Fiind un animal care se mulţumeşte cu puţin).

4259. Capra nu se face vacă, nici nătărăul om de treabă.
(Pentru nătărău).

4260. Capra roade unde o legi.
(Omul se prinde dacă stă într'un loc).

4261. Capra care zbeară o mănâncă lupul.
(Să nu atragem atenţia răilor asupra noastră).

4262. Se uită ca capra la ceasornic.
(Adică se uită la ceva foarte mirat şi prosteşte).

4263. A ajunge în corn de capră.
(Adică la strâmtoare, neştiind ce să mai facă).

4264. A-l face (pune, băgà) în corn de capră.
(A-l înfundà, a-l strâmtorà).

4265. Cârcăite multe şi ouă puţine.
(Când vorbeşte cineva prea mult, fără vre-un folos).

4266. Unde umblă cârtiţa i se cunosc urmele.
(Se zice pentru cei făţarnici care se arată smeriţi, dar care de departe se cunosc de vicleni).

4267. Mi-au puiat căţei în cap.
(Când vine unul peste noi, de se face stăpân în casa noastră).

4268. Trage căţeaua de coadă.
(Arată nevoia; o duce greu de tot).

4269. A plecat ca cățeaua dela mure.

(Cățeaua, voind a mâncă mure, după cum mâncase altă dată struguri, s'a înțepat și a plecat fără să guste măcar. Se zice când cineva pleacă în neregulă).

4270. Pleacă ca cățeaua la prune.

(Adică cu plăcere).

4271. A plecat ca cățeaua dela moară.

(Adică e supărat).

4272. Mai leagă-ți cățeaua.

(Mai tacă-ți gura, și nu mai spune atâtea neadevăruri).

4273. Nu tot ceală, mai dă și hois.

(Mai fă și altceva decât ce ai făcut până acuma).

4274. Ține ceală și trage hois.

(Nehotărât, una spune și alta face).

4275. Ține ceală și trage înainte.

(Hotărât să facă un lucru).

4276. Dorește ca cerbu de izvoare.

(Adică dorește mult).

4277. Nu-ți băgà ciocul în tot locul.

(Nu te amestecà în toate).

4278. Te-ai prins ca ciocârlanul în lat.

(Când vrei să scapi de cineva și nu poți).

4279. Ciocârlia ne prevestește primăvara, și rândunica vara.

(Fetele de copile fac bucuria părinților, și arată ce au sa fie).

4280. La osul cu carne se adună cioarele.

(Adică la casa avutului prieteni mulți).

4281. Cioara e tot cioară;
Ia pruna și sboară.
(Pentru hoți).

4282. Fugi cioară, că nu-i pui, ci-i găină.
(Bagă de seamă cu cine te iei la sfadă, de cine te legi).

4283. Cioara își cunoaște cuibul său.

4284. Ține cioara cu aninul.
(Adică prost cu prost).

4285. Cioara mândră și flămândă.
(Pentru cel sărac și mândru).

4286. A trecut cioara dealul.
(A trecut ceasul favorabil, s'a dus ocaziunea).

4287. I-a mâncat cioara colacul.
(Adică a murit).

4288. A trecut cioara peste casă.
(S'a dus, a trecut binele ce a fost).

4289. De geaba a clocit cloșca.
(Se zice la o pagubă).

4290. De geaba i-a cântat cocoșul în prag.
(Se zice despre omul căruia îi vine o moștenire, fără să se gândească la ea, și pe care o pierde prin nechibzuința lui).

4291. Cocoșul și sub covată tot cântă.
(Pentru omul harnic).

4292. E om bun, cântă cocoșul lui pe culmea mea.
(In batjocură, pentru omul rău, cârcotaș).

4293. Par'că a cântat cocoșul meu pe [illegible]
(Imi caută ceartă de geaba).

4294. A auzit cocoșul cântând da[illegible]
(Se laudă că le știe toate,
ceva dar pe jumătate)

4295. I-a cântat (bine, de vreme) cocoşul.
(I-a mers bine, a isbutit).

4296. Cocostârcul în băltoage trăieşte.
(Fiecare vieţueşte unde îl trage firea; se zice mai cu deosebire de acei cărora le place a trăi în murdărie sau în locuri rele).

4297. Pune-i sare pe coadă.
(Când unul se laudă, fără temei, că va face ceva, spunând că-i uşor de făcut).

4298. Işi face sunet de coadă.
(Işi face spaimă fără motiv).

4299. A-şi vârâ coada în toate.
(A se amestecă în toate şi chiar unde nu-l priveşte).

4300. Işi face coada colac.
(Când voeşte cineva să repare o greşală pe care a făcut-o, şi se umileşte).

4301. A da din coadă în vale.
(Din rău în mai rău).

4302. O dă de coadă, când ţi-e lumea mai dragă.
(O păţeşte tocmai când e mai rău pentru el).

4303. Când ar fi după corbi, toţi caii ar fi morţi.
(Cei răi numai nenorociri aşteaptă spre folosul lor).

4304. Până-l bagi îi rupi coarnele, şi până-l scoţi îi rupi coada.
(Despre cel pe care-l duci cu sila).

4305. Ori câştig coarne, ori pierd urechile.
(Ori mai câştig ceva, ori pierd şi ceeace mai am).

4306. Işi măreşte coarnele.
(Se trufeşte, se înalţă).

4307. Ii cresc coarnele. Scoate coarne.
(Om arogant, fudul).

4308. A fi mai cu coarne decât . . .
(A se crede mai înțeț decât altul).

4309. Te-a lepădat ca cucul ou.
(Când unul, care era dator să te îngrijească, te părăsește).

4310. A găsit un cuib de cuc.
(Despre cel care crede că a găsit ceva, și în aevea e înșelat).

4311. Trăește ca cucul în frunze.
(Adică bine, fericit).

4312. A trăi ca cucul pe cracă.
(Adică singur singurel).

4313. Ca puiul cucului
Pe creanga nucului.
(A fi foarte norocos).

4314. Nu-i mai cântă cucul.
(Moare în curând, nu apucă primăvara).

4315. Se umflă în gușă ca un cuc.
(Se mândrește).

4316. A avea mila cucului.
(A fi fără părinți; fără ajutor dela nimeni)

4317. Curcă pe baltă și rață pe cracă.
(Pe cel nerod din fire și neam nici odată nu-l vezi mai bine. Lucruri cari nu s'au mai văzut).

4318. Innoată ca curca pe baltă.

4319. Nu te încurcă ca curca în spini.
(Când unul se amestecă unde [illegible] pricepe).

4320. A face sporul curcii.
(Adică nici un spor).

4321. A ajuns de râsul curcilor.
(A ajuns de râsul prostilor).

4322. Odată în patruzeci de ani sboară o gâscă friptă.

La cincizeci de ani sboară și curcanul.

(Să nu scapi norocul din palmă; să nu lași să treacă ocazia priincioasă care nu se va mai arătă).

4323. Dihorul nu-și lasă năravul niciodată.

(Pentru cei răi).

4324. Dobitocul nu știe ce-i norocul.

(Tot omul are un noroc, dar prostul nu știe să se folosească de el).

4325. Frânele de aur nu fac mai bun calul.

(Se zice pentru cei proști care în orice stare tot proști rămân).

4326. Vezi să nu calci vre-o furnică.

(Celui care merge a lene pe drum; își numără urmele).

4327. Nu băgă bâta în furnicar.

(Nu te amestecă unde nu ai treabă, și de unde se pot naște supărări pentru tine).

4328. Găina oarbă încă află câte un bob.

(Se zice de cei netrebnici care prin muncă pot ajunge și ei la ceva).

4329. Găina până nu scurmă nu-și găsește mâncare.

(Muncind, omul nu piere de foame).

4330. Găina vecinului face ouăle mai mari.

4331. Găina vecinului nu piere.

(Vecinul e răpitor).

4332. Și găinele cântă câteodată.

(Și femeile poruncesc câte odată).

4333. Și cu pui și cu ouă, și cu **găina grasă nu** poți fi.

4334. **Nu mai e găina care făcea** ouăle mari.
(Nu mai sunt foloasele de odinioară).

4335. **Nu-i cu putință să vâri găina în oul din care a ieșit.**
(Pe om nu-l mai schimbi din ce este).

4336. **Se ciuciulește ca găina în țărână.**
(Îi face voia sa).

4337. **A ajuns ca găina în vrav.**
(Adică risipește averea).

4338. **E ca găina cu ou.**
(Nu-și găsește locul).

4339. **A nimerit ca găina oarbă grăunțul.**
(A nimerit odată și cel netrebnic).

4340. **Pazește-ți gâștele când vezi că le descântă vulpea.**
(Ferește-te de cei răi și vicleni chiar când se arată cu masca blândeței).

4341. **O asemănă talpa gâștei cu floarea soarelui.**
(Face asemănare între oameni inculți și învățați de frunte).

4342. **Unde gâsca nu gâgâie.**
(Adică departe).

4343. Orice ham nu [illegible] pe orice cal.
(Orice slujbă nu [illegible] cărui om)

4344. Din hulub [illegible]
(Pentru părinți [illegible]

4345. Ieduł se bagă [illegible]
(Cal nesimțitor [illegible]

4346. Iapa flămândă își uită de mânzi.
(Cine suferă de foame nu mai ține socoteală de nimic).

4347. Dintr'o iapă boerească iese un cal țigănesc.
(Părinți buni și copii răi).

4348. Dintr'o iapă țigănească iese un cal boieresc.
Părinți răi și copii buni).

4349. Îl cunosc toți ca pe o iapă albă.
(E în deobște cunoscut).

4350. A-și căta iapa.
(A umblà supărat).

4351. Mai bine un iepure în frigare decât doi în câmp.

4352. Să prinzi iepurile cu mâna.
(Incercare zadarnică).

4353. Câți iepuri la biserică.
(Adică nici unul).

4354. Ai scăpat iepurele din mână.
(Adică un folos cu care nu te mai vei întâlni).

4355. Iepure de două hotare.
(Nu-i localnic; stă când acì, când aiurea).

4356. Doar nu paști iepuri.
(Nu faci Dumnezeu știe ce muncă grea).

4357. Prinzi iepuri cu el.
(L'am învățat eu minte; de aci înainte fii sigur de el, pune-l la orice treabă, că ți-o face. E vesel).

4358. Merge ca iepurele.
(Adică într'ascuns).

4359. Dă din urechi ca iepurele.
(Ascultă să vadă ce e. Ii e frică, se teme de ceva).

4360. Par'că e un iepure orb trierând prin bob.
(Face o treabă rău).

4361. Nu ieslea merge la bou, ci boul la iesle.
(Mâncarea nu vine singură, trebue să muncești ca să o capeți).

4362. O face prea încornorată.
(Spune ceva de necrezut, ori face ceva de nelaudă).

4363. Jigania, cât de mare, are stăpânul ei.
(Nu e nimeni fără stăpân).

4364. Jigania mare nu-și pune mintea cu cea mică.
(Adică cel puternic cu cel slab).

4365. Par'că au umblat lăcustele.
(Nu a mai rămas nimic în urma lor).

4366. Unde-i lână, nu-i mână; unde-i mână, nu-i lână.
(Nicăeri nu sunt toate depline).

4367. De mă rugam de o vacă stearpă și tot îmi da o lingură de lapte.
(Când cei ceva și nu ți se dă).

4368. Când e bolnav leul, iepurii îi sar în spinare.

4369. Lac mic, dar lipitori multe.
(Când mulți râvnesc la un folos mic).

4370. In tot lacul sunt mai multe lipitori ca pești.
(Mai mulți răi decât buni).

4371. Lupul de aceea-i cu ceafa groasă, că singur își așterne masa.
(Ne învață a nu aștepta dela altul, căci, precum zice Francezul, *on n'est jamais si bien servi que par soi-même*).

4372. Urlă, lupe, urlă, că ai rămas de turmă.
(Când unul a pierdut foloasele pe cari le aveà).

4373. Nici lupul flămând, nici oaia cu doi miei.
(Lăcomia la om nu e bună).

4374. Nici lupul pe balae, nici balaia pe lup.
(De rău să fugi cât poți).

4375. A ajuns lupul de jocul câinilor.
(Se zice când cei tineri își bat joc de cei bătrâni, precum și cei mici de cel mare când și-a pierdut slujbele care îi dau puterea).

4376. Lupul te pârește, lupul te judecă.

4377. Închide lupul în stână.
(Adică pe dușman în casă).

4378. Nu închide lupul în stână.
(Nu primì dușmanul în casă).

4379. Ce a mâncat lupul e bun mâncat.
(Ca să-ți iei nădejde dela un lucru pierdut, sau când ai scăpat ceva la un om rău).

4380. Tot lupul cel schiop mâncă mieii din turmă.
(Când un om păcătos e mai cu noroc).

4381. Lupul nu caută că oile sunt numărate.

4382. Lupul în doi peri strică mai rău.
(Țintește pe oamenii îmbătrâniți în rele).

4383. Nu-i arătà lupului pădurea.
(Căci o cunoaște bine).

4384. Lupul tace și face și lasă câinii să latre.

4385. Fugii de lup și dădui de urs.
(Din rău în mai rău).

4386. Lupul cioban și capra grădinar.
(Lucru ne mai văzut).

4387. O plătì lupul oaia cu pelea.
(Răul și-a primit pedeapsa).

4388. S'a dus lupul să îngrădească stâna, și vulpea să îngrijească găinăria.
(Bărbatul și nevasta se bagă la avut ca să-l fure).

4389. Când se ivește lupul, vulpea își caută gaura.
(Când se arată voinicul)

4390. Pentru carnea lupului trebue dinți de câine.

4391. S'aruncă ca lupul între oi.
(Ca un voinic fără frică, unul în contra multora).

4392. N'ar fi lupi de n'ar fi oi.
(N'ar fi oameni răpitori și îndrăzneți, dacă n'ar fi alții prea blânzi și fricoși).

4393. I-a eșit lup în cale.
(Când îi merge bine).

4394. Când o fi lupul cățel și bârna viţel.
(Adică niciodată).

4395. Și măgarul are patru picioare, dar nu e cal.
(Când un lucru seamănă cu un altul, însă totuși e mare deosebire).

4396. Și măgarul blând dă cu piciorul când îl apropie.
(Orice ființă, cât de bună, se apără când o necăjești).

4397. Dacă te iei după măgar, te duce la stână.
(Adică după cei răi povățuitori).

4398. Umblă mânz după iapă.
(Se zice de acei cari se țin scai de cineva).

4399. A făcut un mânz mort.
(Nu a făcut nimic).

4400. Nu umblà cu mâța în sac, că i
ghiile.
(Când unul, vroind să facă pe șir

4401. Mâța îngrășată nu prinde șoareci.
(Omul care s'a îmbogățit nu mai muncește atâta).

4402. Mâța se învață de mică a prinde șoareci.

4403. Dela mâță nu scoți pește.
(Când unul lacom, nedrept, a pus mâna pe ceva și nu voește să-l mai dea).

4404. Și mâța îi ouă.
(Pentru omul norocos).

4405. Trage mâța de coadă.
(O duce greu, nevoiaș).

4406. Iți pare mâța cât ursul.
(Ca să arăți frica cuiva).

4407. Mielul blând suge la două oi.

4408. Mielul care suge la două oi e mai gras.
(Pentru cel care se folosește din mai multe părți).

4409. Umblă ca mielul orbului.
(Adică neîngrijit; fără rost).

4410. Nu te face miel de ghindă.
(Adică porc).

4411. Cât de blând să fie motanul, tot sgârie când se mânie.
(Să nu te încrezi niciodată în unii oameni).

4412. Toarce ca motanul.
(Se bucură de ceva).

4413. Mulge oaia din sbor.
(E om șiret, dibaciu).

4414. La loc, murgule.
(Când unul care a fost sărac, se ridică și iar scade).

4415. Departe murga de traistă.
(Se zice când nu putem ajunge la ceva, și când nu se aseamănă un lucru cu altul).

4416. A înțercat murgana.
(S'a isprăvit ce erà de împărțit).

4417. Toată musca nu face miere.
(Nu toți oamenii pot să fie de o potrivă; toți buni).

4418. Când ar face toate mușțele miere, ar fi pe toți pereții faguri.
(Arată inferioritatea unuia față de altul, într'o afacere).

4419. Cine se ia după muște la putrigai ajunge.
(Să nu ne luăm după proști).

4420. A băgà musca în lapte.
(A face ceva prostește).

4421. A crește pui de năpârcă.
(Pentru copii de suflet cari se aleg răi față de părinții lor adoptivi).

4422. Ce naște din ogar tot iepuri gonește.

4423. E slab ca un ogar.
(Pentru omul slab la trup).

4424. Și cu oile toate și cu lupii prieteni nu se poate.

4425. Oile să se hrănească, că miei or mai fi.
(Intâi să îngrijim de părinți și pe urmă de copii).

4426. Nu da oaia în paza lupului.
(Nu da averea pe mâna slugilor).

4427. Fiecare oaie își duce lâna ei.
(Fiecare cu greutățile lui).

4428. Oul din sat e mai bun ca cel de acasă.

4429. Nu da pasărea din mână pe porumbul din gard.

4430. Păsărica de soi se cunoaşte de pe cântec.

4431. De pe pene se cunoaşte pasărea şi de pe vorbă omul.

4432. Pasărea se priude cu grăunţe, omul cu vorbe frumoase.

4433. Se bate ca peştele pe uscat.
(Când unul fiind în culmea necazurilor nu are nici un ajutor dela nimeni).

4434. Nu i-a rămas peştele pe uscat.
(I s'au ascultat sfaturile. A primit ajutor).

4435. Ştie el unde doarme peştele.
(Nu e un prost; ironic).

4436. Sunt mai multe piei de miei decât de berbeci.
(Adică mai mulţi tineri mor decât bătrâni).

4437. Pisica cu clopot nu prinde şoareci.

4438. Pune pisica în fiare când mulge vaca.
(Paza bună trece primejdia rea).

4439. Se joacă ca pisica cu şoarecele.
(Când ne batem joc de cineva care stă în puterea noastră, făcându-l să treacă dela speranţă la desnădejduire şi viceversa).

4440. A fi rupt din coada pisicii.
(Adică leneş).

4441. Ca pisica în jurul păsatului.
(Pentru omul care râvneşte la ceva).

4442. Cu un pitic, tot nimic.
(Cu nimic tot nimic se face).

4443. Mai bine un pitigoiu mort decât o vrabie pe cracă.

4444. Pițigoiul e mic, dar e bătrân.

(Pentru un om mic, dar cu multă minte).

4445. Și pitulicea este mică, dar printre păsări e voinică.

(Pentru cel mic dar inimos, viteaz).

4446. Petrece ca porcul în noroi.

(Pentru cel care duce o viață depravată sau murdară).

4447. Pui migdala în nasul porcului și el spune că e ghindă.

4448. Dă voie porcului împrejurul stogului, că el se suie deasupra.

4449. Dacă Dumnezeu ar fi dat porcului coarne, răsturnà pământul.

(Pentru cel rău, care ar fi în stare să facă multe rele, când ar aveà putere îndestulă).

4450. Ferească Dumnezeu să crească porcului coarne.

(Adică puterea celui rău).

4451. Și porcul mâncă jirul, da nu se poate suì în fag după el.

(Și leneșul știe mâncà, măcar că nu-i place a lucrà).

4452. Așteaptă să-i sboare porumbi fripți în gură.

(Așteaptă să-i vie lucrul de a gata, fără muncă din partea lui).

4453. Porumbii nu sboară fripți în [illegible]

(Numai prin muncă se [illegible]

4454. Are o potcoavă, și-i [illegible]

(Când unul se lauda [illegible] vorbind are le mi[illegible]

4455. După mama lui ciripeşte puiul.
(Pentru părinţi şi copii).

4456. De unde vii, tot pui de pupăză aduci.
(Pentru cel netrebnic).

4457. Din purcel se face porcul.
(Arată răbdarea în gospodărie, şi cum din ceva mic se face mare şi folositor).

4458. Purcica nu mănâncă numai grăunţe, mănâncă şi lături.
(Pentru cel rău nărăvit).

4459. Nu cătà puricele în paie.
(Nu te apucà de această treabă, căci este din cale afară grea).

4460. Nici cât ai chiorî un purece.
(Adică de loc. Nu are nimic, e sărac lipit).

4461. Râde rața de baltă, şi baba de fată.

4462. Răcăe în mijlocul grămezii.
(Risipeşte averea).

4463. Cu râma micà se prinde peştele mare.
(O îndatorire cât de micà îţi aduce mare folos).

4464. Să te ferească Dumnezeu când o face râma ochi, că-i mai rea decât şarpele.
(Adică cei mici când se ridică şi ajung puternici sau avuţi).

4465. Şi râma, de o calci, se apără.

4466. Rândunica ne prevesteşte vara şi ciocârlia primăvara.
(Pentru semnele prevestitoare de oarece).

4467. Roiul care matca părăseşte uşor se prăpădeşte.

4468. Nu te încercà a sburà, înainte de a aveà aripi.
(Inainte de a aveà putere destulă. Prea de timpuriu, când eşti încă copil).

4469. A sburat pui de broască.
(O minciună).

4470. Când vor sburà pui de broască.
(Adică niciodată).

4471. Mă duc până în scara murgului.
(Nu mă las, lupt până la sfârşit).

4472. Până nu iei şeaua de pe cal, nu-i vezi rana în spate.
(Se zice despre cei slabi la trup).

4473. După cum ţi-e calul, aşa să-ţi cumperi şaua.

4474. Cumpără şea şi calul în târg.
(Pentru omul nesocotit).

4475. Nu face şeaua cât îi face piedica.
(Pentru omul greu de stăpânit).

4476. Şearpele nu te muşcă până nu-l calci cu piciorul.

4477. Creşti pui de şearpe ca să te muşte.
(Se zice pentru cei ce supără pe părinţii lor şi pe făcătorii lor de bine).

4478. L'a muşcat şarpele de inimă.
(Se gândeşte să facă ceva rău).

4479. Şarpele de casă
Mult venin lasă.
(Adică duşmanul din cu

4480. Nu scapă nici în g
(Nu poţi scăpà de ră

4481. Nimenea nu poate ști, cât e adâncă borta șarpelui.
(Pentru cei vicleni și răi).

4482. A pus mâna pe șarpe.
(S'a îmbogățit deodată).

4483. Șoiman el, nici vânt n'adie, și-i curg penele.
(Ce mai om! nimic nu poate).

4484. Mai bine un cap de somn, decât o mie de broaște.
(Mai bine unul și bun, decât mulți și proști).

4485. Vede că nu încape singur pe gaură,
Și-și mai leagă și tivgă de coadă.
(Se zice pentru cei cei ce se însărcinează peste puterea lor, și mai ales pentru cei ce se însoară în sărăcie).

4486. Ce naște din neamul șoricesc, tot la ciururi găurește.
(Arată puterea firii).

4487. A venì la spartul stânei.
(Adică prea târziu, după o împărțeală sau după ce s'a isprăvit un lucru).

4488. Nu-ți face staul până nu ai oile.
(Căci se poate să nu le ai niciodată).

4489. Vălătuc de stigleț, nebunie goală.
(Lucru care nu se poate).

4490. Când o cântà știuca'n baltă.
(Adică nici odată).

4491. Șade ca un țap logodit.
(Când cineva e supărat de geaba).

4492. Sare ca țarca din par în par.
(Om neastâmpărat).

4493. Stă ca țarca în par.
(Adică gata de ducă).

4494. Lumea din țânțar
O face armăsar.
(Ca să arate pe cel ce sporește vorba).

4495. Se pune țânțarul cu măgarul.
(Slabul, cel mic, cu cel mare, puternic).

4496. Trântorul mănâncă miere de-a gata.

4497. Unde-i turmă și pagubă.
(Mângâierea păgubașului).

4498. Turma nu stă dintr'o oaie.
(Nici bogăția din puțin).

4499. Ți-a perit turma ?
(Când e unul supărat și ca să-l mai înveioșeze).

4500. Urma bate turma.
(Adică poporul după conducătorii lui).

4501. Ugerul frumos vinde vaca.
(Omul judecă după înfățișare).

4502. Are uger bun.
(Ai de unde să iei).

4503. Joacă ursul la cumătra, să gătim tărâțele.
Gătește ciurul cu tărâțe, că joacă ursul la cumătra.
(Ce se întâmplă la vecin astăzi, ni se poate întâmplà mâne).

4504 La el joacă ursul.
(Om cu noroc. Se zice, în deosebi, pentru cel care câștigă la cărți).

4505. D'aia n'are ursul coadă și vulpea d'abia o[illegible]
(1° Se zice despre cel lacom care [illegible] se mai satură, și care p[illegible] mare lăcomie. 2° Se mai z[illegible] ia nasul la purtare, care s[illegible]

4506. **Se joacă cu coada ursului.**
(Se vâră singur în primejdie, se leagă de cel puternic).

4507. **Pe ursul mulți câini îl latră, dar se alege care-l muşcă.**
(Mulți bîrfesc, dar puțini îndrăznesc să atace pe cel puternic).

4508. **A ținea ursul de coadă.**
(Eşti în mâinele cuiva dacă l-ai apucat tocmai de unde nu-i pasă).

4509. **A luat ursul de coadă.**
(Adică s'a îmbătat).

4510. **Ursul şi-a văzut umbra.**
(Omul răutăcios şi-a văzut fapta rea).

4511. **Par'că are păr de urs.**
(Adică fuge lumea de el).

4512. **A fi delicat ca ursul pe ploaie.**
(Pentru cel care se arată delicat că nu-i place oarece).

4513. **A scăpat uşor din ghiarele ursului.**
(Când unul a scăpat, cu puțină pagubă, dintr'o mare primejdie).

4514. **A umblà ursăreşte.**
(Adică rătăcind din loc în loc).

4515. **Ca vaca bună de lapte, care varsă găleata.**
(Despre oamenii harnici, sârguincioşi, dar care având năravuri rele, într'o clipă strică tot ce au agonisit).

4516. **E crescut în coada vacii.**
(E la locul lui; nu s'a ridicat, nu s'a boerit).

4517. **A ajuns coada vacii.**
(Adică nimic).

4518. **Nu întărâtà viesparul că te muşcă.**

(Adică pe cei răi, că o păţeşti).

4519. **Când mor vitele de boală, toate javrele se îngraşă.**

(Adică cei mici, în urma celor mari şi bogaţi).

4520. **Trage ca viţelul la vacă.**

(Adică cu plăcere şi spre folos).

4521. **Trăieşte ca viţelul la curtea boerească.**

(Adică bine, în belşug).

4522. **Vulpea când n'ajunge la găini, zice că sunt spânzurate.**

4523. **Vulpea nu se teme de vânătorul care se laudă seara.**

(Să nu ne speriem de vorbele ci de faptele oamenilor).

4524. **Vulpea după ce a îmbătrânit, s'a făcut găinăriţă.**

(Pentru cel care se pocăeşte de nevoie ne mai putând să facă rele).

4525. **Vulpea cât e de şireată, tot ajunge la uşa ducheanului acăţată.**

(Se prinde şi cel şiret).

4526. **Vulpea bătrână nu se prinde ca păsăruicile mici.**

(Cel şiret nu se prinde uşor, ci [illegible] meşteşug).

4527. **Vulpea găini visează.**

4528. **Vulpea care doarme nu prin[illegible]**

(Pentru cel leneş).

4529. Unde-i stârvul mai mare, acolo se strâng toți vulturii.

(Unde e ceva de mâncare acolo și lacomii. Se zice și despre moștenitorii cei lacomi cari se grăbesc la o moștenire).

OBICEIURI, GOSPODĂRIA CASEI

4530. A-și căpătà alageaua. A pățì alageaua, (vre-o alagea).
(A pățì un neajuns, a fi înșelat, păcălit.
Alageaua este o materie vergată de bumbac, un fel de indiană).

4531. A-l face ca pe o albie de câine (porcească).
(A necinstì, a batjocorì rău, a înjurà, a aruncà cu noroiu în cineva).

4532. Din albie.
(Din cea mai fragedă vârstă, din pruncie).

4533. Cât ai da în amnar. Cât ai scăpărà din amnar.
(Intr'o clipă).

4534. Nici cât ai da în amnar.
(De loc, nici o mică de ceas).

4535. A rămânea fără amnar.
(A fi în lipsă de un lucru cu totul trebuincios: a fi sărac cu desăvârșire).

4336. La argea, fără vergea, n-ai ce căutà.
(Când mergi undeva fără cele trebuincioase).

4537. A-l așterne bine la cineva.
(A-l vorbi de rău),

4538. Aţa lungă face noduri.
(Cine se grăbeşte o păţeşte).

4539. Nu face faţa cât aţa.
(Când unul, după o muncă multă, se alege cu nimica).

4540. A-i tăià aţa.
(A-i da drumul, a-l lăsà mai slobod.
Taie-mi aţa că crăp, adică: lasă-mă să mă duc, că mor).

4541. S'a mai lungit aţa.
(E mai slobod, îi merge mai bine).

4542. Se târâe aţele după el.
(E sdrenţeros, foarte sărac).

4543. A se ţine într'un fir.
(Abia se ţine).

4544. Până la un cap de aţă.
(Până la cel mai mic lucru; fără a lăsà nimic; tot).

4545. Ca pe aţă.
(Drept, fără cotituri).

4546. Dacă ai pe cine să te bage în bae, te faci sănătos.
(Adică dacă e cine să-ţi dea ajutor, să te caute).

4547. A trimite la baie.
(A trimite să se plimbe).

4548. A scoate din balamale.
(A necăji, a supără pe cineva)

4549. A i se slăbì balamalele.
(A-şi pierde puterile, a fi fără putere).

4550. Basma curată.
(Adică nevinovat, neprihănit).

4551. A eși basma curată.
(A se desvinovăți).

4552. A scoate basma curată.
(A desvinovăți pe cineva de o pără care i s'a adus).

4553. E un flueră-baston.
(Ușurel la minte).

4554. A-l da pe bete.
(A-l învinge, a-l învăță minte).

4555. A da pe bete faptele cuiva.
(A-l da de gol, a râde de dânsul).

4556. Două bâte în mine și una în câine.
(Ii merge rău).

4557. Nu-ți rădică bâta asupra capului tău.
(Nu înălță pre vrăjmașul tău, care în urmă te va lovi).

4558. Stă răzămat în bâtă.
(Să bizue pe forța brutală, amenință).

4559. Și cu porcul gras în bătătură, și cu porumbi în pătul nu se poate.
(Celui care ar vrea două lucruri de odată, să-și facă interesele și să nu-l coste).

4560. A-i pune belciug în sus.
(A prinde pe cineva. A se face stăpân pe dânsul. a-l învârti cum vrem noi, a-l luà de nas, prin asemănare cu urșii).

4561. A da la om fără băț.
(A fi îndrăzneț, obraznic).

4562. Cată a băț.
(Caută bătae. Se zice pentru cei neastâmpărați, cari nu se poartă cum ar trebui).

4563. A sta de băţ cu cine-va.
(Se ţine mereu de cineva, îl tot urmăreşte ascultându-i şi observându-i orice vorbă, orice faptă, orice mişcare).

4564. A merge pe băţ.
(A plecà repede dintr'un loc, dar gol puşcă).

4565. A vorbì de-a băţul.
(Vorbeşte răstit, amenințător).

4566. A plesnì din biciu.
(Adică a fi în voiea sa, a isbutì, a se bucurà).

4567. Cinci inşi p'un biniş.
(Când mai mulţi trebue să-şi împartă un lucru de puţin preţ şi care, de altmintrelea, nici nu se prea poate împărţi).

4568. Nici lelea cu bârneaţă, nici badea cu altiţe.
(Bărbatul să fie bărbat, şi femeiea, femeie).

4569. Să ne întoarcem la blană.
(Să ne întoarcem la ale noastre, de unde am plecat).

4570. A-i scuturà blana.
(A-l bate).

4571. Ca petecele la blană.
(Arată un mare număr).

4572. A auzit-o cât un bold şi a făcut-o d'un cot.
(Se zice pentru cei mincinoşi).

4573. Câte bordee, atâtea capete.
(Arată nepotrivirea în păreri, gusturi, etc.).

4574. I-am pus branţul.
(1° L-am domolit, l-am făcut să tacă).
2° L-am păcălit).

4575. Nu-i taie briceagul.
(N'are îndrăsneală de a face un lucru).

4576. Briciul prea ager se ştirbă.
(Cine nu-şi păzeşte gura, o pate).

4577. Incearcă briciul la capul meu.
(Se zice pentru cei ce nu sunt destoinici la meşteşugul lor).

4578. La aşa obraz, aşa briciu.
(I s'a dat după merit, după om şi cinstea; are un înţeles mai mult defavorabil).

4579. A se luà de brâu cu cineva.
(A intrà cu cineva în strânse legături, mai ales cu unul care este pe o treaptă mai joasă decât noi, sau nedemn de a ne fi prieten).

4580. A trece (trage, şterge) cu buretele peste cevà.
(A da uitărei, a iertà greşala sau faptele rele ale cuiva).

4581. Când nu-ţi sună în buzunare
Pătimeşti de gălbinare,
Şi de friguri grele în pungă
Cu scuturătură lungă.
(Arată cât de rău este când omul nu are bani. Românul mai zice: *sănătate goală, jumătate de boală*).

4582. Ieà dintr'un buzunar şi bagă într'altul.
(Se zice pentru cel sgârcit).

4583. Par'că o scoase din buzunar.
(1° Se zice la auzul unei prostii sau unor cuvinte fără rost).
2° Când unul tranleşte [illegible] negândite).

4584. A fi tot cu mâna [illegible]
(A fi darnic, cheltuitor

4585. Ce-i căciulă nu-i tulpan.
(Arată superioritatea bărbatului față de femeie).

4586. Până la an multe căciuli rămân pustii.

4587. Nu se cumpără omul pe căciulă.
(Omul nu se judecă după exterior)

4588. Să-mi ard căciula pentru un chitic.
(Să mă supăr pentru atâta lucru).

4589. Decât căciulă de oaie, mai bine cu capul gol.
(Adică să cinstim mai mult calitatea lucrurilor).

4590. De aveai căciulă nu începeai cu capul în poartă.
(Se zice omului prost).

4591. Nu rup căciula până te văd.
(Se întâmplă curând).

4592. A purtà căciula pe-o ureche.
(A nu-i păsà, a-și bate joc de oarece).

4593. A îndesà (tuflì) căciula pe urechi.
(A se face că nu știe. Arată nepăsare pentru ceeace ni se spune sau ni se cere.
Cuvântul *a tuflì* se aude numai în Moldova).

4594. A pune căciula pe-o sprinceană.
(A se fudulì).

4595. A umblà cu căciula în patru.
(1° A se căciuli la toată lumea).
2° A căutà mult și în toate părțile).

4596. A-și luà căciula.
(A se umilì, a se rugà cu smerenie de cineva).

4597. A scăpà căciula pe apă.
(A pierdut oarece, a dat un lucru fără voie, precum a dat țiganul *de sufletul tatei* căciula lui care căzuse în apă, și n'a mai putut-o prinde).

4598. **A i se duce căciula pe apă.**
(A se pierde).

4599. **A da cu căciula în câini.**
(1° Om svânturat, nestatornic.
2° A fi beat).

4600. **Până va da (să asvârle) cu căciula în câine**
(Până la îmbătare).

4601. **Unde e calabalâc e și bucluc.**
(Unde este avere sunt și griji multe).

4602. **Par'că-i fiert într'o căldare.**
(E rușinat, umilit).

4603. **A mâncà calupul.**
(A fi înșelat).

4604. **Ce e în camară e și afară.**
(1° E sărac cu desăvârșire).
2° Ce are cineva în cap, aceea poate spune).

4605. **Cămașa e mai aproape de piele (pele).**
(1° Arată milă după gradul de înrudire.
2° Eu ca eu, de alții ce-mi pasă).

4606. **Cămașa i s'a lipit pe spinare.**
(1° Adică nu mai are alt nimic
2° Se zice de cineva bătut sdravăn).

4607. **Dăi și cămașa, și fugi.**
(Se zice pentru omul rău; dăi orice și scapă).

4608. **Pe unde scoți cămașa?**
(Se zice unuia când l-am încolțit, și nu mai are încotro, nu știe cum să iasă din încurcătură sau ce să mai zică).

4609. **Ce, am uscat cămășile pe un gard?**
(Răspuns ce se dă acelui care purtare, se obrăznicește).

4610. Îl strânge cămașa.
(Nu poate să facă sau să spună ceva din mai multe pricini).

4611. Ca pe mâneca cămășei.
(Adică foarte ușor).

4612. A se certà pe cămașa cuiva.
(A se certà pe lucru străin.
Aluzie la vestmintele lui Christos pe cari și le-au împărțit soldații care-l păzeau răstignit pe cruce).

4613. Cine va să-i ție candela mai multa vreme, trebuie din vreme s'o umple de untdelemn.
(Adică sănătatea, starea trebuie să îngrijească de ele).

4614. Casă cu două rânduri; sus câinii, jos stăpânii.
(Adică bordeiu, în care locuesc oamenii, și pe acoperișul căruia se știe că cânii au culcușul lor obicinuit).

4615. Pe cine primești în casă, te scoate din casă.
(Când faci bine unuia, care în urmă se face stăpân în casa ta).

4616. Lesne a intrà în casa omului, anevoie a eșì.
(1° E bine a începe un lucru, anevoe a-l duce la capăt.
2° E bine a merge la cineva, e anevoe a dobândì ceeace vrei dela dânsul).

4617. Casa omului e și iad și raiu.

4618. Cine nu-și laudă casa, casa pe el cade.
(1° Se zice pentru cei ce-și laudă marfa lor de vânzare, că într'alt chip, rămâne nevândută.
2° Să-ți lauzi neamul căci altfel, nu-ți dă nimenea nici o însemnătate).

4619. Îi urlă câinii la masă.
(Sărăcie întrupată; nici câinii n'au ce mâncă la casa lui).

4620. Casă în doi pereţi.
(Adică neunirea caznicilor).

4621. A avea ferestre şi prin vârful casei.
(Se zice pentru cei proşti).

4622. Ardă casa mea, dar ardă şi a vecinului.
(Zice omul orbit de patimă).

4623. A se bucurà ca de o casă aprinsă.
(Când se întâmplă o nenorocire duşmanului).

4624. Casă fără perdele se pare pustie.
(Arată neîngrijirea şi lenea celor cari locuesc într'însa).

4625. Are casa sub căciulă.
(Nu are nici un adăpost, e sărac lipit pământului).

4626. E rea casa fără clopot.
(Adică fără copii).

4627. Mic şi mare într'un cazan fierbem.
(Adică toţi cu necazuri).

4628. A pune un lucru cercel la ureche.
(Adică puţin îi pasă).

4629. Şi astă e cercel la ureche.
(1° A păţit-o cât de bună, o va ţine minte.
2° Neajunsul ce întâmplă nu e nimic faţă de altele).

4630. Cheia la tine şi b[illegible]
(Se zice pentru [illegible] altula).

4631. Are două c[illegible]
(E şiret).

4632. A fi cheia și lacata cuiva.
(Știe toate ale lui).

4633. Râd și chetorile dela casă.
(Arată o mare bucurie într'o casă, s'a întâmplat un eveniment fericit).

4634. Nu i-e cherestea obrazul.
(Se zice de omul cu obrazul subțire).

4635. I-a dat cu chibritul pe la nas.
(L-a supărat).

4636. Bate-i urma cu ciomagul.
(Adică bate-l dacă-l poți prinde).

4637. Nime nu știe mai bine unde-l strânge cizma decât cel ce o poartă.

4638. A clădì pe nisip.
(A început o întreprindere care nu va izbuti. căci nu e așezată pe o temelie sănătoasă).

4639. A ține clanță (clanț) cu....
(A se luptà cu vorba, a se certà cu cineva).

4640. Bun de clanță (clanț).
(Se zice de omul vorbăreț, guraliv; vorbește bune și rele).

4641. A căutà cofe de Moși.
(A căutà pleașcă, chilipir.
In ziua de Moși se împart cofe, de pomană, de sufletul morților).

4642. A pune în cofă pe cineva.
(A înfundà, a înșelà, a răpune, a rămânea, a dovedì pe cineva).

4643. De cu vara, pentru iarnă, de cojoc să te îngrijești.

4644. Intr'un coșar se poate pune și un viței.
(Intr'o casă proastă poate sta și un om bun).

4645. E mai mare porcul decât coteţul.
(Când e belşug).

4646. A băgà pe cineva sub covată.
(A-l învinge, a-l rămânea, a-l înşelà, a se arătà mai dibaciu decât dânsul, a-l face de ruşine).

4647. Nu ştii cum se întoarce crângul.
(Adică cum vin lucrurile, cum sa întoarce treaba).

4648. A stà în (la) cucuiata.
(A fi mort).

4649. A pune la cucuiata.
(A da uitărei).

4650. Cât e (de când) lumea şi pământul
Pe cuptior (cuptor) nu bate vântul.
(Când e omul la adăpost de orice rău).

4651. La cuptorul cald puţine lemne trebuesc.
(1° Celui supărat puţin îi trebue ca să-l apuce toţi dracii.
2° Pentru femeile cele rele).

4652. A umblà cu cureaua.
(A caută să înşele).

4653. Are trecere în orice curte.
(E bine privit de oricine. Se zice mai ales despre bani).

4654. Par'că e (a fi ca) scos din cutie.
(A fi gătit [illegible] curat).

4655. A o ţine [illegible]
(A merge [illegible] vedea de treabă [illegible]

4656. [illegible]
[illegible]

4657. E fitilul mai lung decât ceara.
(1° Prăvălie mare și marfă puțină.
2° Mai multe pretenții decât putere).

4658. Vrea să umple, în puț, găleata
Cu gaura neastupată.
(Despre cel prost).

4659. Desleagă-ți iapa dela gard.
(Deslușește-ți vorba)

4660. Eu gol, el sdrențos, nu ți-om fi nici de un folos.
(Când nu dăm ajutorul nostru cuiva, arătându-i că nu-i poate fi de nici un folos).

4661. A rămas din gol cu pielea.
(Când un om sărac sărăcește și mai rău).

4662. A pune ochii în grindă.
(A fi pe moarte.
Românul crede că moartea se așează, în casa omului care e pe patul de moarte, în grindă sau după ușă).

4663. A tăià în grindă.
(A nu face nimic, sau o treabă de nimic).

4664. A nu face gunoaie multe la casa lui N....
(A nu sta multă vreme în casa cuiva, nepu-du-se înțelege cu dânsul).

4665. Haina asta străină a ta este?
(Pentru cei cari cumpără pe datorie).

4666. Nu te uità la haine, ci la ce este în haine.

4667. Bune sunt hainele late, dar la călugări numai sunt date.
(Arată fericirea călugărilor la toate).

4668. Cine hainele și le păstrează, le are pe jumătate.

4669. Îl fac o haină în spate.
(Mă folosesc de cineva pentru a mă apără de un neajuns, de un necaz oarecare, cu sau fără voia lui).

4670. Hambarul gol nu are șoareci.

4671. L-a luat la hogeag.

4672. Unde-i hornul mare, fumu-i puțin.
(Pentru cei cari vor să se arate mai mult decât sunt).

4673. E îmbrăcat ca un nap
Din călcâe pân' la cap.
(E atât de sărac încât nu are nici cu ce să se îmbrace).

4674. Încălțat cu ghetele dela botez.
(Desculț, sărac).

4675. A încălțà bine pe cineva.
(1° A-l înșelà, a-l pune bine.
«Bine *l-a* mai *încălțat*».
2° A-l bate).

4676. Cine te învelește acela te desvelește.
(Se zice pentru cei fățarnici).

4677. Te vei là
Când a plouà,
Te vei unge
Când a ninge.
(Pentru cei murdari și necurați).

4678. Lumea piere de belea,
Lelea pune să se lea.

4679. Nu-și poate purtà [illegible]
(Pentru omul puț[illegible]

4680. Face din lână [illegible]
(Arată dibăcia a[illegible]
lucruri peste

4681. A-i turnà leşie pe inimă.
(A-l vârâ în griji, a-l supărà).

4682. A dà cuiva cu luleaua în nas.
(A nesocotì, a dispreţuì pe cineva).

4683. A furat luleaua neamţului.
(S'a îmbătat).

4684. A ajuns la lulele.
(A sărăcit cu totul).

4685. A-i bate luleaua pe datorie.
(A-l supărà cu vorbă multă sau nepotrivită).

4686. Lumina la întunerec mai mult luminează.
(Adică cel învăţat între cei proşti).

4687. Scrie pe lumânare pentru neuitare.
(Uità uşor îndatoririle ce i se fac).

4688. Lumânarea se aprinde pentru cei ce văd, nu pentru cei orbi.
(Se zice celor cari nu văd, nu pricep ceeace li se arată sau se petrece împrejurul lor).

4689. I-a suflat în lumânare.
(1° L-a rămas, şi-a bătut joc de dânsul.
2° I-a luat vieaţa).

4690. A mâncà mucul lumânării.
(1° S'a înşelat rău, a păţit-o.
2° Nu mai are trecere la cineva din cauza relei sale purtări, şi-a perdut omenia.
3° A fi în mare primejdie, a fi pierdut, a nu mai fi chip de scăpare).

4691. Ieà mucul lumânării.
(N-ai ştiut să te foloseşti de împrejurări, toţi au luat câte cevà, iar ţie nu-ţi rămâne nimic).

4692. A căutà la lumânare
Ziua în amiază mare.
(Adică cu tot dinadinsul, cu mare sârguinţă).

4693. **Măcar să-l fi picat cu lumânarea.**
(Orice ai face, ori cât l-ai pedepsi, orice ar fi păţit).

4694. **Drept ca lumânarea în sac.**
(Adică strâmb).

4695. **Cu o măciucă a lovit două capite.**
(Cu o vorbă a lovit în doi inşi).

4696. **A o băga pe mânecă.**
(1° A se ruşina.
2° A se speria; a-l trece sudori de moarte; a se teme.
3° A se supăra.

4697. **A rupe mâneca (mânecile) cuiva. A trage de mânecă pe cineva.**
(1° A cere ceva cu mare stăruinţă.
2° A merge des la cineva; a-l supăra cu desele noastre cercetări.
3° Când minte.
Mai *trage-l de mânecă* că prea le spune boacăne).

4698. **Până a nu găsi mantaua nu eram (erai) dator.**
(Când crezând că am dat de un folos, ne alegem, pe neaşteptate, cu o supărare).

4699. **A-şi găsi mantaua cu cineva.**
(Şi a găsit beleaua. Se zice pentru omul nevinovat, dar pe care a căzut năpastea).

4700. **A (îşi) întoarce mantaua după vânt.**
(A se da după vremuri, a nu se împotrivi).

4701. **Par'că-i cu mănuşi în mâini.**
(Umblă aşa de încet încât nu face nici o treabă.)

4702. **Subt mânuşă stă ascunsă şi cea mai urâ mână.**
(Adică subt zmerenie, ca subt mască, cel făţarnic).

4703. Dă masalaua pe un poponeț.
(Dă mai bun să iea mai prost).

4704. Și-a făcut nasul mătură.
(Și-a pierdut omenia, e un linge-talere).

4705. A vedeà de coada măturii.
(A-și vedea de treabă. Se zice mai ales pentru femei, când se amestecă unde nu le fierbe oala).

4706. Fiecare mătură, întâiu, înaintea părții lui.
(Pentru cei cari vorbesc pe alții de rău și nu se uită la dânșii).

4707. A se așezà pe moale și la căldură.
(A duce o viață bună și liniștită).

4708. A nu-i fi moale.
(A nu-i plăcea, a i se întâmplà ceva displăcut.

4709. Arde moara dar și șoarecii se prăpădesc.
(Se zice când ne primejduim însăși viața noastră, numai să piară și cei cumpliți, ca să scăpăm de supărări și necazuri, ce pătimim dela ei, și se zice la desnădăjduire.
Se zice, mai ales, pentru omul iute și mânios, care caută să facă rău altuia, chiar cu paguba lui).

4710. Trece ca pe lângă o moară pustie.
(Fără să se mai oprească, fără să mai intre)

4711. Când grăiești și nu te ascultă pune în gând că ești la moară.
(Pentru că la moară nu se poate ascultà de odorogitura roatelor).

4712. A îndrugà ca la moară.
(1° A vorbì de toate, și bune și rele, verzi și uscate.
2° In coșul morii se primește și bun și rău, ori și cine are dreptul să toarne).

4713. A-i face o moară de vânt.
(A-şi bate joc de cineva).

4714. A se întoarce ca moara în vânt.
(A-şi mută părerile după împrejurări; a umblà de colo-colo fără nici un rost).

4715. N'are de moară.
(E sărac).

4716. S'a isprăvit de moară.
(A sărăcit, din bogat şi cheltuitor a rămas cu dracul în pungă).

4717. I-a stat moara.
(Nu-i mai merge bine, nu mai are foloase).

4718. A face (pune, trage) lucrul muşamà.
(A acoperì lucrul, a-l ascunde, a nu-l scoate la lumină, a-l cocoloşì).

4719. Bate toba surdului, dă oglindă orbuluì.
(Treabă zadarnică).

4720. Stergeţi oglinda, ca mai bine să te vezi în ea.
(Adică curăţă-ţi sufletul).

4721. Mai bine te-ai uità în oglindă.
(Pentru cei cari mustră pe alţii, ci ei singuri, sunt cu musca pe căciulă, şi, în deosebi, pentru defectele fizice).

4722. Opinca din piele groasă se face.
(Adică cei proşti din proşti, norodul din proşti).

4723. Opincile să se rupă, stăpânul să trăiască.
(Când prăpădim un lucru ce ne aparţine. Trăind stăpânul, el munceşte şi îndreptează orice pagubă).

4724. Fiecare singur ştie unde îl strâng
(Fiecare îşi ştie păsul său).

4725. A scoate panglice pe nas.
(A înșelà lumea.
Una din boscăriile pehlivanilor consistà în a scoate panglici din gură și din nas).

4726. A fi tot de o pănură.
(A fi toți de o potrivă).

4727. A pus pânza după șură
Și n'ajunge bătătură.
(S'a întins mai mult decât trebuia. Cu toate că s'a ferit dar s'a prins, c'a apucat-o toamna când, pe frig, nu poate țese afară).

4728. Pânză și nevastă noaptea să nu-ți alegi.

4729. La pânza urzită Domnul ne dă bătătură.
(Adică la lipsă și la orice începere, Domnul ne ajută).

4730. A da pânza pe fuioare.
(A păgubì la un schimb.
A da lucru gata, sigur, ce-l ai în mână pe ceva nefăcut, problematic. Intr'un cuvânt a da bun și a lua prost).

4731. S'a încurcat pânza.
(S'au încurcat treburile).

4732. A legà gura pânzii. A prinde gura pânzii.
(1° A începe o treabă îndrumând-o pe o cale bună
2° A începe o treabă, fără însă a o isprăvì.
3° A sta mai bine în treburile sale, a se îmbogățì).

4733. A curge pânză.
(Adică foarte deasă).

4734. Cel încălțat cu papuci nu cunoaște pe cel cu opinci.
(Se zice pentru cei mari, ce se fac că nu cunosc pe cei mici. Arată fudulia celui bogat, față de cel sărac).

4735. A-şi pierde papucii.
(A muri).

4736. A o şterge la papuc. A o luà la papuc.
(A se pornì, a plecà, a fugì).

4737. A bate (tocà) la papuc.
(A cheltuì în jocuri şi petreceri).

4738. Cine doarme pe pat moale nu doarme în odihnă.
(Adică cei mari, ce de multe griji nu pot dormì în odihnă).

4739. Nici în pat nici sub pat.
(Pentru omul vecinic nemulţumit).

4740. A-i pune perdea la ochi.
(A înşelà pe cineva, a-l împedicà de a vedea lucrurile cum sunt).

4741. A-l luà cu o perdea mai sus.
(A-l luà repede cu vorba, a i-o luà înainte. a-i tăià apa dela moară).

4742. A se da după perdea.
(A se ascunde, a lucrà într'o afacere pe ascuns, fără ca amestecul nostru să fie bănuit).

4743. A vorbì între patru păreţi.
(Adică tainic).

4744. Samănă castraveţi pe pereţi.
(Muncă zadarnică).

4745. Ca şi când ai pune-o la perete.
(Nu face nici un efect, nici un bine).

4746. A murì fără pernă (perină) la c
(1° A murì singur şi în sărăcie ma
2°. Se zice de omul care nu va m
lui, ci va fi omorât de alţii).

4747. Cum e peşchirul şi mundirul.
(Pentru cei care se potrivesc, mai ales la căsătorie).

4748. Işi găseşte gaura petecul.
(Când doi inşi se potrivesc, mai ales la rele).

4749. Aşteaptă dumneata până s'o coace petroiu.
(Să nu ai nici o nădejde).

4750. A pune pingeaua cuiva.
(1º A amăgì pe cineva, a-l potrivì bine, a-l înşelà, a-l potcovì.
2º A-l furà).

4751. A ţine la cineva ca la pingele.
(Adică foarte puţin şi chiar de loc).

4752. Par'că a căzut din pod.
(E buimac).

4753. Tae din poală şi pune la umăr.
(Când omul a sărăcit cârpeşte şi drege, din spirit de economie).

4754. A se ţine de poalele cuiva.
(A nu slăbì pe cineva, a se tot ţine de dânsul).

4755. A pune potcapul în cap.
(1º A rupe cu lumea, a eşì din lume.
2º A se călugărì).

4756. A pune potcapul în par.
(A fugì dela mănăştire, a se întoarce în lume).

4757. A da cu capul de prag.
(A prinde la minte, a dobândì experienţă după ce a păţit-o).

4758. Nu găseşte nici apă în puţ.
(Despre cel prost).

4759. Cine are barba rară se rade lesne.
(Pentru cel sărac).

4760. Rasa nu te face călugăr.
(Adică haina nu te face om, d'aceea nu după haină se judecă omul, ci după purtarea lui).

4761. Nu tot ce poartă rasa și camilafca e călugăr.

4762. La așa barbă, așa răsătură.
(1o Cum e omul și lucrul.
2o După faptă și răsplată).

4763. Aci la răsniță nu e
Care când o vrea să pue.
(Pentru cei cari nu mai dau pas și altora să deschidă gura, ci vorbesc într'una, când ar trebui să tacă).

4764. A-i trage rogojina de sub picioare.
(A-l dobori, a-l învinge).

4765. Ca mâța pe rogojină.
(Când o treabă merge rău).

4766. Trage mâța pe rogojină.
(O hârâe, o duce greu).

4767. Roata umblă, banii pică.
(1o Arată foloasele morăritului.
2o Când îți merge bine într'o întreprindere).

4768. Sacul dela gură se păstrează.
(Ne învață că, dela început, trebuie sa păstrăm. Când ai, să gândești să pui de o parte, iar nu după ce ți-ai cheltuit tot avutul).

4769. Mai strânge sfoara la gura sacului.

4770. Sacul plin curând se varsă.
(Rabdă, rabdă, până se supără).

4771. După sac și peticul. După sac
(1o Adică după om și cinstea, a narea.
2o Când doi inși se potrivesc, n.a

4772. Gura sacului legată pururea să nu o ţii.
(Adică să nu fii prea sgârcit).

4773. Nu se începe niciodată sacul dela fund.
(Când ni se cere ca să facem un lucru în afară de orânduială).

4774. In sac şi la moară.
(Adică cele grabnice să nu le zăbovim).

4775. Două mâţe în sac
Nu încap.
(Doi răutăcioşi nu pot trăi împreună, şi mai ales nora şi cu soacra în aceeaşi casă).

4776. A găsit sac de bucate.
(Se zice pentru cei ce nemeresc ceva după gândul lor).

4777. Sacul spart nu se mai umple.
(Omul cheltuitor nu mai adună cât e lumea).

4778. Ori îşi umple sacu, ori îşi pune sacu.
(Pentru cel care caută cu orice preţ să facă avere mare).

4779. Şi-a pus sacii în car.
(Şi-a făcut treaba, nu-i mai pasă de nimeni, şi de nimic).

4780. A deslegà sacul.
(A începe să vorbească).

4781. N'a deslegat sacul încă
Dar să vezi vorbă adâncă.
(Pentru cei proşti).

4782. A-l prinde cu mâna în sac.
(A prinde asupra faptului. Ori cât a căutat să tăgăduiască, a fost dovedit de faptă rea).

4783. O băgat-o în sac.
(S'a încurcat la ceartă).

4784. A băgà în sac pe cineva.
(A-l înşelà).

4785. A băgat lumina în sac.
(1º Caută să facă lucruri peste putinţă.
2º E prost).

4786. A da de fundul sacului.
(A-şi chieltuì tot avutul).

4787. Bună-i brânza, bunu-i caşul, amaru-i sălaşul.
(Zicătoare ciobănească. Arată că, dacă roadele muncii ciobanului sunt bune, viaţa pe care o duce în munţi, mai fără tovarăşi, şi fără adăpost e de tot grea şi amară).

4788. Lasă-l pe salba lui.
(Adică în năravul său, cu planul său, cu scăderile sale).

4789. Săpun ai cumpărat, săpun mănânci.
(Cine face o greşeală trebue să-i sufere urmările. Se zice când te-a păcălit cineva, şi mergi înainte).

4790. A-l face cu săpun şi cu apă rece.
(A-l certà, a-l luà la trei parale).

4791. Văd eu pe ce scândură calcă.
(Am înţeles vicleşugul, văd că umblă cu înşelăciune).

4792. Pe scară străină să nu te urci, că numai îndată te încurci.
(Adică la slujba altuia să nu te amestece, patul altuia să nu te

4793. A se face scară şi pui
(A face totul, a întrebuinţa tru a-şi ajunge scopu

4794. Ii s'a pus o scară bună.
(A dobândit un ajutor însemnat, a fost bine susținut).

4795. Ii s'a luat (tăiat) scara.
(A perdut putința de a ajunge undeva, de a dobândi oarece).

4796. Scaunul, cu un picior numai, nu poate sta drept.
(Omul cu un prietin, cu un singur sprijin, nu are puterea pe care o are cu mai mulți).

4797. Să nu te razimi în scaunul cu trei picere.
(Adică în om ce-i lipsește o doagă).

4798. Scaunul nalt în picioare curând se răstoarnă.
(Cine se înalță, curând cade jos).

4799. Par'că l-a țintuit de scaun.
(Pentru cel care tot stă pe capul nostru, și nu mai pleacă).

4800. A fi cu scaun la minte.
(Adică priceput, deștept, cu judecată).

4801. A fi scăunaș de picioare.
(A îndură fel de fel de neajunsuri).

4802. Se îndoaie ca scoarța.
(Arată pe omul nestatornic în faptele și ideile sale).

4803. A se alege scrum de...

4804. A fi o scursură (de om).
(Om de nimic).

4805. A trăi cu capul în sobă.
(1o A nu eși din casă.
2o A nu ști nimica).

4806. Ii cântă grierul în sobă.
(E sărit la minte).

4807. Cum e spălătoare aşa-i ştergătoare.
(Folosul, rezultatul e după muncă).

4808. La începutul stânii se mănâncă cânii,
Iar la spartul stânii se sfădesc stăpânii.
(Intr'o tovărăşie treburile merg bine la început, dar străinii ulesc pe tovarăşi cari, la urmă, se ceartă.
Se zice când se ceartă nişte tovarăşi, ca să se înţeleagă că tovărăşia lor e pe ducă).

4809. A închide pe lupul în stână.
(A pune păzitor tocmai pe duşman).

4810. Lângă stână la un loc cu cânii.
(Pentru cei cari nu sunt primiţi la o adunare).

4811. A fi cu stemă (stea) în frunte.
(1o De neam mare, ales.
2o Om de o valoare deosebită).

4912. Nu te rezemà nici de umbră, nici de stâlp putred.
(Să nu crezi că nevoiaşul are să-ţi fie de vre un folos sau ajutor, ci alege-ţi ca protector un om puternic şi cu vlagă)

4813. Bunătatea stofei nu stă în înfloritură ci în ţesătură.
(Valoarea unui om nu stă numai în averea lui, în rangurile pe care le-a putut dobândi, ci în învăţătură, în înţelepciunea şi alte asemenea calităţi).

4814. Işi întoarce şuba după cum suflă
(Se dă după vremuri, nu se împotriv

4815. Nu după suman trebue judecat o

4816. A venit tafta la cot.
(Tocmai pe tocmui, nu a fost lipsă).

4817. Din talpa casei cerc de bute nu se poate face.
(Adică din om de jos, boer sau om de omenie).

4818. Din talpa de casă nu se face obadă de roată.

4819. A călcà pe talpă putredă.
(A se înşelà, a face un pas greşit).

4820. A da tavă pe cineva.
(A-l bate rău).

4821. L-a dus (tras) cu nasul la teică.
(L-a tras în judecată, l-a dus înaintea feţelor judecătoreşti).

4822. Cap d'avea, n'avea, el ştie.
Dar şi-a cumpărat tichie.
(Pentru cei proşti).

4823. Toiagul bătrâneţelor şi nebunia tinereţelor.
(Adică vinul care dă putere bătrânilor).

4824. A trage ţolul.
(A opri toate foloasele, tot binele pentru sine).

4825. A cerut traista să golească desagii.
(Pentru cel prost).

4826. Decât două traiste goale, mai bine una.
(Decât să iau o fată săracă, mai bine rămân neînsurat).

4827. A-şi luà traista şi ciubucul.
(Se zice de un om foarte sărac când pleacă din satul lui fără să aibă ce lăsà în urma lui).

4828. A se duce cu nepus în traistă.
(Adică pe neaşteptate, repede; fără a avea vreme să strângă ce-i trebuie de drum.

4829. A-şi luà lumea în traistă.
(A se duce de răul cuiva, a plecà supărat de undeva).

4830. A-şi băgà minţile în traistă.
(A se liniştì, a se mulţumì).

4831. O mai venì murga la traistă.
(Arată reîntoarcerea la locul părăsit sau la foloasele pe cari le-a mai dobândit odată.
Se răspunde astfel unor oameni cărora, după ce le facem bine, sau că nu vor să ne fie recunoscători, sau că caută a ne face vre un rău).

4832. Pune-o în traistă şi înghite gutuia.
(Când ai păţit vre un neajuns).

4833. A scoate vorbe din traistă.
(1o A spune palavre multe, a minţì.
2o A spune vorba dela el, pe cuvânt că e zisă de un altul).

4834. Unul te tunde şi altul te rade.
(Arată supărarea ce suferă omul când îl trage din toate părţile, şi când îl despoaie până la piele).

4835. Ba că o fi una, ba că o fi alta; ba că e tunsă, ba că e rasă.

4836. Unde o eşì să iasă,
Ori că tunsă, ori că rasă.
(Pentru cei iuţi şi mânioşi).

4837. Nu-s tuns nici ras pe cap.
(Adică: nu se poate. Se zice când nu-i vine la socoteală să facă ceva).

4838. Nici tuns, nici ras.
(Adică fără câştig, dar şi fără pagubă).

4839. A umblà prin unghiuri.
(De colo până colo, într'o parte şi într'alta).

4840. Cu bătaia la uşă afli de este cineva în casă.
(Adică cu cercetarea afli orice).

4841. Numai cânii şi împăraţii nu închid uşile.
(Când unul, intrând în casă, lasă uşa deschisă).

4842. Nu mai scârţâi uşa de geaba.
(Nu mai stărui că-i de geaba).

4843. A strânge cu uşa pe cineva.
(1° Nevoit a recunoaşte, a face ceva; a constrânge cu vorba.
2° A-l jucà, a-l frecà.
3° A-l prinde).

4844. Par'că-i strâns cu uşa.
(Pentru oamenii slabi).

4845. L-a prins cu coada între uşă.
(L-a prins cu minciuna chiar din vorba lui, s'a trădat singur).

4846. A-i da cu uşa în nas.
(A gonì cu dispreţ).

4847. A scăpat prin uşa din dos.
(Cu mare greutate, cu ruşine).

4848. E un om purtat de pe vatră pe cuptor.
(Se zice, în derâdere, celui care se pretinde că a umblat mult prin lume).

4849. Nu-i arde nici focul în vatră. Nu-i ard tăciunii în vatră.
(Când îţi merge rău).

4850. Cu capul nu spargi zidul.
(Când încerci un lucru peste putinţă, şi mai ales când unul mic şi slab se leagă de altul mult mai tare decât dânsul în toate privinţele).

MÂNCARE — BĂUTURĂ

4851. Cine n'a gustat amarul nu cunoaşte gustul mierei.
(Binele îl simte mai mult acela care a trăit în nevoi).

4852. A se face zahar amarul.
(1° A îmbunà pe cineva.
2° A se drege, a se împăcà lucrul).

4853. Apa nu e bună nici de frică nici în cizme.

4854. A băut apă, are să ploae.
(Pentru cel beţiv).

4855. Apa o beau pe picior
Ca o pasăre în zbor.
(Arată vrednicia omului).

4856. A nu mai bea apă rece.
(A fi mort, a omorà).

4857. A băut apă după gheaţă.
(E cârn).

4858. A se întrece în apă rece.
(A se obrăznicì).

4859. N'are după ce bea apă.

4860. A face cuiva apă.
(A-l prăpădi, a-l înmormânta).

4861. A-i da cu ardei pe la nas.
(A-l supără, a-l întărâtă după ce e înfocat de necaz sau de mânie).

4862. Eu am băut şi tu teai îmbătat!
(Unii beau mult, şi lumea nu le zice beţivi, iar alţii dimpotrivă).

4863. Ce ai băut de neai urât?
(Când ne cercetează unul care de multă vreme nu a mai călcat pe la noi).

4864. Cine bea până la îmbătare
Nume bun în lume n'are.
(De vrei să dobândeşti nume bun să ai şi bună purtare).

4865. Din ce bei, din ce ai mai bea.

4866. Cât (cum) ar bea o lingură de apă.
(1º Iute, într'o clipă.
2º Lesne, cu uşurinţă).

4867. Când zic doi că eşti beat, dute şi te culcă.
(Nu te poţi împotrivi opiniei publice. Chiar când ai dreptate trebue să te supui).

4868. Lasă în pace pe cel beat că singur va cădea.
(Adică pe cei răi şi furioşi, că singuri ei să poticnesc).

4869. Văzut-ai mâţa legată la cap şi om cuminte când e beat?

4870. Beţia e nebunie cu voie.

4871. El ce face la beţie
Se căeşte la trezie.

4872. La joc şi la beţie se cunoaşte Românul.
(Căci atunci, ne mai dându-şi seamă de ce face, se arată aşà cum este).

4873. La beție omul este pisică, maimuță și la urmă porc.
(Arată deosebitele fase prin cari trece omul la beție).

4874. Bețivului tot la vin i-e gândul.
(Adică fiecărui la ce îi place).

4875. Nu e bețiv cine bea, ci cel ce se îmbată.
(Răspunsul ce se dă de cel căruia i se fac mustrări că bea prea mult vin).

4876. Saltă, bețive, și te veselește, îmbată-te și te tăvălește.
(Arată fasele prin cari trec cei băutori).

4877. Bețivului și dracul îi iese cu (ocaua) înainte.
(1° Adică celui norocos căruia toate îi merg după plac.
2° Când ne iese înainte unul pe care-l doriam, sau de care aveam mare trebuință).

4878. Bețivul își tot spală gâtul cu apă de sapă, de teamă să nu ruginească.
(Bețivul nu se poate stăpâni).

4879. Bețiv nu-s, că n'am ce bea.
(Pentru cei cari nu de voie, ci de nevoie, nu fac oarece, și mai ales vre-un rău).

4880. Băutura e sămânță de vorbă...

4881. Când e blidul gol se bate lingura cu el.
(1° Când nu are omul ce-i trebue se ceartă cu casnicii lui.
2° Dacă capul de familie nu e vrednic să-și ducă casa, copii i se suie în cap).

4882. Amândoi mănâncă dintr'un blid.
(Prieteni la cataramă; se zice mai ales cei răi și stricați).

4883. **A intrat nora în blide.**
(Când cineva strică toate pe care pune mâna, umblă chiorăcind şi împroşcând prin lucruri).

4884. **Multe spune dar bob mănâncă.**
(Pentru cel vorbăreţ şi mincinos).

4885. **A fi cu borşul la foc şi cu peştele în iaz.**
(Despre cei cari făgăduesc şi dispun de un lucru care nu le stă în mână, sau cari se laudă înainte de isbândă).

4886. **A venì ca la borş.**
(A venì şi a plecà îndată, fără să stea mult).

4887. **S'a înăcrit ca borşul.**
(Arată proasta stare a unui lucru).

4888. **A-i pune ardei în borş.**
(A întăritá, a iuţì pe cineva. După ce e înfocat de necaz sau de mânie, tu îi măreşti supărarea).

4889. **Nimeni nu-i suflă în borş.**
(Nimeni nu îndrăzneşte să-l supere, să se lege de dânsul).

4890. **Nu da bota în mâna prostului.**
(Nu pune pe prostul la vre-o treabă, căci te vei căì).

4891. **Ca braga în ziua de Paşti.**
(Când o treabă merge rău ; căci în ziua de Paşti braga nu se caută).

4892. **Când ţi-e brânza mai proaspătă, n'ai smântână.**
(Când e una, nu e alta).

4893. **Vaci n'avem, brânză mâncăm.**
(1º Sărac şi cheltuitor.
2º Pentru cel care ştie să dobândească ce-i lipseşte.
3º Pentru omul negospodar).

4894. De un deget în turtă şi de-o unghie în brânză.
(Calicie, sgârcenie, sgârie-brânză).

4895. Burduf de brânză în seama câinilor.
(Se zice pentru cele ce se dau în păstrare la risipitori).

4896. S'a băgat brânza în putină.
(Nu se mai întâmplă ce s'a întâmplat, nu o să mai fie foloasele cari au fost, nu mai e pomana aia).

4897. A nu face brânză cu cineva.
(A nu face treabă, a nu se înţelege cu cineva).

4898. S'a umplut de brânză ca broasca de păr.
(Nu a câştigat, nu s'a folosit cu nimic).

4899. S'alege brânza din zer.
(S'alege binele din rău, se va găsi cel vinovat şi cel nevinovat).

4900. I-a cam eşit brânza în barbă.
(A înbătrânit. Se întrebuinţează cu înţeles de: şi-a pierdut creditul său puterea, nu mai face nici cinci parale).

4901. Cu bucăţica mică se prinde peştele mare.

4902. Bucata mai mare de cât fărămitura.
(Adică păcatul de cât greşala).

4903. Zece feluri de bucate,
Tot fasole mestecate.
(1° Pentru cel sărac şi mândru.
2° Tot acelaş lucru).

4904. Bucatele dela masa altuia sunt mai d
(Pentru cel sgârcit care, în to
să primească dela alţii, dar
dea la rândul său).

4905. A mâncà singur bucatele şi a lăsà altora zeama.

(A trage singur tot folosul, lăsând pe seama altora foarte puţin sau nimica).

4906. Bucatele fură bune, dar n'a ştiut naşa a le pune.

(Când lucrurile nu vin cu orânduiala cuvenită. Se zice mai ales în derâdere).

4907. Fă bucătura cât ţi-e gura.

(1° Nu fii lacom.
2° Nu te încercà peste puterile tale).

4908. Ii numără bucăturile.

(1° Ii dă puţină mâncare.
2° Când unul tot spune cât mănâncă un altul).

4909. Doar n'am mâncat bureţi.

(Doar n'am înnebunit).

4910. Capacul după oală.

(Adică orice după cuviinţa sa).

4911. Şi-a găsit capacul.

(Se zice despre căsătoriile potrivite în răutate).

4912. Nici cârciumă în drum.
Nici parale în pungă.

(Se zice când te întâlneşti cu vre-o rudă ori prietin într'un loc unde nu ai cu ce face cinste).

4913. Nici cârciumă în pungă
Nici parale în drum.

4914. Cine intră în cârciună nu intră ca să se închine.

(Pentru cei a căror rea purtare se dovedeşte după oarecari semne).

4915. De când ploau cârnați.
(De mult, într'o vechime îndepărtată când orice se putea întâmplà și chiar lucrurile cele mai de necrezut).

4916. Nu e carne fără oase.
(Nu e om fără cusur, folos fără pagubă, plăcere fără supărare, într'un cuvânt: printre multe lucruri bune trebue să fie și ceva rău).

4917. Nu i-a picat caşul dela gură.
(A fi încă tânăr și a nu pricepe lucrurile vieței).

4918. Unul cască gura și altul înghite.
(Să zice când altul ne iea îmbucătura din gură ce o aşteptam pentru noi).

4919. A se (prea) întinde la caşcaval. A se îndulci la caşcaval.
(Adică la vorbă sau la purtare. A se obrăznici. A vorbì sau a face ceva necuviincios).

4920. Mai bine aş mâncà caşcaval.
(Când un lucru nu ne vine la socoteală.

4921. A scoate castanele din foc cu mâna altuia.
(A se folosì de ajutorul altuia pentru a îndeplinì ceva primejdios, în folosul său).

4922. Cine mănâncă ceapă și nu lăcrămează?
(Adică cine greşeşte și nu se căieşte).

4923. Azi o ceapă, mâne o iapă, poimâne herghelia toată.

4924. A da cuiva ceapa.
(A nu-i da nimic).

4925. A mânca o ceapă degerată.
(A nu isbutì într'o afacere, a nu o duce la un bun sfârşit).

4926. Cine cerne toată ziua e semn că n'a să frământe.

4927. A prinde chiag.
(A prinde putere, a se înavuți).

4928. Trei ape și o chisăliță.
(Atât prețuește lucrul ori vorbele cuiva, ca să arate că ce se zice de cineva e aproape de nimic).

4929. E ca cimbrul în toate.
(Se amestecă în toate).

4930. Dă-i cinstea să piară rușinea.
(Când îndemnăm la supt).

4931. Cu Românul și cu lăutarul trebue să te cinsteşti ca să te cinstească.
(Trebue să bei cu dânșii, căci numai astfel te bagă în seamă).

4932. Râde ciobul de hârb.
(Când unul își bate joc de altul pentru un cusur pe care-l are și dânsul.
E de observat că cuvântul *hârb*, arată bucățile unui vas de lut spart, iar *ciob*, bucățile unui vas de lemn).

4933. Umblă cu ciolane legate la gât.
(A înnebunit de tot).

4934. A mâncà la ciuperci.
(A nu mâncà nimic. Ciupercile nu țin la foame).

4935. Doar n'am mâncat ciuperci.
(Nu sunt nebun să fac cutare lucru).

4936. S'a face, nu s'a face; acu dacă s'ar coace!
(Arată o dorință prostească).

4937. A o coace cuiva.
(A-l păndì pentru a-i întoarce răul făcut, a-și răsbunà).

4938. Nu e vrednic codrul să-şi plătească.
(Pentru cel leneş).

4939. Cât codrul în mâna flămândului.
(Pentru cele de puţină vreme).

4940. A visà codrii verzi.
(1° A simţì o foame nespus de mare.
2° A mâncà înfricoşat).

4941. Asta-i lapte cu colac.
(Pentru o întâmplare plăcută, folositoare).

4942. Umblă ca câinele cu colaci în coadă.
Pentru cel bogat, care are mai mult decât îi trebue).

4943. Noi n'avem pâine şi câinii umblă cu colaci în coadă.
(Când unii nu au ce mâncà şi alţii se răsfaţă în averi şi bunătăţi).

4944. A duce pe cineva la colaci calzi.
(A-l duce cu vorba, cu făgăduieli, a-l purtà pe la icoane).

4945. A scoate la covrigi. A eşi la covrigi.
(A ajunge rău de tot, a sărăcì, a calicì).

4946. Merge cruda cu nesărata.
(Bine cu rău amestecat, dar mai mult rău).

4947. Rândueala când e bună rostul cuhnii merge strună.
(Pentru cele cu rânduială).

4948. Lângă cuhnia cea bogată, sărăcia o
(Adică cel ce petrece în desfătări
răceşte).

4949. A fi pe drojdii.
(Despre acel care a fost o
are decât rămăşiţe din

4950. Ce-a fost verde s'a uscaţ,
Ce-a fost dulce s'a mâncat.
(Arată timpul frumos, traiul bun, fericirea de odinioară care a dispărut).

4951. Dulce la limbă, amar la inimă.
(Pentru cele cari dîntâi ni se par plăcute, la urmă însă ne aduc necazuri multe şi supărări).

4952. Cum i-a fost dulcele şi amarul!

4953. A trăi cu cineva dulce şi amar.
(Adică împărţind împreună răul şi binele, bucuriile precum şi necazurile vieţei).

4954. Inghite (la) dulceaţă.
(Se bucură de ceeace vede sau i se întâmplă).

4955. Cine dumică ştie, cine mănâncă nu ştie.
(Adică cel ce munceşte ştie cum se câştigă, iar cel ce mănâncă d'a gata n'are nici o ştiinţă).

4956. Şi din făină parte, şi din tărîţe merinde.
(Se zice pentru cei ce cer parte din toate).

4957. I-a (mi-a) trecut făina prin traistă.
(A fost când a fost, dar acuma nu mai înseamnă nimic: *şi-a trăit traiul, şi-a mâncat mălaiul).*

4958. S'a spulberat făina din covată.
(S'au dus foloasele).

4959. Altă făină se macină acum la moară.
(S'a schimbat rostul lucrurilor).

4960. Se perde ca făina orbului.
(Adică împrăştiat, fără nici o legătură).

4961. Par'că calcă în farfurii.
(Calcă cu grijă, încet şi pe-a furişul ca să nu-l audă nimenea).

4962. Fidea cu apă.
(Adică om de nimic, fără nici un dar, fără nici o destoinicie).

4963. Ai făcut-o (o făcuşi) fiartă.
(Nu ai isbutit, ai stricat o treabă).

4964. Flămândului îi pare miere codrul cel uscat.

4965. Calea flămândului e cea mai lungă.
(Căci nimic nu-l poate face să-şi uite de foame).

4966. Când ţi-e foame nu caţi că malaiul e în cuptor.

4967. Când mi-e foame să-mi dai pâine
Iar nu-mi zice: vino mâine.
(Să faci bine la vreme căci, mai târziu, nu preţueşte nici un ban).

4968. Boerul când îi e foame se primblă, Românul fluieră, iar ţiganul cântă.

4969. S'a întâlnit foamea cu setea.
(1° Se zice mai ales pentru soţi când amândoi sunt săraci.
2° Rare ori când doi nevoiaşi se întovărăşesc pentru a face vre-un lucru).

4970. A murit de foame ca ţiganul între pâini.
(Nu a ajuns să-şi vadă visul cu ochii).

4971. Mi-e foame de nu te văd.
(Arată o foame cumplită).

4972. A tot cerne şi a nu mai frământà.
(Pentru cel care tărăgăneşte mereu o treabă şi nu o mai dă gata).

4973. Foc mare şi frigare mică.
(1° Trebuinţe mari şi foloase puţ
2° Nume mari şi slujbă mică).

4974. Par'că-l pune în frigare.
(A supără pe cineva).

4975. Cine face gălușca trebue s'o și înghită.
(Cine a greșit trebue să rabde urmăririle acestei greșeli).

4976. Și o gâscă friptă sboară.
(Când se povestește un lucru de necrezut).

4977. Și-a găsit hârbul capacul, tigva dopul și lelea bărbatul.
(Se zice când un prost își găsește tovarăș, și mai ales pentru soții cari sunt de o potrivă răi).

4978. Șeade hârbul în cale
Și rîde de oale.
(Când unul râde de altul mai mare, mai bun, mai deștept de cât dânsul).

4979. Râde hârbul de ciob.
(Când unul râde de altul pentru cusur pe care-l are și dânsul).

4980. Imi zici hârb, îți zic ciob.
(Pentru cei cari nu se lasă și întorc neîntârziat batjocura ce li se aruncă).

4981. Mănâncă-ți hreanul
Că ți-ai dat banul.
(Cine face o greșeală trebue să-i sufere urmările.
Se zice când te-ai păcălit la ceva și mergi înainte).

4982. A turnà iaurt peste smântână.
(Arată nepriceperea unei femei negospodine).

4983. A trimete pe cineva după icre verzi.
(A-și râde de cineva trimițându-l după un lucru care nu există).

4984. A visà icre verzi.
(Adică lucruri peste putință).

4985. A spune icre verzi.
(Adică minciuni, poveşti).

4986. Nu te îmbătà până n'ai băut.
(Pentru cel care vorbeşte într'aiurea).

4987. Cine odată s'a îmbătat, anevoie să desbată.
(Adică cine se învaţă cu năravuri rele, anevoie se desvaţă).

4988. Omul se îmbată şi de inimă rea şi de inimă bună.
(Orice pretext e bun pentru cel băutor).

4989. Stă, îmbucă lăcomeşte,
Ca un lup când se pripeşte.
(Pentru cel lacom şi hâlpav la mâncare).

4990. Cât ai îmbucà odată.
(1° Intr'o clipă.
2° De loc).

4991. Aşteaptă îmbucătură
Să i-o dea mură în gură.
(Pentru cei leneşi cari aşteaptă să dobândească orice de-a gata şi fără muncă).

4992. A scoate şi îmbucătura din gura omului.
(1° A fi vrednic.
2° A trăi pe spinarea, din avutul cuiva).

4993. Inghite şi taci
Că n'ai ce să faci.
(Când trebue să răbdăm un neajuns, neavând încotro).

4994. Inghiţitură mare să înghiţi, vorbă ma nu zici.

4995. Noaptea când însetoşează
Sticle şi oale visează.
(Pentru omul beţiv).

4996. Laptele și a vacii frumoase ca și a vacii proaste face coraslă.
(Boierii ca și țăranii fac greșeli și fapte rele).

4997. Pune laptele în sticlă și întinge pe din afară.
(Pentru omul sgârcit).

4998. Pentru lapte, că nu-i brânză.
(Răspuns ce să dă acelui care întreabă pentru ce s'a făcut cutare lucru, și întrebatul nu vrea să-și descopere taina).

4999. Laptele până nu-l bați zmântână nu poți să scoți.
(Fără bătae adeseori nu poți face treabă),

5000. Cu lingura te hrănește,
lar cu coada te chiorăște.
(Pentru omul fățarnic).

5001. A început dela lingura de lemn.
(Adică de jos, sărac).

5002. Bostanul nu șeade în cui,
Dar nici mămăliga unde o pui.
(Arată firea nestatornică a omului fie cât de mic).

5003. Nimene nu-ți pune sare în mămăligă.
(Să nu te lași în nădejdea altuia, căci nu e unul să îngrijească, ca tine, de treburile tale.

5004. Mămăliga nesărată e ca nunta fără lăutari.
(Pentru cele cari nu sunt după orânduiala lor).

5005. La mămăliga mare vin multe haimanale.
(La foloase mulți s'adună).

5006. Ca dorul de mămăligă nici un dor nu te strică.
(1° Dintre toate neajunsurile foamea le întrece pe toate).
2° Răspuns ce se dă celui care se vaetă că-i e dor de ceva).

5007. **Mămăliga-i stâlpul casei,**
Pânea-i cinstea mesei.
(Pentru boieri și țărani).

5008. **Bună e mămăliga când ne lipsește pâinea.**
(Adică când ne lipsesc cele mai bune, ne folosesc și cele mai proaste),

5009. **Când omul n'are să facă o mămăligă mare, face două mai mici.**
(Când un om e nevoit să se lipsească de un folos oarecare, dar îi vin altele cel puțin tot atât de bune).

5010. **A rămâne cu ața mămăligei.**
(Adică sărac lipit).

5011. **Mămăliga când prinde coajă se împute.**
(Adică săracul când se îmbogățește).

5012. **Par'că e cu mămăliga în gură.**
(Vorbește nedeslușit).

5013. **Nu e prost cine mănâncă, ci e prost cine îi dă.**
(Se zice pentru cel prea cu mâna largă).

5014. **Mănâncă ghiorghinele și îngână măslinele.**
(1º Pentru cel care nu știe să prețuească valoarea lucrurilor.
2º Când, în lipsa unui lucru bun, te mulțumești și cu mai prost).

5015. **Ceea ce s'a mâncat s'a și uitat.**
(1º Adică ceeace s'a cheltuit.
2º Nu se mai ține socoteala de ceace a fost).

5016. **A mâncà ca miresele.**
(Adică foarte puțin).

5017. **Mănâncă la mine și muncește la tine.**
(Pentru cei lipsiți de recunoștință).

5018. Par'că mănâncă gheață friptă.
(Celui slab și galben la față).

5019. Nu mâncà ce nu-ți place.
(Nu te amestecà unde nu te privește și mai ales nu caută ceartă).

5020. Il face de mănâncă și mere pădureți.

5021. La mâncare lup și la treabă vulpe.
(Pentru omul leneș și mâncău).

5022. A pune mănușa unde-i place.
(A drege lucrurile și vorbele după plac).

5023. Te amesteci ca mărarul în bucate.
(Când unul se vârà unde nu are ce căutà, și mai ales se amestecă nepoftit în vorba altora).

5024. Intinde-te, masă;
Ridică-te, masă.
(1° Se zice pentru cei ce-și risipesc averea în desfătări.
2° Dar mai ales când nu ai decât să poruncești pentru ca un lucru să se facă fără zăbavă).

5025. Il poftești la masă, și el se bagă sub masă.
(1° Arată pe cel care, ori câte i s'ar spune, tot pe a lui o ține.
2° Despre cel prost care nu știe să prețuiască cinstea sau binele ce i se face).

5026. A-l lăsà sub masă.
(A-l necinstì, a nu-l băgà în seamă).

5027. A pune masa cu toții.
(A se împrietenì cu toată lumea).

5028. A fi (cam) după masă. A fi ca după douăsprezece.
(A fi cam chefuit).

5029. Ar mâncà şi mere pădureţe.
(E lihnit de foame).

5030. A fi bun de mere.
(Adică a fi prost).

5031. Mestică cât poţi înghiţi.
(Să nu fii lacom).

5032. Zicând numai: miere, gura se face dulce.
(Omul, în nevoie, se bucură şi de o făgăduială).

5033. Cine bagă mânele în miere îşi linge degetele.
(Oricine se împărtăşeşte din ceeace îi intră în mână.
Se zice mai ales pentru slujbaşi cari, având pe mâna lor banii publici, caută să şi-i însuşească).

5034. Linge mierea de pe degete, dar să nu le rozi.
(Impărtăşeşte-te de ceace îţi intră în mână, însă într'un mod mai potrivit).

5035. Unde este miere acolo şi muşte.
(Şi oamenii, unde văd foloase şi câştiguri).

5036. Lipseşte mierea, se duc muştele!
(A sărăcit omul, toţi îl părăsesc).

5037. A da bani pe miere.
(1° A critică, a mustră.
2° A batjocorì, a ocărî.
3° A-l bate, a-i face la fel).

5038. A dat peste mierea ursului.
(A dat peste noroc, peste bine, pest
folositoare dar mai ales: a
şi cu avere sau o ţiitoa
cută).

5039. A-i tăià cuvântul cu miere.
(Când oprești pe altul din vorbă spre a vorbì tu, aducându-i o veste plăcută).

5040. A unge la inimă cu miere.
(A-i face o mulțumire).